

ŽIVI V NAŠEM DELU

Mineva teden, ko smo se z globoko žalostjo in vdanostjo poslovili od tovariša Tita. Solzne oči naših delovnih ljudi in vsega miroljubnega sveta so bile uprte v spreved, ki je poslednjič pospremil našega dragega predsednika. V tihi dom zadnjega počitka se bodo stekale reke ljudi iz vseh krajev naše domovine, pa tudi iz tujine.

Z žalostjo, a tudi s ponosom, da smo živeli s Titom, je mineval prejšnji žalostni teden v srcih naših ljudi. Zvrstila se je vrsta žalnih slovesnosti v krajevnih skupnostih, vaseh, šolah, tovarnah, otroških vrtcih, ko je prišla na obraz živahnega fantiča otroška žalost. Najmlajši, še slabo večji svinčnika, so uredili panoje in tresoča otroška roka je na otroški portret Tita s črno črto označila, da je njihov veliki prijatelj umrl. Da, vsi, tudi najmlajši smo poznali svojega vzornika. Vedno, kadar je govoril, je bil blizu nas, njegove besede in njegov nasmeh so bili vedno za nas, za vse ljudi. Na licih milijonov ljudi so se utrile solze za Titom kot očetom in borcev za pravičnejši vsakdan vseh ljudi.

Svet je v zadnjih mesecih in zadnjem tednu veliko govoril in pisal o Titu in Jugoslaviji. Misli milijonov ljudi, vseh nas, religij in družbenih ureditev so bile pri slavem partizanskem vojskovodji, ki je s svojo partizansko vojsko premagal nacistične fanatike in sredi okupirane Evrope gradil ljudsko oblast na osvobojenih ozemljih ali na okupiranih območjih. Svet pozna Tita po odločnosti in doslednosti v boju za mir in splošno ljudsko blagostanje. Reprezentativni predstavniki posameznih držav in narodov so se na zadnji Titovi poti poklonili velikemu voditelju tega stoletja.

Vsi v svetu ne poznajo narodne pesmi" . . . mi ti se kunemo, da sa tvoga puta ne skrenemo . . .", a vedo, da je bila Titova pot pravilna in da sega tudi daleč v prihodnost.

Vedno smo hodili po Titovi poti, tako tudi danes in v prihodnje. Jasno je začrtana, toda nenehno jo moramo utrjevati z združenimi ljudskimi silami. Titova pot je v našem delu pri opravljanju vseh odgovornih nalog napredka naše družbe in miru v svetu.

Tovariš Tito je znal vedno, tudi v najusodnejših dneh naše zgodovine združiti objektivno dane zgodovinske možnosti z hotenji ljudskih množic. Njegove ideje in napore so govorili z besedo kmeta, delavca, dijaka, matere. Zrastel je iz proletarca in njemu je ostal zvest vse svoje dolgo in plodovito življenje.

Titovo prizadevanje je bilo osvobajanje delovnega človeka vsega, kar ga ovira v razvoju svobodne osebnosti.

Tovariš Tito je znal ceniti priborjeno, a nikoli se ni zadovoljil z doseženim. Veliko se je boril, da se je doseženo preseglo z še višjimi cilji človeške sreče. Sveto sta mu bila bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti, iznikla iz NOB. Sleherni njegov govor je izražal zahtevo po medsebojnem sporazumevanju, enotnosti in spoštovanju vseh jugoslovanov in narodov sveta.

Sredi dela smo in pri opravljanju nalog se vsakodnevno srečujemo s stališči tovariša Tita. Uresničujemo njegove pobude in zahteve po gospodarski stabilizaciji, kolektivnem vodenju in nadaljni demokratizaciji družbenih odnosov. Usmeritve slednje so bile vedno v ospredju našega predsednika. Nekateri v svetu niso mogli ali pa niso hoteli razumeti naš politični sistem, ki se je vseskozi organsko dograjeval v smeri prenašanja družbenih odločitev na delovnega človeka kot ustvarjalca družbenih dobrin. Splet samoupravnih in delegatskih razmerij pomeni odmiranje države in krepitev ljudskih celic družbe. V teh celicah človeške ustvarjalnosti in odločnosti naš delovni človek sam ustvarja svojo srečo.

Naš dolg predsedniku Titu je zelo velik. Njegovo delo bomo nadaljevali mi, ki kot prvo pokolenje pogumno stopamo novim nalogam nasproti.

Ne le s solzami spomina, temveč z delom bomo dokazali, da smo vedno s Titom in da z nami, v pomoč in spodbudo, njegove ideje in delo vedno živijo.

Veliko naših ljudi se je srečalo s predsednikom Titom. Imeli smo priložnost, da iz neposredne bližine slišimo njegov glas. Spominjamo se prodornega glasu v govoru na obronkih partizanskih roških gozdov ali na novomeškem Glavnem trgu. Ta glas smo zdaj mi, pri stroju, na polju, v šolskih klopih. Povsod tu je vtakano tudi Titovo delo in iz teh niti tkemo široko platno samoupravne, socialistične in Titove Jugoslavije. Tkemo za naš rod in za prihodnje rodove.

LOJZE RATAJC

OSTAJAMO ZVESTI TITOVU POTI

„Jugoslavija je imela veliko srečo, da je imela osebnost, kakršna je bil Tito. Res je, ljudstvo dela zgodovino, toda tudi velike osebnosti ustvarjajo zgodovino, kadar vodi te osebnosti razum. Te osebnosti služijo zgodovini in ne izkoriščajo zgodovine v svoje namene. Služijo ljudstvu in ne žalijo, da ljudstvo služi njim. To je Titov primer. Jugoslavija je imela ob svoji obnovi to veliko osebnost, ki je zapustila veliko sled. Pod Titom je Jugoslavija lahko vzdržala različne pritiske. To je veliko poročstvo za prihodnost.“

To so besede italijanskega pisatelja Alberta Moravia, ki je v dneh slovesa kot milijone drugih ljudi razmišljal o veličini Titovega dela. Za nas, ki smo čutili neizmerno bolečino, so v utehu lažemna priznanja sveta, so zadoščanje, še mnogo več: so ponos, da smo živeli v Titovem času. V tem ponosu in v tej globoki žalosti so se kot vsi naši državljani dostojanstveno poslavljali od svojega prvega človeka tudi delovni ljudje in občani Dolenjske. Poslavljali so se od njega s trdno vero v pravilno smer Titove poti.

VSE ZAVITO V ŽALOST

Umrl nam je Tito. Največji sin naših narodov, legendarni junak, poveljnik, državnik, državljan sveta. Človek, ki je menil, da se je treba poglobiti v osebo življenje vsakega človeka in razumeti njegove težave, ker je vsak človek svet zase, bitje, ki ima tako vesele, kot žalostne trenutke v življenju. Za to ni potrebno biti psiholog, dovolj je biti človek, imeti srce in občutek za ljudi.

S temi besedami je informativni center pri komiteju OK ZKS v Brežicah začel sporočilo delovnim ljudem in občanom o smrti predsednika Tita.

V deževno jutro so tedaj tiho zaplapolale zastave. Vlak žalosti je 5. maja zjutraj na železniških postajah v Brežicah in v Dobovi pospremil nekaj tisoč ljudi, na tedaj zvečer borcev ter drugih organizacij in društev so se tedaj nagnili v zadnji nemi pozdrav preminulemu voditelju. Množica se je po odhodu vlaka tiho porazgubila, v delovnih kolektivih, šolah in krajevnih

skupnostih pa so se s tistim trenutkom začele številne žalne slovesnosti. Mesto in vasi so se pogreznil v molk. Sledil je teden dni tišine, teden žalosti.

V več delovnih organizacijah in šolah so odprli svoje žalne knjige. V knjigo žalosti na občini se je vpisalo na tisoče občanov in preliło na papir svoja občutja ob izgubi ljubljenega tovariša Tita. Pionirji v Globokem so ves teden nosili žalne trakove. V osnovni šoli bratov Ribarjev v Brežicah so izdali izredno številko šolskega glasila „Utrinki“ in jo posvetili spominu predsednika Tita. Tudi na nekaterih drugih šolah so izdali posebne številke šolskih listov s spisi o Titu, za katerega so ob sprejemih kurirčkove pošte in štafete mladosti še mnogi upali, da bo ozdravel.

Ko so se v četrtek opoldne začele pogrebne slovesnosti, je bilo mesto kot izumrlo.

„IZGUBILI NAJBOLJŠEGA ČLOVEKA NA SVETU“

Ne samo občinsko središče, vsi kraji do najmanjšega zaselka v črnomaljski občini so v četrtek dopoldne na zunaj povsem opusteli. Ta ko kot po vsej naši domovini od Jesenic do Gjevgljije so črnomaljski občani v globoki žalosti, a hkrati s ponosom v srcu, da so živeli in delali pod vodstvom takega velikana zgodovine, kot je naš Tito, spremljali televizijski prenos pogrebnih svečanosti. Ne le na željo, ampak že kar na zahtevo delovnih ljudi na dan, ko so ljubljene predsednika milijoni ljudi spremljali na njegovi zadnji poti, v večini črnomaljskih delovnih organizacij niso delali, ampak so se dogovorili, da bodo ta dan nadomestili z delom v soboto. Kjer pa zaradi delovnega procesa le niso mogli ustaviti dela, so delavcem omogočili, da so pogrebne svečanosti spremljali na delovnem mestu.

Sicer pa so se žalne seje, zbori in drugi shodi v črnomaljski občini vrstili od tiste žalostne nedelje, ko je prišla vest o smrti tovariša Tita. V nemi žalosti so se zbirali delavci v tovarnah, šolarji v šolah, žalne seje so imeli v krajevnih skupnostih, društvih in še marsikje. Pa tudi sicer so bile vse misli v tem času pri Titu. Marsikdo se ga je spomnil, ko je kmalu po končani vojni leta 1947 obiskal središče slovenskega osvobojenega ozemlja Črnomelj. Partizanska Bela krajina se je pretresena, a ponosna, da je bile tako med vojno kot ves čas po njej

trden in pokončen del Titove Jugoslavije. Sivolas borec je s solzami v očeh takole dejal: „Izgubili smo najboljšega človeka na svetu, tistega, kar nam je dal, pa nam ne more nihče vzeti.“

V sredo zvečer je bil črnomaljski kulturni dom, prizorišče zasedanja Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta, premajhen, da bi lahko sprejel vse, ki bi se radi udeležili žalnega zborovanja, ki so ga pripravile vse tri črnomaljske krajevne skupnosti, tako da je množica ljudi stala pred domom. O tovarišu Titu, njegovem neponovljivem življenju in velikanskem delu je spregovoril predsednik občinske skupščine Niko Požek. Z zborovanja so poslali sožalni brzojavki predsedstvu SFRJ in CK ZKS.

(Nadaljevanje na 24. strani)



TITO V VSAKEM SRCU – V torek se je na metliškem Trgu svobode zbralo toliko ljudi kot še nikoli doslej. Okoli 4.000 občanov te belokranjske občine je prišlo na žalno zborovanje in se poklonilo spominu svojega predsednika in enega največjih ljudi v sodobni zgodovini človeštva. Tako kot po vsej naši domovini je bil tudi v Metiki v vsakem srcu Tito. In v srcih bo tudi ostal. (Foto: J. Žele)

Iranski revolucionarni svet in iranski predsednik dr. Abolhasan Bani Sadr se nista mogla zediniti glede osebnosti, ki naj bi postala novi premier. Zdaj lahko Homeni, kot mu dovoljujejo z ustavo zajamčene pravice, imenuje premiera sam ali pa počaka, da bo o zaupnici premieru, ki ga bo imenoval predsednik, glasoval bodoči iranski parlament.

Vladajoča islamska republikanska stranka, katere člani sestavljajo večino revolucionarnega sveta, prepričljivo vodi na parlamentarnih volitvah.

V Iranu nesoglasje v vodstvu

Od vsega skupaj 213 doslej izvoljenih poslancev, po virih islamske republikanske stranke, je kar 120 članov te stranke, ki se zavzema za dosledno spoštovanje islamskih zakonov v vsakdanjem življenju države ter zahteva izvoljenim poslancem, „če Amerika ne izroči šaha, da bi mu Iranu sodili za njegove zločine in korupcijo“.

Doslej so izvolili 230 od vsega skupaj 270 poslancev.

Zaradi nemirov drugi krog volitev ni potekal v 23 volilnih okrožjih, kjer so volili 25 poslancev. Iranski listi zdaj posredujejo izjave političnih osebnosti, da lahko iranski parlament z vso pravico deluje tudi, če ima samo 180 poslancev. Kot prvi datum za sklic omenjajo 5. junij.

ZDA: CARTER POZDIGUJE GLAS

V prvem govoru, posvečenem zunanji politiki po odstopu državnega sekretarja Cyrusa Vancea, se je ameriški predsednik Carter ponovno zavzel za „ostro politiko“ do Sovjetske zveze. Obtožil je sovjetsko vlado, da „konsolidira osvajanje“ v Afganistanu in pripravlja globlji, po Carterjevih besedah tudi nevarnejši, prodor v politično arenno tega območja, ki je za ZDA življenjskega pomena.

Tako niso torej na Carterja vplivala niti brezuspešna vojaška akcija v iranski puščavi niti nesoglasja z zahodnimi zavezniki. Carter ni niti

malo spremenil temeljne strateške koncepcije svojega delovanja na svetovnem prizorišču.

Ameriški predsednik je znova dejal, da predstavlja sovjetska intervencija v Afganistanu ofenzivno akcijo, ki ima za cilj nadaljnji prodor prek Irana in Afganistana in da zaradi tega pomeni „najresnejšo strateško grožnjo svetu“ v zadnjih desetletjih. Podceniti nevarnost in morebitne katastrofalne posledice tega sovjetskega izziva, ki bi mogel povzročiti nenadomestljivo škodo ZDA in zahodnim državam, je dejal Carter v enem svojih najostrejših nastopov v zadnjem času, bi pomenilo zgodovinsko napako.

Po Carterjevih besedah bodo ZDA v bližnji prihodnosti sledile petim glavnim zunanjepolitičnim ciljem. V prvi vrsti bo to krepitev ne le gospodarske, ampak posebej tudi politične solidarnosti „z demokratičnimi industrijsko razvitimi državami“, kar praktično pomeni krepitev blokovske usmeritve razvitega sveta in zaščite njegovih gospodarskih in političnih interesov.

Presenetljivo je pravzaprav, da je predsednik ZDA kot drugi cilj omenil v zpostavljanje najširšega sodelovanja z državami v razvoju. Ali je to samo deklaracija ali pa bodo besedam sledila tudi konkretna dejanja – bo pokazala bližnja prihodnost.

Predsednik Carter name-rava tudi v prihodnje posredovati v iskanju miru na Bližnjem vzhodu, kakor tudi na drugih območjih v svetu.

Šele četrta naloga je po predsednikovih besedah obramba strateških interesov ZDA, posebej tistih, ki so „ogroženi“ v jugozahodni Aziji. Po vsej priliki pa vrstni red zunanjepolitičnih prioritiet v Carterjevem govoru ni „pravi“: najverjetneje je, da je v tem trenutku na prvem mestu prav ta zadnja točka.

Nazadnje je predsednik Carter dejal, da se bo tudi v prihodnje zavzemal za kontrolo oboroževanja, posebej v pogajanjih z Moskvjo o omejevanju jedrskega orožja. S tem v zvezi si bo ameriška vlada prizadevala ohraniti čvrste in uravnotežene odnose s Sovjetsko zvezo.

JANEZ ČUČEK



IZGNANE ARABSKE OSEBNOSTI – Izraelske oblasti so izgnale več uglednih arabskih osebnosti, ki so jih obtožili, da so delovale proti interesom Izraela. To je ob vse pogostejših naselejanjih na zasedenih območjih spodbudilo več demonstracij. Na sliki: izraelske varnostne sile in izgnani arabski. (Telefoto: UPI)

Še je strah pred skupno obnovo

Dobro plačilo le za dobro vino – Predlog, naj bi cene kakovostnega vina sprostili

Računajo, da v Sloveniji popijemo na leto povprečno okoli 65 litrov vina na prebivalca, kar je skupno okoli 120 milijonov litrov. Od tega ga organizirano pridelajo in prodajo okoli 70 milijonov litrov, drugo pa neorganizirani vinogradniki pridelajo zase in za nekatere druge porabnike.

Po podatkih poslovne skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije so lani pridelali v družbenih vinogradih in tisti zasebni vinogradniki, ki so poslovno povezani z družbenimi kletmi, le 40,3 milijona litrov vina. Zato popijemo v Sloveniji precej vina, ki pride iz drugih republik.

Pridelovanje grozdja in negovanje vin je najbolje organizirano na primorskem vinorodnem območju. Lani so pridelali 22,2 milijona litrov vina, na podravskem 12 milijonov in na posavskem 6,1 milijona litrov vina.

V Sloveniji je okrog 19.500 ha rodni vinogradov. Za petletno obdobje, ki se letos izteka, je bila predvidena obnova 3400 ha. V prvih treh letih je obnova zaostajala po prečno za 15 %, kaže pa, da bo letos načrt izpolnjen.

V teh petih letih naj bi organizirani tržni pridelek vina v Sloveniji zvečali od 36 milijonov na 46 milijonov litrov. To je še vedno veliko manj, kot se ga proda. Za zadovoljitev domačega trga bi bilo treba obnovo še pospešiti, seveda če bi bilo dovolj ustreznih zemljišč in sredstev za naložbe. Ugodna je ugotovitev,

da so zasebniki, povezani v vinogradniških skupnostih, obnavljali vinograde hitreje, kot je bilo določeno z načrtom.

Zaostajale so kmetijske organizacije na lastnih zemljiščih. Tega pa ni težko razumeti, saj imajo manj ustreznih zemljišč za nove vinograde kot kmetje. Zasebnikom pa je bilo treba le pregnati strah pred skupnim obnavljanjem.

Obnovo vinogradov lahko pospešijo tudi ustrežnejše cene grozdja in vina. Slovenski vinogradniki, enako družbeni kot zasebni, niso zadovoljni s sedanjimi cenami. Cene vina so pod družbeno kontrolo in jih določajo enotno za vso državo, čeprav so med vinogradniš-

vom in kakovostjo vin na posameznih območjih velike razlike. To so slovenski vinarji občutili zlasti lani, ko je bilo dovoljeno zvišati cene vseh vrst vin le za 2 din pri litru. Če je bilo pri najcenejšem in najslabšem vinu to dovolj, je bilo pri najkakovostnejšem, pri katerem so večji proizvodni stroški, trikrat premalo.

Slovenski vinogradniki in vinarji, združeni v svoji poslovni skupnosti za Slovenijo, predlagajo, naj bi cene kakovostnih vin sprostili, da bi jih lahko oblikovali v skladu z novimi predpisi in s sklenitvijo samoupravnega sporazuma o sodelovanju pri pridelovanju in prodaji vin. Take proste cene bodo sicer imele tudi določene omejitve, saj bo med drugim treba upoštevati, koliko bodo kupci pripravljani plačati ob konkurenci cenejših vin. Treba bo torej skrbeti tudi za kakovost vin. JOŽE PETEK

TELEGRAMI

HAVANA – Kubanska letala so bombardirala bahamski patrolni čoln, ki se je nato potopil. Kot je sporočil bahamski predstavnik, so bili štirje člani posadke patrolnega čolna ubiti, drugi pa so ranjeni. Zvedelo se je, da so kubanska letala napadla bahamski patrolni čoln, brž ko je ta odpeljal dve kubanski ribiški ladji, ki sta brez dovoljenja zašli v bahamske ozemelske vode.

VARŠAVA – Varšava bo v naslednjih dneh gostitelj najvišjih političnih, državnih in vojaških osebnosti držav članic Varšavskega pakta. Po uradnem tolmačenju je povod za novi sestanek na vrhu proslavitev 25-letnice Varšavskega pakta. Opazovalci pa menijo, da sestanka na vrhu niso sklicali samo zaradi proslave. V Varšavi niso nič sporočili o dnevnem redu in udeležencih zasedanja konsultativno-političnega komiteja. Pričakujejo, da bodo države članice Varšavskega pakta na zasedanju sprejele dokument, v katerem bodo razložile svoje poglede na današnjo svetovno situacijo.

BERLIN – Od 15. maja bo za poljske državljane potovanje v Nemško demokratično republiko za 16 odstotkov dražje. Kot je sporočil oddelček za tisk pri predsedstvu vlade NDR, se bo s tem dnevno spremenilo razmerje med vzhodnonemško marko in poljskim zlotom, kar bo veljalo 770 namesto 663,44 zlota. Vzhodnonemški državljani, ki bodo potovali na Poljsko, bodo lahko tudi v prihodnje v vzhodnonemških bankah in menjalnicah zamenjali neomejeno vsoto zlotov. Te spremembe tečaja niso uradno obrazložili, res pa je, da gostje iz Poljske precej nakupujejo v NDR, odkar so pred nekaj leti ukiniteli vizume in potne liste med državama.

KAIRO – Egiptovski premier Mustafa Halil je podal ostavko vlade, in sicer na izredni seji, ki je trajala samo 50 minut. Bržkone bo položaj premiera v novi vladi prevzel predsednik Sadat. Po nepotrjenih vesteh naj bi bil novi zunanji minister Osama El Baz.

LIBIJSKO VELEPOSANIŠTVO V BEOGRADU se je spremenilo v ljudski urad te države. Gre za odpravo „tradicionalne diplomacije“ v okviru ljudske revolucije. Kot so sporočili, hoče polkovnik Gadafi s tem doseči, da bi libijska oblast in bogastvo prešla v okvir neposredne demokracije. Sklep o spremembi so sprejeli na zboru Libijcev, ki živijo v Jugoslaviji. Sprejeli so ga z glasovanjem in podprli z gesli. Na zboru so izvolili tudi osebe, ki bo zaposlene v ljudskem uradu. Za sekretarja ljudskega urada so izvolili Minuda Arebija. Dosedanji uslužbenci veleposaništva, vključno z veleposlanikom Alijem Muhamedom Imisem, se lahko vrnejo v Libijo, kjer bodo prevzeli nove dolžnosti. Zboru, na katerem so sprejeli te spremembe, so se udeležili študenti in drugi libijski državljani, ki živijo v Jugoslaviji. To spremembo, h kateri je El Gadafi pozval že lani, utemeljujejo predvsem s tem, da je „v Libiji že vladalo ljudstvo, v tujini pa so državo le naprej zastopali vladini uslužbenci“.

KOT POROČAJO IZ TUJINE, so podobne spremembe izvedli v petnajstih libijskih veleposaništvih v Evropi in Aziji. Tako naj bi vsa libijska veleposaništva spremenili v ljudske urade, kjer bodo osebe izbirali Libijci, ki živijo v teh državah. Libijci so se odločili, da bodo to izpeljali do konca, čeprav so v nekaterih državah naleteli na ovire. Nekateri države namreč tako izvoljenemu osebu teh uradov oporekajo diplomatsko imuniteto in druge ugodnosti, ki veljajo za diplomate... Ni vsakdo za vse...

TACAS PA JE PREDSTAVNIK Salomonskih otokov izročil

kitajskemu veleposlaniku v Avstraliji protestno noto proti napovedanemu kitajskemu poskusu z raketnim orožjem v južnem Pacifiku. V protestu je rečeno, da vlade Salomonskih otokov niso opozorili na to, niti se z njo niso posvetovali. Pekin je konec minulega tedna sporočil, da bodo 10. junija preizkusili delovanje kitajske lanstrane rakete, ki jo bodo iz osrednje Kitajske izstrelili v območje vzhodno od Salomonskih otokov... Rakete izzivajo tudi jezo...

CESTNO PODJETJE NOVO MESTO TOZD Asfaltna baza in gramoznice DRNOVO

OGLAŠA
prosta dela in naloge

LABORANTA

Pogoji:
– srednja izobrazba kemijske smeri in
– 3 leta ustreznih delovnih izkušenj
Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.
Kandidati naj svoje vloge z navedbo in opisom svojega dosedanjega dela ter z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh na naslov temeljne organizacije združenega dela.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

363/19-80

ZIV TAM MARIBOR DO BELT ČRNOMELJ Heroja Starihe 17

Delavski svet TOZD LIVARNA razpisuje naslednja prosta dela in naloge:

VODENJE PROIZVODNJE TOZD LIVARNA (1 izvrševalec)

Za opravljanje navedenih del in nalog mora kandidat izpolnjevati naslednje POGOJE:
– da ima končano visoko, višjo ali srednjo metalurško šolo;
– da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj v stroki;
– da je pri svojem prejšnjem delu dosegel pomembne organizacijske in vodstvene uspehe, ter da ima ustvarjalen odnos do samoupravljanja in socialistične družbene ureditve.

Prijave sprejemamo 15 dni po objavi razpisa. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po izteku prijavnega roka.

377/19-80

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Na zborovanju, ki je sklenilo veličasten pohod po poteh okupirane Ljubljane, je zbranim spregovoril Viktor Avbelj, predsednik predsedstva SRS, in med drugim dejal:

Zgodovinske odločitve

Z zgodovinskimi odločitvami naše partije in ustavnimi ter zakonskimi rešitvami, ki so jim sledile, smo ustvarili trdno osnovo našega nadaljnega družbenoekonomskega in političnega razvoja. Ta notranja ureditev in njen razvoj sta dajala osnovo in možnost, da so velike državniške sposobnosti, velike politične izkušnje in iz tega izvirajoč visok ugled, ki ga je užival tovariš Tito, omogočale, da je z nenehnim osebnim prizadevanjem utiral tudi nova, mima in pravičnejša pota razvoja človeštva, pota enakopravnosti narodov in držav ob spoštovanju njihove suverenosti, pravice do samoodločbe in do samostojnega razvoja vsakega naroda in države. Skupaj z drugimi velikani svetovne zgodovine je osnoval gibanje neuvrščenih kot alternativo blokovski razdelitvi sveta in tako postal nesporni voditelj tega gibanja.

Prizadetost, ki jo je v teh dneh pokazal sleherni delovni človek naše domovine, ko je prenehalo veliko življenje tovariša Tita, ta prizadetost ni le zunanji izraz bolečine ob

neprecenljivi izgubi, marveč predvsem tudi manifestacija volje in hotenja odločno ohraniti in razvijati pridobitve revolucije.

Naš odgovor vsem, ki kakorkoli dvomijo v naš nadaljnji razvoj, je zvestoba načelom naše notranje in zunanje politik.

Bratstvo in enotnost, socialistično samoupravljanje, delegatski sistem, humanejši odnosi med ljudmi nasploh, relativno visok osebni in družbeni standard ter svobodno in človeka vredno ustvarjalno, družbeno in kulturno življenje, so izraz pridobitev našega narodnoosvobodilnega boja in naše socialistične revolucije. To so vrednote, katerih se delovni ljudje in občani polno zavedajo in katerim se nismo in se nikoli ne bomo pripravljali odreči. Še več, hočemo jih razvijati in izpopolnjevati, hkrati pa vedno in povsod braniti z vso svojo zagnanostjo in z vsemi sredstvi.

Spomnimo se jasnih Titovih misli, ki so izražale zasnovanost naših obrambnih prizadevanj, kakor so: „vse za utrjevanje bratstva in enotnosti; tujega nočemo, svojega ne damo; delajmo, kot da bo sto let mir, pripravljamo se kot da bo jutri vojna; nič se nam ne more zgoditi, če smo enotni in vedno pripravljani“ in mnogih drugih, ki so oblikovale in razvijale zamisel splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

MILAN MEDEN



OBILO CVETENJE SMREK - Takega cvetenja smrek, kot ga lahko letos opazujemo v gozdovih, gozdarji že najmanj 25 let ne pomnijo. Letošnja obilna semenska letina bo gozdarjem omogočila, da si bodo pripravili dovolj zaloga za naslednja s semenom sušna leta. (Foto: J. Pavlin)



BANKA-LIKOVNA GALERIJA - Pionirji „I. SAB“ s Prevol že več let uspešno sodelujejo s podružnico Ljubljanske banke v Novem mestu. Pretekli teden so v avli banke in pred vhodom razstavili lesene in kovinske plastike zanimivih oblik in umetniške vrednosti. (Foto: Pavlin)



OČIŠČEVALNA AKCIJA - Konec aprila so v šentrupeški krajevni skupnosti pripravili očiščevalno akcijo, na kateri so se še posebej odrezali učenci osnovne šole. V okolici so nabrali velike količine odpadnega papirja in kovin in s tem, prispevali svoj delež k varstvu okolja. (Foto: Simič)



ODLIČNA OCENA ZA VAJO - Starešine pokrajinskega in občinskega štaba teritorialne obrambe iz Novega mesta so imele konec minulega tedna enodneвно vajo. Na njej so se teritorialci preizkusili v streljanju s pištolo in avtomatsko puško in dosegli zelo dobre rezultate. (Foto: P. J.)

VREME

Ob koncu tedna bo prevladovalo suho vreme. Občasno bo oblačnost nekoliko povečana in nekoliko hladneje bo.

DOM RADIOAMATERJEV

Ob 10-letnici delovanja bo črnomaljski radio klub v nedeljo na sv. Križu nad Stražnim vrhom odprl tehnično-rekreativno središče. Otvoritev bo ob 11. uri. Po delitvi diplom novim radiooperaterjem bo družabno srečanje.

Sejmišča

NOVO MESTO: Sejmiški vrvež je bil spet zelo živahen. Kljub temu, da so rejci odpeljali domov več kot pol neprodanih prašičev, niso popustili pri cenah. Naprodaj je bilo 510 pujskov in 42 od tri do pet mesecev starih prašičev, prodali pa so jih skupaj le 191. Pujski pa so veljali 1.100 do 1.500 din, starejši prašiči pa 1.600 do 2.400 din.

BREŽICE: Na sobotni sejem so rejci pripeljali 412, prodali pa 267 pujskov po 65 din kilogram žive teže.

Življenje teče hitreje kot plan

PTT Novo mesto namerava letos investirati okrog 67 milijonov v nove poštno objekte in centrale ter opremo - 1308 novih telefonskih naročnikov in 125 medkrajevnih zvez

Hiter razvoj gospodarstva in družbenega življenja v štirih dolenjskih občinah ter v Posavju, vse večje vključevanje na mednarodna tržišča in še vrsta drugih dejavnikov povzročata, da potrebe po pretoku informacij skokovito naraščajo. PTT Novo mesto bo v letošnjem letu na svojem območju doseglo velik napredek.

Po gospodarskem planu za leto 1980 bo vrednost novih investicij na območju PTT Novo mesto znašala 66,9 milijona dinarjev. Predvidena je gradnja novih poštnih prostorov in avtomatskih telefonskih central v Semiču, Brestanici in na Senovem, novi prostori za pošto v Pišecah in v Podbočju ter gradnja garaž, skladišč in komunalna ureditev za novo pošto in ATC v Novem mestu. Se pravi za začetna dela pri investiciji v sklopu širše gradnje na Novem Tegu.

Mimo tega bo v letošnjem letu zgrajeno na novo ali povečano kabelsko omrežje v Novem mestu, Semiču, Črnomlju, Krškem, Trebnjem in na Raki. Pri že zgrajenih poštah v Kapelah, Starem trgu ob Kolpi, v Stopičah in Zabukovju so predvidene nove ATC, medtem ko gre za razširitev zdajšnjih avtomatskih telefonskih central v celi vrsti krajev: na Mirni, v Straži, na Suhorju, na Blanci, v Metliki, Kostonjavi, Semiču, Globokem, Dol. Toplicah, na Raki in na Bizeljskem.

poslej delalo le še 6 takih naprav, ki sodijo spričo zdajšnjega tempa življenja v prejšnje stoletje.

R. B.

NAGRADE RAZISKOVALNE SKUPNOSTI

Črnomaljska raziskovalna skupnost je pred praznikom dela letos prvič podelila nagrade in priznanja občanom, ki se uspešno ukvarjajo z raziskovalno oziroma inventivno dejavnostjo. Nagrade in priznanja so prejeli: Anton Gerkišič, Alojz Bahor in Frano Stariha iz semiške Iskre; doslej ima največ prijavljenih inventivnih predlogov v občini Belto delavec Anton Jankovič, ki je tudi dobil nagrado in priznanje; iz Belta sta tudi Alojz Fatjan in Franc Banovec, ki sta dobila nagrado za skupni predlog, ter Anton Belca. Za skupni inventivni predlog so dobili nagrado tudi delavci črnomaljske Kmetijske zadruge Branko Jukič, Jože Banovec in Jože Rogina. Za uspešno delo z mladimi je nagrado dobila Mihaela Roth iz Centra srednjih šol, med nagrajenci pa sta še Zveza organizacij za tehnično kulturo iz Črnomlja ter semiški radio klub.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek



Možnosti varstva trt pred pozebo

Ko je v aprilu padal sneg, je obstajala nevarnost (ta nevarnost je še vedno) pozebe že nabreklih očes pri nekaterih sortah trte, zlasti pri žametovki, ki zgodaj odganja. Očesa žametovke so bila na prisojnih legah (na primer na Trški gori) tik pred tem, da se odpro. Vemo, da rosa zmrzne in se spremeni v slano, če pade temperatura po 0°C. Zato so nevarne vedre in tihe noči po dežju (ali snegu), ko je ozračje nasičeno z vodno paro, ki namesto rose pri temperaturi po 0°C zmrzne in se spremeni v led. Najbolj nevaren čas za zmrzal je pred sončnim vzhodom, to je od 4. ure zjutraj dalje. Ta nevarnost traja do okrog 8. ure, ko se ozračje že toliko ogreje, da je nevarnost mimo. Včasih se proces zmrzovanje vodnih hlapov prične tudi bolj zgodaj, kmalu po polnoči, posebno če se nebo zjasni že zvečer. V tem primeru imamo opraviti s hujšim mrazom. Miljutin Stojanovič v knjigi „Novo vinogradstvo“ (Beograd 1929) navaja izkušnje francoskega strokovnjaka Ravaza, da zelene mladice trte, dolge 3 do 4 cm, pozeboje šele pri temperaturi - 2,5°C, če ta temperatura traja 1 uro in več. Pri nekoliko manjši ohlavitvi, na primer pri - 2,4°C, mladice ne zmrznejo. To pomeni, da mladice pozeboje šele, če pade temperatura pod - 2,4°C. Če pa poganjke štiti del volne pri očesih (to je sedanjí stadij razvoja očes pri večini sort) ali če je poganjek daljši kot 10 cm ter čvrst in manj voden ne zmrzne do temperature - 4°C. Pomeni, da take mladice ali pa še delno zaprta očesa pozeboje le, če pade temperatura pod - 4°C in če traja tako nizka temperatura 1 uro ali več. Vzroki poškodbe po pozebi zelenih mladik so v tem, ker se v zmrzlem tkivu celice raztrgajo, ker se med stenami celic delajo ledeni kristali, pri odtajanju pa poškodovani organi ovejeno, kot da bi jih skuhal, počrni in se posušijo. Celice ne propadejo toliko zaradi mraza, temveč predvsem zaradi naglega odtajanja, zato so po mrazu sončna jutra pa tudi vzhodne lege, ko se slana naglo tali od sončnih žarkov, veliko bolj nevarna kot pa oblačna

jutra, ko se slana počasi odtaja. Iz tega dejstva izvira ena izmed najstarejših zaščit pred slano, to je

UMETNA MEGLA,

ki naj bi v jasnih jutranjih urah od 4. do 8. ure zjutraj delno nadomestila naravno zaščito - oblake. Megla enako kot oblaki zadržijo premočno izžarevanje toplote. Delo je uspešno pri temperaturi do - 4°C, pri večjem mrazu (nekateri primeri iz minulih pozeb) pa tudi umetna megla ne pomaga.

Dim in megla napravimo s sežiganjem mokre slame, odpadlega listja, plevla, starih gum, odpadnega olja itd., pri čemer dvignemo še temperaturo nad vinogradom za eno pa tudi do 2°C, kar že veliko pomeni. Material sežigamo v kupih v primernih razdaljah, in to na tisti strani, od koder piha veter, da zanaša dim na branjen vinograd. Dimljenje (zameglitev) je koristno le pri slabem mrazu in pri mirnem zraku brez vetra. Dimljenje ne prepreči popolne pozebe, pač pa pozebo ublaži. V primeru slane večjega obsega bi na ogroženem področju kazalo ustvariti umetno meglo z zrakoplovi ali drugimi sredstvi, ki jih preizkušajo v obrambne namene.

ROŠENJE Z VODO temelji na dejstvu, da je temperatura vode okrog 4°C in da se pri zmrzovanju 1 kg (1 litra) vode osvobodi 80 kcal (kilokalorij). Tam, kjer uporabljajo deževalne naprave za namakanje (primer KK Vipava), je to najgospodarnejši način zaščite pred slano. Pri zmrzovanju vode se osvobodijo toplote, ki prehaja v tkivo mladik, katerim se zato dvigne temperatura nad nevarno stopnjo. Ker se tanki sloji vode hitro ohladijo, je treba stalno dovajati nove količine vode - toplote z oroševanjem. Čim več vode pade v nevarnem času na mladice, tem več toplote se sprosti. V nevarnem času 4 ur bi morali za 10 arov veliko površino porabiti 3000 litrov vode. Z navadno nahrbno motoro škropilnico lahko en delavec obvlada le do 10 arov velik vinograd, ker je treba držati trte pod stalnim pršenjem; čim se trta na eni strani začne sušiti ali zmrzovati, je treba že na novo polivati. Če tega tehnično nismo zmožni, potem je bolje, da se tega načina ne poslužimo, ker bi lahko storil več škode kot korist.

Kmetijski nasveti

Vse zlo prihaja iz zraka

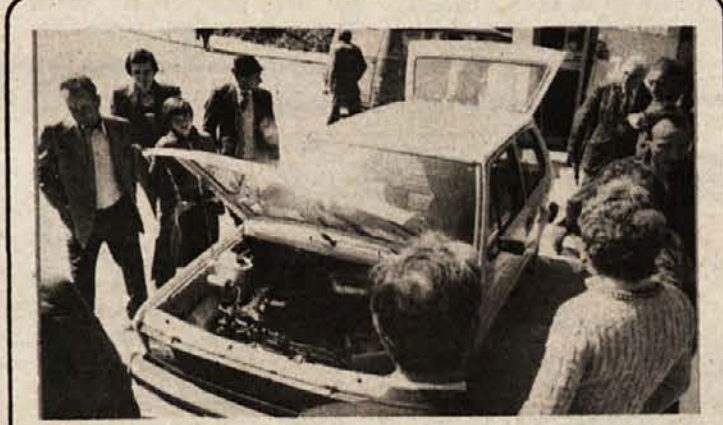
Odvečna je vsaka beseda hvale na račun siliranja živinske krme, zakaj ta postopek konzerviranja se je že tudi pri nas tako uveljavil, da je prepričan še takega dvomljivca. Kljub pridobljenim praktičnim izkušnjam pa vendar uspeh kisanja ni vedno tak, kot bi lahko bil, če bi ljudje vedeli in upoštevali nekatera teoretična izhodišča.

Siliranje je rastlinsko-fiziološki in mikrobiološki proces, v katerem se ustvarijo kisline, predvsem mlečna, ki preprečujejo razvoj škodljivih mikroorganizmov in s tem ohranjajo krmu užitno in zdravo. Za pravilno siliranje so potrebne predvsem tiste bakterije, ki dobro uspevajo pri temperaturi 25 do 35 stopinj. Pravimo jim tudi bakterije hladnega vrenja.

Ce se silazna masa pregreje, se razvijejo druge vrste bakterije, zlasti škodljive maslenokislinske, ki razkrajajo beljakovine in s tem kvarijo silažo ali kisal. Silaža se pregreje, če je premalo stisnjena, če je v njej dosti nesnage, če ima premalo sladkorja, če silos predolgo polnimo itd. Govorimo tudi o „vročem“ postopku siliranja, ki je zelo nezaželen, vendar, žal, zelo pogost. Zvišana temperatura ne pomeni samo, da je v silaži nastopilo nezaželeno vrenje in celo gnitje, marveč tudi veliko izgubo hranilnih snovi. Zaradi dihanja rastlin, ki so že v silosu, se lahko izgubi tudi do 40 odstotkov hranilnih snovi, to pa je toliko ali še celo več kot sušenje krme na tleh. Kje je potem še prednost siliranja? Zato je odločilnega pomena čimprej ustaviti dihanje rastlin, to pa se da doseči na različne načine. Na prvem mestu je temeljito tlačjenje in izrivanje zraka iz kisali. Mlečnokislinskim bakterijam godi, če ni zraka, takrat tvorijo največ tako želne mlečne kisline.

Kot novost priporočajo tudi siliranje trave z izčrpavanjem zraka. Petino milimetra debela folija z „zadržo“, v katero damo silažni kup, ter črpalka z vsaj 250 mm Hg podtlaka omogočata ta postopek, ki je priporočljiv zlasti za kisanje mlade trave, ki vsebuje malo suhe snovi, malo sladkorjev in veliko beljakovin. Kmetijski pospeševalec vam bo povedal kaj več o tem učinkovitem načinu siliranja.

Inž. M. LEGAN



ZA ZDAJ LE ZA OČI - Množica radovednežev si je v ponedeljek pred salonom avtomobilov novomeške Novotehne ogledala novo vozilo za Jugoslavo s povprečno plačo. Majhen je, malo porabi, cene pa še ni! (Foto: J. Pavlin)

Temperamentni novinec

V Novotehni predstavili novo jugoslovansko vozilo

„Mnogo daje, malo porabi!“ pravijo o novem, menda čisto jugoslovanskem avtu Jugo 45 njegovi konstruktorji v Crveni zastavi. V ponedeljek so ga ob posredovanju zastopnikov Slovenija avta prvič predstavili tudi bodočim kupcem pri novomeški Novotehni. Oblika in karakteristike novega avtomobila, ki ga v Kraguljevcu že letos nameravajo izdelati v pet tisoč kosih, so vzbudile veliko zanimanja. Poleg majhnega prostora za parkiranje porabi njegov motor z 903 cm³ in 45 KS malo goriva, po tovarniških normativih le dobrih šest litrov, pri brzinah do 90 km/h pa le nekaj več kot pet litrov. V njegovo notranjost lahko sede pet oseb, ostane pa prostora še za petdeset kilogramov prtljage. Največja hitrost pri polni obremenitvi je 135 km/h. Cena za novo vozilo še ni znana, prav gotovo pa ne bo manjša od desetih stari: milijonov, vsaj toliko so pobrali od prednaročnikov pri ljubljanskem Slovenija avtu, v Novem mestu pa o naročilih še nočejo slišati. J. P.

Jutri se začne kongres zdravnikov

Prvič zunaj Ljubljane – Po otvoritvi koncert Dubravke Tomšič v Posavskem muzeju

V Čateških Toplicah bo 16. in 17. maja peti kongres slovenskih zdravnikov in 117. občni zbor Slovenskega zdravniškega društva. Na tem srečanju pričakujejo blizu 200 udeležencev. Med njimi bodo predstavniki Zveze zdravniških društev iz Jugoslavije, številni gostje iz Slovenije in Posavja.

Prireditev se bo jutri dopoldne začela z občnim zborom Slovenskega zdravniškega društva, ki bo poslej delovalo kot zveza zdravniških društev Slovenije, vendar ne bo spre-

● V slavnostni grajski dvorani v Brežicah bo jutri ob 19. uri imela samostojen klavirski koncert svetovno znana slovenska glasbena umetnica Dubravka Tomšič. Posavski muzej prireja koncert za udeležence kongresa slovenskih zdravnikov. Na ta izredni glasbeni večer vabi tudi brežiško občinstvo.

na dinamiko odnosov med bolnikom in zdravnikom ter na travmatologijo v miru in izrednih razmerah.

Otvoritev kongresa bo jutri ob 17.30 uri v slavnostni dvorani brežiškega gradu. Zdravniško društvo „Posavje“ Brežice je skupaj s Posavskim muzejem poskrbelo za kulturni program. Odprta bo razstava „Rešena arheološka dediščina na Slovenskem“, napovedan pa je tudi koncert pianistke Dubravke Tomšičeve, ki tokrat prvič nastopa v Brežicah.

Pri organizaciji kongresa so pomagali: občinska skupščina v Brežicah, Posavski muzej, bolnišnica v Brežicah, vsi zdravstveni domovi in lekarne v Posavju, občinski zdravstveni skupnosti Brežice in Sevnica ter slikarka Cvetka Miloš iz Brežic.

BREŽICE: POSTAJA MILICE POD NOVO STREHO

V torek, 13. maja, so v Brežicah slovesno odprli dom postaje milice in dom teritorialne obrambe. S tem so počastili praznik delavcev varnostne službe.

JUTRI KULTURNI SEMINAR NA MIRNI

V prenovljenem kulturnem domu na Mirni bo jutri celodnevni seminar o obveščanju v kulturi. Udeleženci iz kulturnih društev, sindikalnih organizacij, uredniških odborov tovarniških, mladinskih in šolskih glasil ter drugi, ki jih vabi trebanjska ZKO kot prirediteljica, bodo prisluhnili besedi o načinu, vrsteh in pomenu obveščanja, oblikah obveščanja o kulturnih prireditvah, vlogi javnih občil, arhivsko-dokumentacijski dejavnosti in podobnem. Uvodne obrazložitve bodo imeli sodelavci odborov pri ZKOS in drugi, ki se s temi vprašanji strokovno ukvarjajo.

PRIPRAVE NA JURJEVANJE

Največja folklorna prireditev na širšem Dolenjskem, črnomaljsko jurjevanje, bo letos 7. in 8. junija; to bo že 18. jurjevanje po vrsti. 7. junija zvečer bo kresovanje, naslednji dan pa jurjevanje. Nastopile bodo vse belokranjske folklorne skupine, ki bodo prikazale jurjevske in kresne plesse, pesmi in običaje. Za letos pripravljajo odbor posebno brošuro, v kateri bodo med drugimi opisani vsi belokranjski ljudski plesi in drugi običaji.

Tokrat na Kolpi zmaga Rašice

Tretje leto zapored „Memorial Toneta Ožbolta“ – Na tekmovanju v nedeljo zmagali kajakaši Rašice, medtem ko so dvakrat prej slavili Hrastničani

Tradicionalnega kajakaškega tekmovanja „Memorialni slalom Toneta Ožbolta“, ki ga organizirajo na Kolpi vsako leto okoli 21. maja, praznika Osilnice, se je letos udeležilo osem ekip, po štiri slovenske in hrvatske. Tudi letos – tekmovanje je bilo 11. maja – so bile uspešnejše slovenske ekipe. Pokal je osvojil Kajak klub Rašica z 8. točkami, pred Kajak klubom Hrastnik, ki je doslej osvojil pokal že dvakrat zapored in mu je tokrat za osvojitve pokala v trajno last manjkala le točka.

Med 45 tekmovalci so bili v posameznih kategorijah najboljši: K-1 SENIORJI: L. Peter Kauzar (Hrastnik) 13 točk, K-1 JUNIORJI: L. Janez Skok (Rašica) 13 točk, C-1 SENIORJI: I. Borut Česek (LBD) 5 točk, C-1 JUNIORJI: L. Jože Vidmar (Rašica) 6 točk. Turistično društvo Osilnica pripravlja za dan borca, 4. julij, „turistični spust kajakašev po Kolpi“. Potekal bo od mostu v Osilnici do mostu v Gašparcih. Na tej, 6 km

dolgi progi, je bil za soboto, 10. maja, napovedan spust kajakašev za prvenstvo Hrvatske, a je zaradi žalovanja preložen, novi datum pa še ni določen.

J. PRIMC

SINDIKAT IZOBRAŽUJE

Izobraževanje za nove predsednike in člane izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata je organiziral občinski svet Zveze sindikatov Kočevje v aprilu. Skupno je bilo osem dvodnevnih seminarjev, na vsakega pa je bilo vabiljenj po 40 udeležencev.

Udeležba je bila okrog 70-odstotna. Poslušali so predavanja o načrtovanju, pridobivanju in razporejanju dohodka, socialni politiki v združenem delu, demokratizaciji odnosov in krepitvi kolektivnega dela ter odgovornosti, ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

PRIŠLI BODO PIONIRJI IZ VSE SLOVENIJE

V Brežicah bo 5. in 6. junija prvo srečanje pionirjev, ki bodo tekmovali na kvizu pod naslovom „Preprečimo požare“. Udeležili se ga bodo mladi zgodovinarji in likovniki iz 43 šol skupaj s svojimi mentorji. Zgodovinarjev bo 129, likovnikov 55, mentorjev pa 50. Kviz bo v prosvetnem domu. Organizira ga občinska Zveza prijateljev mladine. Za prenočišča, prehrano in rezervacijo prostora za likovnike bo poskrbela osnovna šola bratov Ribarjev. Pokroviteljstvo nad tekmovanjem naj bi prevzelo Gozdno gospodarstvo Brežic in Temeljna posavska banka.

STANE JARM V ŽALCU

Stane Jarm, akademski kipar iz Kočevja, je pred kratkim razstavljal svoje likovne stvaritve v Savinovem razstavnem salonu v Zalcu. Poročajo, da so to razstavo ugodno sprejeli in ocenili Jarm je eden tistih umetnikov, ki vselej vzbudijo pozornost. Znan je tudi po tem, da je globoko zakoreninjen v okolje, kjer živi in ustvarja.

ODLIČNI MATEMATIKI

Kar 127 učencev višjih razredov osnovne šole Kočevje se je pomerilo v matematiki za bronasto Vegovo priznanje. Osvojilo ga je 32 učencev, in sicer trije iz 8. razreda (najboljši je bil Janez Kovač iz 8.f), štirje iz 7. razreda (najboljši Dušan Gorše 7.a), 10 iz 6. razreda (najboljši Miha Petrovič 6.d) in 15 iz 5. razreda (najboljši Ales Adamič 5.g).

GOSPODARJENJE NA REŠETU

O analizi gospodarskih gibanj v tem srednjeročnem obdobju in pripravi načrtov za prihodnje srednjeročno obdobje so razpravljali na nedavni seji občinskega komiteja ZK Kočevje. O tem bodo proti koncu meseca razpravljali še na programsko-volilni seji občinske konference ZK in na seji zborov občinske skupščine.

MNOŽIČNI POHOD NA MIRNO GORO

V okviru praznovanja dneva mladosti pripravljata telesnokulturna skupnost Črnomelj v sodelovanju s Socialistično zvezo, mladinsko organizacijo in sindikatom za soboto, 31. maja, množični pohod iz Črnomlja na Mirno goro. Na pohod vabijo vse občane, od učencev, delavcev, borcev do upokojencev. Zbali se bodo ob 6. do 6.30 ure pred vrtem Čardak, od kjer bodo po partizanskih poteh krenili na Mirno goro, kjer jim bodo borci pripovedovali o pomenu in vlogi teh krajev med NOB. Na Mirni gori bodo poskrbeli tudi za okrepčilo, pomerili se bodo v šahu in streljanju, vsak udeleženec pohoda pa bo dobil spominsko značko.

Odkrit bo obnovljeni partizanski tabor v gozdu Jelovka pri Zaloki

Zapadnodolenjski odred vabi na prireditev 25. maja

Zapadnodolenjski odred NOV in POS pripravlja za nedeljo, 25. maja, ob 10.30 skupaj z mladino, borci in aktivisti ter drugimi občani trebanjske občine in KS Gabrovka v gozdu Jelovka pod vajo Zaloka odkritje obnovljenega partizanskega tabora iz leta 1942. Prireditev bo združena s počastitvijo 35-letnice osvoboditve, 30-letnice samoupravljanja in dneva mladosti. Ob tej priložnosti bo slovesen sprejem pionirjev v mladinsko organizacijo ter kulturni spored, slavnostni govornik pa bo Nace Majcen – Tanas, nekdanji komisar Zapadnodolenjskega odreda.

Obnovljeni tabor je namenjen predvsem mladini, da se bo seznanjala z narodnoosvobodilnim bojem in revolucijo ter se usposabljala za splošen ljudski odpor. Dohod v tabor bo označen od Mime, Sentruperta in Gabrovke. Udeleženci proslave se z motornimi vozili lahko pripeljejo do Pečic ali do Dolnjega Zabukovja, od koder je še približno 2 kilometra peš. Vabimo k čim večji udeležbi.

PRIPRAVLJALNI ODBOR

minjalo naziva. Društvo se bo povezovalo z Zvezo zdravniških društev Jugoslavije.

Kongres v Čateških Toplicah se bo osredotočil na dve temi,

DELAVNI TABORNIKI

Črnomaljski taborniki so letošnjo pomlad začeli delavno. Najprej je kakih 20 tabornikov iz dragatuške čete pogozdovale v okolici Adlešičev, kjer so se pri delu zelo izkazali. Okoli 40 tabornikov iz Črnomlja z vso odredovo upravo na čelu pa je pred kratkim očistilo in uredilo prostor za jurjevanje.

NAFTA V RINŽI

V sredo, 30. aprila, je bila reka Rinža v Kočevju več ur onesnažena z naftnimi ali oljnimi madeži, ki so jo skoraj popolnoma prekrili. Na srečo je bila Rinža precej narastla, zato ribam ni povzročila večje škode ali pa je vsaj opaziti ni bilo. Od kod je prišla nafta v Rinžo, se ni dalo ugotoviti.

Nagradni tisočak gre v Trebnje

Le 205 rešitev prvomajske nagradne križanke

Izjemno majhno število rešitev, vsaj polovico manj kot običajno, smo prejeli za tokratno prvomajsko nagradno križanko. Do roka jih je prišlo samo 205, zato žreb ni imel veliko dela, zlasti še, ker je bila večina rešitev pravilnih.

Prvo nagrado v znesku 1.000 din bo prejel Uroš Kastelic, c. Gubčeve brigade 10, Trebnje, drugo nagrado – 500 din Janez Jerič, Drska 38, Novo mesto, in tretjo nagrado – 300 din Milan Stančič, Metliška cesta 31, Črnomelj. Knjižne nagrade pa bodo prejeli: Marija Poreber, Novo mesto; Plut Darinka, Črnomelj; Andreja Vačovnik, Sevnica; Mateja Glavač, Kranj; Cvetko Smolič, Kočevje; Cirila Zupančič, Novo mesto; Nataša Kužnik, Dobrič; Helena Frankovič, Leskovec; Marija Vovk, Straža; Mladen Cesar, Metlika; Bogomira Blažič, Artiče in Marija Šerbec, Brestanica.

Pravilna rešitev nagradne prvomajske križanke

1. MAJ PRAZNIK DELA

NAGRADNA PRVOMAJSKA KRIŽANKA

Pravilna rešitev nagradne prvomajske križanke. Število rešitev: 205.

1. nagrada 1.000 din
2. nagrada 500 din
3. nagrada 300 din

Na 11 kvadratih križanke
Križanka je treba rešiti do vključno s črto. Število rešitev je 205. Če je rešitev nepravilna, se križanka ne rešuje. Če je rešitev pravilna, se križanka rešuje. Če je rešitev nepravilna, se križanka ne rešuje. Če je rešitev pravilna, se križanka rešuje.

Lepe priporočila: vsi imate
BOK 25/1042/157

Na podlagi 11. in 13. člena zakona o urbanističnem planiranju (Uradni list SRS št. 16/67, 27/72 in 8/78) ter 258. člena statuta občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list št. 5/79) je izvršni svet skupščine občine Novo mesto na svoji seji dne 30. 4. 1980 sprejel

SKLEP

o razgrnitvi predloga Zazidalnega načrta pokopališča Novo mesto – Marof

1. Predlog zazidalnega načrta pokopališča Novo mesto – Marof, ki ga je izdelal Urbanistični inštitut SRS Ljubljana pod št. UI 810/78 v januarju 1980 (v nadaljnjem besedilu: predlog zazidalnega načrta) bo javno razgrnjen v času od 15. 5. do 15. 6. 1980.

2. Predlog zazidalnega načrta bo javno razgrnjen v prostorih skupščine občine Novo mesto, komiteja za urbanizem, Ljubljanska cesta 2, in v prostorih samoupravne komunalne skupnosti občine Novo mesto, Novi trg 6, drugo nadstropje.

3. V času javne razgrnitve lahko dajo občani, delovne organizacije, interesne skupnosti in ostali zainteresirani k predlogu zazidalnega načrta pripombe, mnenja in predloge v knjigo pripomb na mestu razgrnitve ali neposredno na komite za urbanizem SOB Novo mesto.

Številka: 351-03/80

Datum: 30. 4. 1980

Predsednik IS: JANKO GOLEŠ, i.r.

369/19-80

Na podlagi 11. in 13. člena zakona o urbanističnem planiranju (Uradni list SRS, št. 16/67, 27/72 in 8/78) ter 258. člena statuta občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list, št. 5/79) je izvršni svet skupščine občine Novo mesto na svoji seji dne 30. 4. 1980 sprejel

SKLEP

o razgrnitvi osnutka spremembe urbanističnega načrta Novo mesto

1. Osnutek spremembe urbanističnega načrta Novega mesta zaradi pokopališča na Marofu, ki ga je izdelal Urbanistični inštitut SRS Ljubljana pod št. UI 819 v marcu 1980 (v nadaljnjem besedilu: osnutek spremembe) bo javno razgrnjen v času od 15. 5. do 15. 6. 1980.

2. Osnutek spremembe bo javno razgrnjen v prostorih skupščine občine Novo mesto, komiteja za urbanizem, Ljubljanska cesta 2, in v prostorih samoupravne komunalne skupnosti občine Novo mesto, Novi trg 6, II. nadstropje.

3. V času javne razgrnitve lahko dajo občani, delovne organizacije, interesne skupnosti in ostali zainteresirani k osnutku spremembe pripombe, mnenja in predloge v knjigo pripomb na mestu razgrnitve ali neposredno na komite za urbanizem SOB Novo mesto.

Številka: 351-01/80

Datum: 30. 4. 1980

Predsednik IS: JANKO GOLEŠ, i.r.

368/19-80

TRIKON®

Delavski svet Delovne skupnosti skupnih služb v sestavi delovne organizacije „TRIKON“ tovarna pletenin in konfekcije, n. sol. o. Kočevje, Reška cesta 16

razpisuje dela in naloge

VODJE KOMERCIALNEGA SEKTORJA (reelekcija)

Dela oz. naloge razpisujemo za 4 leta. Izbran je lahko kandidat, ki poleg v zakonu določenih izpolnjuje še naslednje pogoje:

– višja strokovna izobrazba komercialne oz. ekonomske smeri ali z delom pridobljena delovna zmožnost v smislu 20. člena zakona o delovnih razmerjih,

– 4 leta delovnih izkušenj,

– moralno-politične kvalitete.

Kandidati naj svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom doseganega dela pošljejo v zaprti ovojnici na naslov:

„TRIKON“ Kočevje, Reška cesta 16, z oznako na ovojnicu „za razpisno komisijo“.

Prijave sprejemamo 15 dni po objavi.

Kandidate bomo o izbiri pisмено obvestili v 30 dneh po sprejemu sklepa o imenovanju.

376/19-80

Tito ni umrl, le svoje življenje nam je podaril

„Bič usode je kruto oplazil tudi nas, mlade, ki ne moremo verjeti, da nas nikoli več ne bo pozdravil s svojimi toplimi, do srca segajočimi besedami, da nikoli več ne bomo ujeli njegovega pogleda, polnega



MEL JIH JE NAJRAJŠI – S počastitve Titovega spomina v sevniki osnovni šoli

zaupanja in človeške topline. Resnica, da je prenehalo biti veliko srce revolucionarja, vojskovođe, borca za mir in neodvisnost, graditelja socialističnega samoupravljanja in očeta politike neuvrščeniosti, trpko in rezko trka tudi na mlada srca. Odsel je, ne da bi se mu oddolžili za vse, kar je storil za nas. Zvest, da smo izgubili največjega prijatelja in vzornika, nas obvezuje, da ohranimo in utrdimo vse, kar nas je učil in naučil.“

Tako so v posebni številki svojega glasila zapisali mladi iz novomeškega Doma Majde Šilc, v času najbolj žalostnih dni pa so dolenski šolarji posvetili velikemu vzorniku Titu številna glasila, razstave, vpisovali so se v žalne knjige, ob katerih so držali častne straže, udeleževali so se žalnih svečanosti in na malih zaslonih spremljali presunljive prizore ob zadnjem slovesu. Skratka, tudi mladih so bile nenehno pri Titu.

Za veliko in debelo knjigo iskrenih besed o Titu so mladi zbrali v glasilih in pismih, iz katerih lahko ponatisnemo le drobce. A tudi iz teh je razvidna silna ljubezen do Tita.

„Preproste besede“ je naslov glasila šentrupeških osnovnošolcev – in s preprostimi, a globoko občutenimi besedami so se mladi razpisali o Titu, velikem človeku, ki „je živel, živi in bo živel“. Prvošolka Petra Končina je zapisala: „Tito je še vedno v naših srcih.“ Ivan Ramovš iz 4. razreda: „Tito je kakor veliko drevo. Drevo se je zrušilo, ostale pa so korenine,

ki bodo dajale moč in pogum vsem ljudem na svetu.“ Pesem Melite Breznikar: „Tito, ti, ki si se dolga leta bojeval, / ti, ki si nam svobodo dal, / ti, ki luč si svetlo nam prižgal, / ti si naš in mi smo tvoji.“

„To majske nedelje bo pomnil vsak Jugoslovian. To majske nedelje so utihle ptice, so vztrepetali gozdovi in polja, so omenela srca v presilni bolečini...“ Tako se začne uvodni sestavek glasila Z bregov Krke, v katerem žužemberski učenci takole prisegajo ob Titovi smrti: „Zdaj stiskamo pesti, vzravnani v bolečini obljubljam ti zvestobo, Tito, ti nisi umrl. Nisi. O tem govori majska pomlad, milijoni toplih ognjišč, tisoče preoranih polj...“

„Tito je pionirjem naročal, naj se učimo in delamo, da bomo znali nadaljevati njegovo delo.“ To so besede Ernesta Šmaljcija, objavljene v Prvem cvetju, listu šolarjev iz Dragatuša. „Za domovino – s Titom naprej“ – pod tem geslom so zbrani utrinki o trdni pripadnosti mladega rodu Titovim idealom, zato (tako pravi Irena llenič) „Tito ne more in ne bo nikoli umrl, ker bodo živele njegove misli in ideje“.

„Narodu, ki ima takšno mladino, kot je naša, se ni treba bati za svojo prihodnost.“ Mladi iz Škocejana vedo, da se te Titove besede nanašajo tudi nanje, zato so mu v žalni številki svojih Stezic posvetili vrsto sestavkov, iz katerih žari njihova ljubezen do Tita. „Hvala ti, tovariš Tito! Za svobodo, domovino in srečno življenje... Vsa tvoja dela bodo vedno živeža z nami.“ (Teja Perše).

V posebni številki Zarij, glasila trebanjskih osnovnošolcev, je Ana zapisala: „S kladivom in srpom si blesteče zamahnil v temačnost starega sveta in se zilil v večnost.“ Tanji Kek pomeni Tito „svobodno življenje v svobodni domovini“, Nataša Zupančič pa vzklika: „Živel boš z nami, Tito!“

„Dragi Tito, obljubljam ti, da se bomo pridno učili, da bomo stopali po poteh bratstva in enotnosti.“ je zapisano v metliških Belih brezah. „Tito ni umrl, le svoje življenje nam je podaril.“ In Ljilja Jerina pravi: „Vedno si nas imel rad, vedno si nam zaupal. Vse si gradil na mladini. Dokazali bomo, da se nisi motil.“

„Taki, kot si ti, nikoli ne umro.“ V izredni številki mokrnoških Plamenčkov je veliko nepodpisanih sestavkov, ki govorijo o Titu, „velikem drevesu“, „našem prijatelju, vzorniku, učitelju“, o človeku, ki „pomeni mir“.

„Naša pot“ je naslov glasila šentjernejških šolarjev, ki v posebni številki prisegajo, da bo pot, po kateri bodo vedno hodili – Titova pot.

„Danes se moramo zavedati njegovih besed, vseh plodov njegovega vestnega dela.“ Tako so zapisali v izredni številki Prvih korakov učenci iz Velikega Gabra, ki ponosno prisegajo: „Mi smo Titova mladina.“

Posebna izdaja Kamenčkov iz Šmarjete prinaša iskrene žalne misli ob izgubi Tita, misli, ki so hkrati prežete s ponosom mladih, da lahko stopajo po njegovi poti. Zato zanje ni umrl, pomeni jim vse. „Bil si velik človek.“ pravi Dragica Zorko. „In Tito živi naprej v vsakem izmed nas, življenje teče dalje, danes je delovni dan in jutri bo tudi.“

Novomeški gimnazijci, ki so Titu posvetili posebno številko Stezic, so dogajanje, ki je pretresalo Jugoslovane, spremljali po šolski televiziji, pripravili so več

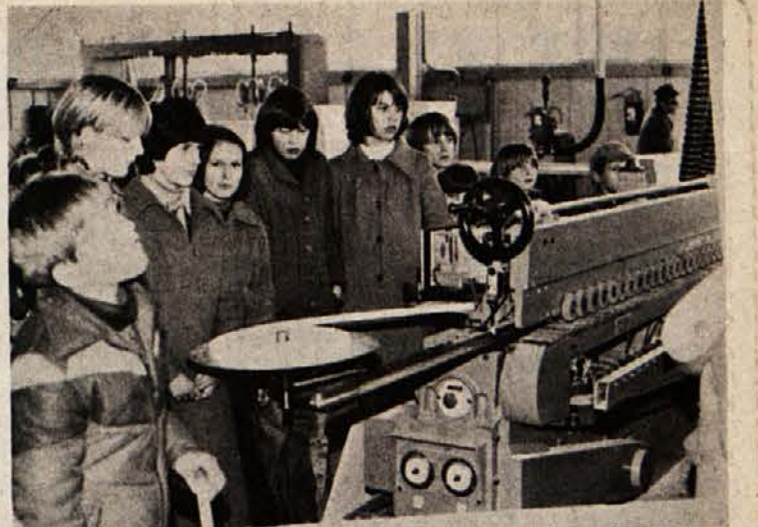
radijskih oddaj, menjavali so se na častni straži ob žalni knjigi, s Titovimi slikami so opremili vse oglasne table – njihove misli so bile pri Titu. Misli globoke hvalnosti.

Podobno je bilo po vseh dolenskih, kočevskih in posavskih šolah.

„Tito je kakor trn, ki poganja sredi kamenja in peklenske vročine. Ko teptajo po njem in ga hočejo uničiti – vztraja. S svojimi koreninami se zajeda globoko v zemljo in končno požene prekrasen cvet, cvet, ki ga občudujejo tudi tisti, ki so ga prej teptali.“ S temi, domala pesniškimi besedami je Elza iz novomeškega Doma Majde Šilc opisala svoje občutenje dela, ki ga je zapustil Tito, dela, ki je pot v še lepšo prihodnost jugoslovanskih narodov in narodnosti. In zato v imenovanih glasilih in številnih pismih ne piše zaman: „Mladi smo izbrali Titovo pot!“



„Hodili bomo po Titovi poti,“ so povsod prisegali mladi. Na posnetku: novomeški učenci OŠ Katje Rupene med vpisovanjem v žalno knjigo. (Foto: Milan Pergar)



SREČANJE S STROJEM – Med obiskom v tozdu Usluga kočevske Opreme so si petošolci kočevske osemletke Zbora odposlancev z zanimanjem ogledali tudi novi stroj za lepljenje robnih folij. (Foto: Vitomir Savič)

Osnovnošolci v tovarnah

Zanimiv način seznanjanja kočevskih šolarjev s poklicji

Za mladega človeka je najtežji in najpomembnejši korak takrat, ko se mora odločiti za poklic. Učencem lahko pri tem znatno pomagajo poleg staršev tudi učitelji oziroma vzgojitelji, ki dolgo spremljajo njihov razvoj in nagnjenje. To je še zlasti pomembno za učence osmih razredov, ko za vselej zapustijo osnovno šolo.

Pod vodstvom učiteljev in še posebej ob prizadevanju učiteljev za tehnični pouk so učenci omenjene šole obiskali nekatere kočevske tovarne in delavnice in tako na kraju samem spoznali proizvodni proces, organizacijo dela, slišali marsikaj zanimivega o medsebojnih odnosih in seveda o združenem delu.

Na osnovni šoli Zbora odposlancev v Kočevju se z vprašanji poklicnega usmerjanja šolarjev ukvarjajo tudi delavci svetovalne službe. Zelo dobra, predvsem pa nazoma pomoč za spoznavanje poklicev in lažje odločanje so strokovni poučni filmi, ki jih na šoli pogosto predvajajo. Ne manjka tudi filmov s področja obrambe in vzgoje, potem filmov, namenjenih vzgoji v cestnem prometu, in filmov s področja varnosti pred požari.

Tak način vzgoje in izobraževanja mladih je zelo pomemben, ker lahko učenci že dovolj zgodaj spoznajo delo in razmere, v kakršnih bodo morali kasneje tudi sami delati, bodisi kot neposredni proizvajalci in upravjalci ali kot strokovnjaki.

VILKO ILC

PREDZAKONSKO SVETOVANJE ZA GLUHONEME

26. 3. 1980 je medobčinska organizacija slušno prizadetih Novo mesto za svoje člane organizirala predzakonsko svetovanje. Strokovnjake je preskrbel republiški odbor slušno in govorno prizadetih iz Ljubljane. Vabljenih je bilo 15 članov, žal pa se je svetovanja udeležilo le 6 gluhonemih. Škoda je, ker naši člani niso izkoristili možnosti, katero jim je organizacija nudila, kajti zakon je za vse enak, tako za tiste, ki normalno slišijo, kot tudi za tiste, ki so gluhi ali gluhonemi. Vsi morajo opraviti predzakonsko svetovanje, in čim več je kandidatov, bolj je izkoriščen namen.

FRANC KREN



Žuničeva mama

Zalostno je odjeknila vest, da je te dni umrla spoštovana in priljubljena Žuničeva mama iz Krivoglavic. Pred mnogimi leti je prišla iz rojstne vasi Kaplišče v Krivoglavice, kjer si je s svojim življenjskim sopotnikom Mihom ustvarila dom in družino. V z akonu se jima je rodilo sedmero otrok, ki sta jih vzgajala v napredne in poščne ljudi, kar se je posebno jasno pokazalo v narodno-osvobodilnem boju.

Ko se je začela druga svetovna vojna, Žuničevih ni našla neprivrženih. Že takoj v začetku se je z mozem vključila v narodnoosvobodilno gibanje in ga kot zavedna slovenska žena podpirala do osvoboditve. Vojno gorje ji ni prinašalo, saj je že na začetku boja tragično izgubila dva otroka, Mikka in Pavleta. Najhujši udar je doživela v letu 1943, ko so ji izdajalci lastnega naroda nečloveško umorili življenjskega tovariša Miha, človeka, ki se je vse življenje boril za pravice tlačanih ljudi in bil v tamkajšnjih krajih prvi aktivist, ki je ta boj plačal z življenjem. Naslednje leto je Žuničeva mama izgubila sina Poldeta, ki je bil prvoborec NOV. Med vojno je dajala zatočišče mnogim partizanom, mnoga lačna usta nahranila in v najtežjih trenutkih našla toplo besedo za vsakogar. Pred šestnajstimi leti je na tragičen način izgubila najstarejšega sina Toneta.

Številne nekreče, ki so spremljale Žuničevo družino, niso strle srca hrabre matere, ki je vztrajala v upanju, da bodo prišli lepši časi. Kot lik take žene nam bo ostala v trajnem spominu.

pisma in odmevi

FRANCI STRLE

Novo o boju v Komolcu

Prošnja bralcem, naj sodelujejo v razkrivanju še nepojasnjenih nadržbnosti

Sestavek „Partizanski boj na Komolcu“, ki ste ga v vašem listu objavili 21. februarja t.l. na str. 7, je zbudil veliko zanimanja in povzročil precej odmevov. Še istega dne je telefoniiral Feliks Štrumbelj, doma iz Loške vasi pri Podhosti, ki stanuje v Vižmarjah. Povedal je, da je bil v borbi v Komolcu ranejš Tone Fink iz Podhoste in da so Italijani peljali iz Komolca dva lojtna voza mrtvih, ki so bili pokriti s plahto. Videla sta jih on in sestra. Povedal je še, da je bil v sestavku omenjeni Miha Štrumbelj, sin znanega predvojnega komunista Mihaela Štrumblija iz Loške vasi.

Enega konja zrebca so Italijani zaplenili Slavcu Papežu, tudi iz Ratja, enega konja in voz pa so vzeli Pepetu Frkulju – Verzarju s Sel, ki je borbo preživel v sami vasi Komolec. Če Italijani po končani borbi ne bi imeli teh konj, bi bili morali pustiti svoje mrtve in hudo ranjene v Komolcu. Tako pa so se poslužili zaplenjenih vpreg in nanje naložili svoje mrtvece in ranjence. Že omenjeni Pepe Frkulj in še nekateri so morali Italijanom ta tovor voziti v Sotesko. Konj Italijani kmetom niso vrnili, vozove pa so pustili na cesti Soteska – Podturn. Pepe Frkulj, ki bi o tem lahko povedal kaj bolj natančnega, ni več živ, vendar Jože Ožbolt meni, da mora biti še kdo živ, ki je partizanski boj v Komolcu preživel zastražen od Italijanov in ki bi o italijanskih izgubah vedel kaj več.

Jože Ožbolt natančneje popisuje prizorišče v Komolcu po končanem boju: „Terenski odbor v Smuki je dobil od Zapadnodolenskega odreda nalogo, da organizira pokop italijanskih mul, zato sva bila tretji dan po borbi določena jaz in Stane Vidmar, ki se je naselil v Smuki iz Lipja. Ko sva si vas Komolec in okolice ogledala, sva postala slabe volje, ker sva vedela, koliko naporenega dela naju čaka. Našela sva 19 pobitih italijanskih mul in dva srednje velika lepa konjička, ki sta bila tudi italijanska. Opazila sva v bližnji grapi svežo gomilo in ugotovila, da je nekdo (verjetno iz delavskega bataljona) že zakopal nekaj mul, tako da cenitev o 30 pobitih mulah popolnoma ustreza...“

Ožbolt nato popisuje pokop pobitih mul in nadaljuje: „Zadržala

sva se tam do poznega popoldneva in preiskala vse hiše. Videl sem tisto okensko polico pri prvi napol leseni hiši, kako je bila prestreljena in kako je bilo tam vse krvavo... V najlepši zidani hiši sredi vasi, kjer so Italijani imeli tako imenovano ambulanto, pa je smrdelo od podov in sten, ker je bilo tako krvavo, da še ni bila kri suha in so se muhe pasle na njej ter po kupih okrvavljenih gaze...“

Zdaj pa še k partizanskim izgubam!

„Kakor se spominjam,“ piše Jože Ožbolt, „sta bila po končanem boju v Komolcu popoldan dne 18. julija 1942 pripeljana najprvo dva padla naša borca...“, da pa se je govorilo, češ da tretjega našega borca še iščejo. Ta je bil v poznem večeru istega dne tudi pripeljan. Vsi trije padli so bili do pogreba shranjeni pod kozolecem, last Franca Kikla v Smuki. Ležali so na deskah in bili pokriti s pregrinjalom. Ta kozolec je stal na levi strani ceste iz smeri Lašč, sto metrov od tega kozolca pa je bila naša stalna straža. Med terenskim odborom in štabom odreda v Smuki je moral biti dogovor, da sno vse tri padle borce peljali pokopat na pokopališče v Hinje... Pogreb se je izvršil 20. julija, kot se spominjam... Ceravno sem bil komaj 18 let star, sem že imel poklic mizarja in nekaj orodja, zato sem bil od odreda določen, narediti tri krste za omenjene padle borce, dva borca, ki sta bila od odreda določena za pogreb, pa sta vanje položila padle borce... Spominjam se, da se je pred pogrebom govorilo, da je eden

od treh (padlih) borcev doma s Krke, drugi iz Jurke vasi, da za tretjega pa se ne ve, od kod je doma... Tone Sadar in Tone Fifalt (na spomeniku je vpisan kot Fifold) sta vpisana tudi na spomeniku padlih borcev v Hinjah. Morda je na tem spomeniku naveden tudi tretji padli borec. Tudi takratni grobar v Hinjah bi se lahko spomnil, ker je kopal grob, toda žal je umrl. Če je kake zapiske pustil, je vprašanje, imel pa jih je...“

Mrliška matična knjiga župnije Hinje je ohranjena, vendar kaže, da takratni župnik – znan po svojem sovrastvu do partizanov – padlih v Komolcu in pokopanih na hinskem pokopališču ni zapisal vanjo, kot bi bil to moral storiti glede na dolžnost matičarja. Zaradi tega še vedno ne vemo, kdo je bil tretji padli borec.

O tem, kdo naj bi bil komandir Ge, je prišlo več natančnejših obvestil. Niko Šilih je sporočil po telefonu, Jože Udovič – Topsis in Brona Bernard pa pismeno, da je bil Jože Grbac – Ge zares dimnikarski pomočnik, doma nekje iz Pazina ali Labina. K partizanom da je odšel 6. januarja 1942, padel pa je 1943 v Šuhi krajini ali na Gorjancih. Na osnovi tega sem v Zgodovinskem arhivu CK ZKS našel njegovo vprašalno polo, iz katere povzeman naslednje podatke: Grbac Jože – Ge, roj. 17. marca 1915 v Lanišću, Istra, sin kmečke družine, dimnikar, predvojni član SKOJ, v KPS od novembra 1941, v NOV stopil 4. januarja 1942, bil najprej na Kočevskem, nato na Gorjancih in nato v ZVO. Udeležil se je borb pri Kostanjevici na B. G., pri Novem mestu na Ratežu in na Hrast v Beli krajini. Vprašalno polo je izpolnil kot politični komisar 1. čete 1. bat. udarne brigade Ivana Cankarja. Na osnovi teh podatkov je mogoče zanesljivo sklepati, da se 18. julija 1942 ni mogel bojevati v bližini Komolca.

Našel sem tudi vprašalno polo za po vojni umrlega Ivana Kramar-

ja – Geja. Ta je bil rojen 15. aprila 1915 v Barbertonu, Ohio v ZDA, živel pa je v Brestu pri Igu, K partizanov je odšel v marcu 1942 čez Krim, Bloško planoto in Travno goru. V Roški četi je bil od 21. marca do 15. maja 1942 vodnik voda, potem pa operacijski oficir v 2. četi 3. bataljona ZDO do julija 1942. V ZDO je bil do februarja 1943, nato do 15. septembra 1943 politdelegat v 1. četi 1. bataljona udarne brigade Matija Gubec. Sodeloval je v vseh borbah ZDO in Gubčeve brigade, v KPS pa je bil sprejet 21. januarja 1943. Po poklicu je bil mornariški strojni podoficir. To se sklada s pričevanjem Franca Smrket – Jošta, ki se je povedal, da je bil Ge (ki so mu pravili tudi Gadžo) vojaški inštruktor šolske čete ZDO na Smuki. Prav gotovo je ravno on pričalk Italijane ob umiku iz Komolca, toda o tem, katera četa je prestregla Italijane in kako je potekal napad, ni bilo nikakršnih natančnejših pričevanj, čeprav bi bili podatki o vlogi te čete najbolj dobrodošli.

Po telefonu se je oglasil tudi sin ranjenega Toneta Finka, češ da je oče videl, kako sta padla tista dva partizana, ki naj bi ju bili Italijani speča zabodli, kar pa da ni res. Na prošnjo, naj bi Tone Fink ali njegov sin te pripombe posredovala pismeno, doslej še ni bilo odziva. Ponovno vlijudno prosim, da bi kdo od njihju to zapisal s preprostimi besedami, ker mi okoliščine ne dopuščajo ponovnega obiska v Podhosti. Druge borce NOV in bralce Dolenskega lista pa prosim za dodatne podatke v vlogi Gejeve čete in o italijanskih izgubah. Pošiljajte jih na naslov: Franci Strle, novinar, Sattnerjeva 15/E, 61000 Ljubljana, ali po telefonu na št. 266 – 682 prek 061!

Vsem naštetim za sodelovanje, uredništvu Dolenskega lista pa za razumevanje in objavo najlepša hvala.

VSE ZA GRADNJO PRI IGK



INDUSTRIJA GRADBENE KERAMIKE iz Račjega sela pri Trebnjem je razširila predmet poslovanja z otvoritvijo prodajalne gradbenega materiala. Razen keramičnih ploščic vseh vrst, po kakovosti in namembnosti iz lastnega proizvodnega programa, prodajajo tudi druge gradbene materiale iz proizvodnega programa delovne organizacije SCT (Slovenija ceste – Tehnika) in poslovnih partnerjev iz dolenske regije.

Tako lahko od začetka maja v Račjem selu dobite ves gradbeni material, kot je zidna in strešna opeka, cement, betonski izdelki, apno, železo, ter veziva za keramične ploščice.

SCT **IGK** **TREBNJE**
SLOVENIJA CESTE – TEHNIKA,
 TOZD IGK RAČJE SELO PRI TREBNJEM

Komisija za delovna razmerja
 TOZD „TRGOVINA NA MALO“
 v sestavi delovne organizacije
 „ASTRA“, tovarna obutve,
 Zagreb, Nova Ves 11

razpisuje naslednja
 prosta dela in naloge:

poslovodja prodajalne

obutve „ASTRA“ v Novem mestu

Pogoji: VKV/KV delavec trgovske stroke, 1 – 3 leta delovnih izkušenj pri opravih poslovodje prodajalne obutve. Predvideno je trimesečno poskusno delo. Pismene ponudbe z opisom dosedanjega dela in dokazili o strokovni izobrazbi pošljite kadrovsko splošni službi delovne organizacije „ASTRA“, tovarna obutve Zagreb, Nova Ves 11, v desetih dneh po objavi. Ponudb brez zahtevanih dokumentov ne bomo obravnavali.

349/18–80

KOVINARSKA

tovarna industrijske opreme in
 konstrukcij Krško

objavlja
 prosta dela in naloge

V DELOVNI SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

1. ADMINISTRATORJA – STROJEPISCA I. ali II.
 Pogoji: za I. 4-letna administrativna šola oziroma ekonomska šola in 1 leto delovnih izkušenj (znanje stojepisja), za II. poklicna administrativna šola in 1 leto delovnih izkušenj.

2. OBRAČUNOVALCA LIKVIDATORJA PREJEMNIC IN ODDAJNIC I. ali II.
 Pogoji: srednja ekonomska šola in tri leta delovnih izkušenj za I. ali srednja ekonomska šola in dve leti delovnih izkušenj oziroma poklicna šola ekonomske smeri tehnične usmeritve in 4 leta delovnih izkušenj za II.

3. DVEH SNAŽILK
 Pogoji: NK delavka
 Vsa dela in naloge so za nedoločen čas, s trimesečnim poskusnim delom. Objava velja 15 dni od dneva objave. Prijavljene kandidate bomo pismeno obvestili o izbiri v 30 dneh po poteku objavnega roka. Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov „KOVINARSKA“ Krško, Kadrovsko organizacijska služba. Prijav brez priloženih dokazil ne bomo upoštevali.

346/18–80

»Dolenjski list« v vsako družino

PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE

„ZMAGA“ Ljubljana

Komisija za delovna razmerja

OBJAVLJA
 Naslednja prosta dela in naloge:

1. VODENJE PRODAJALNE

v Novem mestu za čas odsotnosti delavke na porodniškem dopustu, delovno razmerje se sklenu za nedoločen čas, po vrnitvi odsotne delavke na delo se delavca-ko razporedi kot pomočnika poslovodje.

2. SKLADIŠČNIKA

v obratu Mokronog

3. MEHANIKA – VZDRŽEVALCA

v obratu Mokronog

POGOJI:

pod 1. – poklicna šola za prodajalce oblačilne smeri, 2 leti delovnih izkušenj, poskusno delo 90 dni

pod 2. – poklicna šola za čevljarske delavce s tečajem za skladiščnika, 1 leto delovnih izkušenj kot skladiščnik, poskusno delo 60 dni

pod 3. – poklicna šola kovinarske smeri, 2 leti delovnih izkušenj pri vzdrževanju in popravilu strojev, poskusno delo 60 dni.

Prijave z zahtevanimi dokazili pošljite v 15 dneh po objavi na gornji naslov.

345/18–80

ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA PRI COŠ SEMIČ

razpisuje dela in naloge

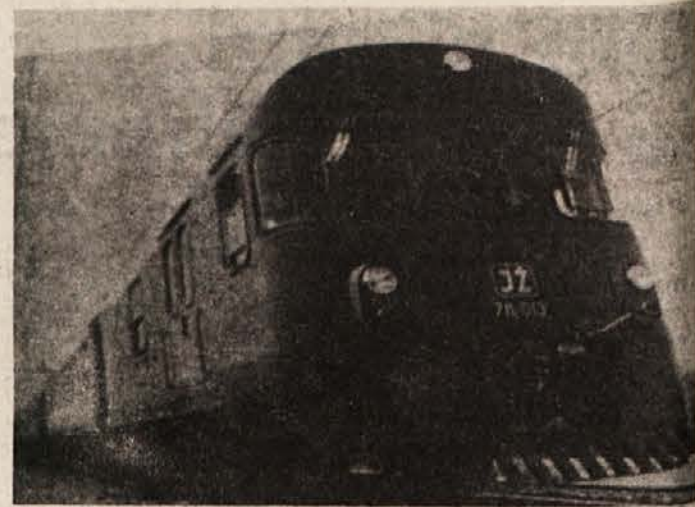
SAMOSTOJNEGA RAČUNOVODJE

Poleg z zakonom določenih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

– dokončana srednja izobrazba ekonomske smeri ter najmanj 5 let delovnih izkušenj pri delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi,
 – imeti morajo organizacijske sposobnosti ter ustrezne moralno-politične vrline.

Interesenti naj pošljejo prijave v 15 dneh po objavi razpisa. O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh po poteku razpisa.

339/18–80



zelena luč

za

zeleni vlak

na relaciji:

Novo mesto – Ljubljana

07,12	Kandija	17,38
07,15	Novo mesto	17,36
07,35	Trebnje na Dol.	17,16
08,32	Ljubljana	16,22

Razen ob sobotah,
 nedeljah in praznikih



vaš poslovni partner

ZBOR DELAVCEV
 PROJEKTIVNEGA BIROJA REGION, p. o.
 BREŽICE

v skladu z določbami statuta

razpisuje
 dela oziroma naloge
 INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA
 (ni reelekcija)

Kandidat za razpisana dela oziroma naloge mora izpolnjevati naslednje pogoje:

– da ima visoko šolo tehnične ali ekonomske smeri z najmanj 3 leta prakse na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih

– da ima višjo šolo tehnične ali ekonomske smeri z najmanj 5 leti prakse na vodilnih ali vodstvenih mestih

– da ima organizacijske sposobnosti ter da se je izkazal v praksi s pozitivnim odnosom do samoupravljanja.

Kandidati morajo svoji vlozi priložiti dokazila o izobrazbi in praksi.

Kandidate vabimo, da pošljejo svoje vloge skupaj z dokazili o izobrazbi in praksi v 20 dneh po objavi na naslov: Projektivni biro „REGION“, p. o. Cesta prvih borcev 11, 68250 BREŽICE

O izidu razpisa bomo kandidate obvestili v 30 dneh.

338/18–80

Po 93. členu statuta
 SLUŽBE DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA
 V SR SLOVENIJI

razpisna komisija pri Službi družbenega knjigovodstva
 v SR Sloveniji – podružnici Krško

ponovno razpisuje

prosta dela in naloge za

VODJO EKSPOZITURE V BREŽICAH

Pogoji:

– višja izobrazba ekonomske, upravne ali pravne smeri ali z delom pridobljena usposobljenost na ravni višje izobrazbe – praviloma ekonomske, upravne ali pravne smeri

– 4 leta ustreznih delovnih izkušenj

– moralno-politična neoporečnost

Mandat za opravljanje razpisanih nalog je 4 leta.

Prijave z dokazili o strokovni izobrazbi, življenjepisom in podatki o dosedanjih zaposlitvah sprejema razpisna komisija Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji, podružnica Krško, Cesta 4, julija 42, 15 dni po objavi.

Kandidate, ki se bodo prijavi na razpisane naloge, bomo obvestili o izidu razpisa v 30 dneh po zaključku sprejemanja prijav.

NUKLEARNA ELEKTRARNA KRŠKO

— v ustanavljanju, 68270 Krško, objavlja prosta dela in naloge za obratovanje elektrarne:

1. OPERATER v obratu za obdelavo radioaktivnega materiala — 2 vršilca
2. POMOŽNI DELAVEC v obratu za obdelavo radioaktivnega materiala — 2 vršilca
3. ČISTILEC pogonske zgradbe — 2 vršilca
4. VODJA ELEKTRODELAVNICE
5. ELEKTROMECHANIK za motorne pogone
6. ELEKTROMECHANIK za meritve
7. TEHNOLOG za elektrodelavnico
8. POMOŽNI VZDRŽEVALEC turbogeneratorskih postrojev
9. ELEKTROVARILEC
10. DVIGALNIČAR — voznik viličarja
11. POMOŽNI VZDRŽEVALEC reaktorske in tlačne posode
12. POMOŽNI DELAVEC — 2 vršilca
13. TEHNIK za instrumentacijo — 2 vršilca
14. PRECIZNI MECHANIK
15. FOTOLABORANT

Pogoji:

pod 1.:

- KV delavec
- 12 mesecev delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece

pod 2.:

- PK delavec
- 4 mesece delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece

pod 3.:

- PK delavec
- 3 mesece delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece

pod 4.:

- VKV električar
- 20 mesecev delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece

pod 5.:

- VKV elektromehanic
- 15 mesecev delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesecev

pod 6.:

- VKV elektromehanic
- 15 mesecev delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece

pod 7.:

- dokončana višja tehnična šola — elektro smer — jaki tok
- 24 mesecev delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece

pod 8.:

- KV mehanik za turbine
- 12 mesecev delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece

pod 9.:

- VKV varilec
- 18 mesecev delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece

pod 10.:

- VKV dvigalničar (voznik viličarja)
- 18 mesecev delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece

pod 11.:

- KV strojni ključavničar
- 12 mesecev delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece

pod 12.:

- PK delavec
- 4 mesece delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece

pod 13.:

- opravljena elektrotehniška šola — šibki tok
- 18 mesecev delovnih izkušenj
- pasivno znanje angleškega jezika
- poskusno delo 3 mesece

pod 14.:

- VKV precizni mehanik
- 15 mesecev delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece

pod 15.:

- VKV fotolaborant
- 20 mesecev delovnih izkušenj
- poskusno delo 3 mesece

Kandidati naj pošljejo svoje vloge v 15 dneh po dnevu objave. Odgovore bodo prejeli v 30 dneh po izteku roka objave.

347/18-80

IŠČEMO STANOVANJA!

ZD Trebnje išče za svoje zaposlene zdravstvene in zobozdravstvene delavce samska stanovanja oz. sobe v Trebnjem ali Mir-

ni. Interesenti za oddajo stanovanj naj pismeno ali ustno obvestijo upravitelja Zdravstvenega doma Trebnje.

Ob 13. maju, dnevu varnosti



DVAJSET UR V MODRI UNIFORMI

Kakšen je dan v dežurni sobi novomeške postaje milice? — Dva alarma v banki za prazen nič — Trgovina čez noč ostala nezaklenjena — Pes na lovu za ukradenimi kokoši — Zaključek v „stilu“

Ko sem tisto megleno jutro, ki se tudi ni moglo pohvaliti s pretirano dobrodošlico, izraženo v stopinjah, stopal še napol dremajoč z beležnico v roki skozi vrata novomeške postaje milice, še slutiti nisem mogel, da bom srečal in doživel poklic tako blizu, pa vendar tako daleč našim predstavam o delu in življenju ljudi v modrih uniformah. Tudi tistim, ki so že zdavnaj prerasli otroške in kasnejše mladostne predstave o poklicu miličnika, bo ta zapis še kako dobrodošel, kajti z njim bomo prišli do spoznanja, da v našem mozaiku o podobi miličniškega poklica manjka še nesteto kamenčkov.

ALARM V BANKI

Prijazen stisk roke dežurnega miličnika, ki za razliko od mene navzlic neprespani noči, deluje neprimerno bolj budno, kar je konec koncev čutiti tudi po stisku roke, in že se prične moje, predvidoma enodnevno dežurstvo v sobi novomeške postaje milice. In šele danes vem, zakaj se je moj bodoči uniformirani kolega ob pogledu na knjigo, ki sem si jo vzel s seboj, da bi si krajšal morebitno dolgočasje, namuznil. Sicer pa, ura je bila takrat 5.15, zunaj pa spokojen mir in navzlic vsem naporom so mi veke vendarle zdrsnile za dober centimeter niže. Ko zazvoni, kot da bi se svet podiral.

Ura je 5.30. Zopno zvonjenje pa je prineslo alarmantno novico, da so se v novomeški prodružnici Ljubljanske banke aktivirale alarmne naprave. Rop v banki, sem pomislil, bo hvaležna tema za časopis. Lahko si predstavljate moje razočaranje, ko je od posadke modrih mož, ki je takoj po obvestilu odbrzela na mesto dogodka, prišlo sporočilo, da je alarmne naprave pomotoma sprožila — snažilka. Zagotovo pa nič manj nejevoljni, vsaj po mojem mnenju, niso bili miličniki, ki so bili žrtev neprevidnosti in nepazljivosti (pozneje so mi povedali, da jih to ne vzmira preveč, saj so takih primerov že vajeni).

TRGOVINA OSTANE NEZAKLENJENA

In potem ponovno mir, ki pa ga izkoristimo za kramljanje o tem in onem. Bliža se 7. ura in menjava dežurnih miličnikov. To se ponavlja vsakih 24 ur. Ko telefon ponovno zadrda.

Ura je 7.00. Poslovodkinja neke prodajalne javlja, da je opazila, da so vrata od trgovine odprta. Miličniki, ki so takoj sledili klicu, kasneje povedo, da so bila vrata res odprta, vendar očitno že od prejšnjega dne, ko jih je tisti, ki je zadnji zapustil trgovino, zaprl kar mimo zatiča. Res sreča, da so bile vse stvari v trgovini še na mestu. Koga bi sicer krivili? No, jaz sem pa dobil ponovno potrdilo

gornjih ugotovitev, da miličniki mnogokrat žrtvujejo svoj čas, in včasih še kaj zraven, za prazen nič. Sicer pa, bolje tako, kot da nas kakoli preseneti.

Kazalci se pomikajo proti osmi. Skupina miličnikov je odšla v Pogance v skladišče razstreliva na kontrolo varnosti, hkrati pa so bili ob tem zaščita tudi transportu razstreliva, ki je prispel. Rutinsko delo. Zanje namreč.

Ura je 8.45. Glas po telefonu se je predstavil za medicinsko sestro. Sledilo je sporočilo, da v bloku, kjer živi, neki moški iz dneva v dan nadleguje otroke, moti pa tudi mir stanovalcev. Hkrati seveda prosi za posredovanje. Pozivu medicinske sestre se je odzval vodja varnostnega okoliša (tistega, od koder je prišel odziv), ki je potem prevzel vso zadevo in jo tudi uspešno rešil.

KAZNJENEC PRED OKENCEM

Natanko petnajst minut kasneje se je pred okencem pisarne dežurnega miličnika pojavil moški srednjih let, urejen in uglajen. Kako sein bil presečen, ko je povedal, da prestaja zaporno kazen, ker pa je sedaj na krajšem dopustu, se po navodilu prijavlja na postaji milice. Kolega v uniformi mi je kasneje pojasnil, da je to obvezna praksa nadzora nad osebami, ki so med prestajanjem zapornih kazni spuščeni za nekaj dni, da obiščejo domače. „Le kaj je zagrešil?“ mi je nenehno brodiralo po glavi, ko sem se spominjal njegovega obraza in vedenja. Pa za kakšno poglobljeno razmišljanje ni bilo časa.

ZBIRALIŠČE USOD

Ura je 9.15. Kmet iz Šmihela je sporočil, da mu delajo Romi vse večjo škodo na polju in da nobena opozorila ne zaležejo. Tudi tokrat je posredoval vodja varnostnega okoliša.

Kar streslo pa me je ob pozivu — prispel je natanko ob 9.46 — da so v Lešnici ob podporniku lesenega mostu našli truplo neznanke ženske. Na mesto dogodka se je takoj odpravil vodja varnostnega okoliša skupaj s komisijo UJV. Sam sem raje ostal v topli pisarni, ki še zdaleč ni kazala, da je prav tukaj zbirališče nešteti, tako različnih človeških usod.

Repriza jutranje alarmantne vesti iz Ljubljanske banke pa je prišla ob 11.25, ko se je tam ponovno vključila alarmna naprava. Vnovič nepotrebno.

Ura je 11.40. Razburjen in pretresen glas onkraj žice sporoča, da je prišlo na magistralni cesti do hude prometne nesreče. Dežurni miličnik ne okleva. Najprej obvesti reševalce, nato pa patroljo prometne milice. Po zvokih siren nekaj minut kasneje sem sklepal, da je magistrala zahtevala nov davek. Le kdaj bo izplačan?

KOSILO BREZ TEKA

Telefon je poslej neprestano brnel. Najprej je natanko ob 11.00 prišlo iz Gabrja obvestilo, da tamkajšnji fantje nekolikantj preveč nadlegujejo neko žensko. Zadevo je razčistil vodja varnostnega okoliša, ki se je takoj odpravil v Gabrje. Le deset minut zatem pa je iz gradbišča IMV v Novem mestu prispel poziv, da sami ne morejo ukrotiti nekega z maligni podprtega delavca. Da se je srboritež pomiril, so poskrbeli miličniki, in kar čudil sem se, ko sem ga nekaj kasneje videl vsega pohlevnega stopati v prostore za pridržanje na postaji milice.

Bližal se je čas kosila. Z dežurnim, ki ga je tačas zamenjal kolega, sva iskala zasluženno okrepcilo le nekaj metrov od postaje. Pa ob misli na tisto žensko truplo, zavijanje siren rešilnega avtomobila, nisem imel nič kaj dobrega teka. Sicer pa mi je bilo telo verjetno za to kar hvaležno.

Da so se tudi med najino kratko odsotnostjo na postaji milice dogajali zanimive stvari, naju je obvestil „namestnik“. Iz novomeškega Centra za socialno delo je namreč ob 13. uri prišlo obvestilo, bolje rečeno prošnja, za pomoč pri vodenju alkoholika na obvezno zdravljenje. Dežurni mi je potem povedal še, da je klicev iz Centra za socialno delo veliko. Tudi takih, ko morajo miličniki pomagati socialnim delavcem pri odzemi otrok staršem, ki za sinove ali hčere ne skrbijo, kot bi morali. Verjemite, da nisem ostal ravnodušen ob takšnem spoznanju.

PSU NI DO KOKOŠI

Ura je 14.30. Telefonski poziv je prišel iz Biške vasi. Vaščanka onkraj žice je precej glasno tarnala, da ji je iz hleva zmanjkalo kar lepo število pernatih lepotic. Dežurni je glas onkraj žice hitro potolažil. Na kraj tatvine sta miličnika odšla v spremstvu psa, ki bi naj odkril sledi. Pozneje sem zvedel, da brez uspeha. Verjetno štirinožec ni bil dovolj lačen.

Zanimiva je bila prijava, ki je sledila po krajšem premoru. Ura je bila takrat 16.40. Občan z Vinjega vrha je namreč sporočil, da je, po sledovih sodeč, njegovo zidnico nedvomno obiskal vlomilec. Od podrobnosti je navedel tudi, da so bila vrata sneta s podboji vred, da mu v kuhinji manjka nekaj klobas, na podstrešju so od mesa, ki se je sušilo, le še vrvi v spomin, da pritisk iz soda, kjer je sicer vino, ni takšen, kot bi moral biti, da je kuhalnik v kuhinji še topel, po vsebini v loncu na mizi pa je sklepati, da mu je neznanec ukradel tudi nekaj žlic tako dragocene prave kave. Povsem pa je bil sicer že obupani lastnik zidnice pomirjen, ko mu je glas na tej strani žice pojasnil, da so zlikovcu, ki

je obiskal njegovo in še nekaj drugih zidanic po Vinjem vrhu in Trški gori, že za petami.

KAKO SE PIŠE PRIJAVA SODNIKU

Sonce, čigar „ostanke“ sem šele sedaj opazil, je skoraj že zašlo. Bilo je nekaj minut čez šesto. Zvonjenje telefona me ne vzmira več, radoveden sem pa vendarle, da me iz tovrnega avtomobila, ki je polno naložen z železniškimi pragovi peljal iz Bršljina proti Ločni, padel prag, na srečo le na beton. Miličniki pa so vseeno ukrepali. Prvič sem bil priča, kako se napiše prijava sodniku za prekrške.

Ura je 19.00. Stanovalec blokov na Ragoški je razburjen kričal po telefonu in zmerjal mladež, ki skorajda sleherni večer divja z motorji pred bloki. Od hrupa se še televizorje ne da poslušati, kaj šele spati, je razlagal. Miličniki so brž odšli proti „dirkališču“ in ni pretekla ura, ko so s seboj pripeljali štiri mladoletnike. Pomenili so se z njimi, za naslednji dan pa napovedali obisk pri njihovih starših. V primeru neuspeha pa ostajajo še druge poti.

Presenetil me je klic ob 20.15 iz kirurškega oddelka novomeške bolnišnice. Tja so namreč pripeljali poškodovance lažje prometne nesreče. Presenetil zato, ker kaže vzorno sodelovanje tudi med zdravniki in miličniki. Slednji so v bolnišnici opravili razgovor s poškodovanimi udeleženci nezgode, hkrati pa vozniku zaradi utemeljenega suma, da je zaužil nekolikantj preveč alkohola, odredili odvzem krvi. Rezultat je pokazal, da so bile domneve povsem utemeljene.

POPOLNEJŠI MOZAIK?

Znočilo se je in noč je čas počitka. Tudi preostali čas, ki sem ga še prebil v dežurni postaji novomeške postaje milice, je kazal tako. In ko sem hotel prijaznim gostiteljem stisniti roko v pozdrav in zahvalo za gostoljubje in potrpežljivost, ki so jo imeli z menoj, je telefon ponovno zazvonil. Še predno je dvignil slušalko, je moj družabnik zamomljal: „Pretep.“ In kaj bi drugega ob tej uri? Iz „zloglasnega“ bifeja na Otočcu je prišlo sporočilo o dveh srboritežih, ki vinjena razbijata steklenico in izzivata goste k pretepu. Čudil sem se kasneje strpnosti miličnikov, ko so ju peljali na „hlajenje“, saj so bili vseskozi deležni žalitev in zmerjanja.

Res, marsičesa so vajeni ti ljudje, tudi žalitev in zmerjanj. Nanje odgovarjajo dostojanstveno. Zavedajo se, da so v službi, ki je vsem na očeh, da nekateri komajda čakajo njihovih napak, na katerih bi potem prali svoje grehe.

Je naša predstava o podobi miličniškega poklica zrelejša, mozaik popolnejši?

BOJAN BUDJA

TELEVIZIJSKI SPORED

TOREK, 20. V.



nihanju teles oz. o povezanosti nihanj z zvočnimi pojavi. Kaj storiti, da bi se zmanjšalo število nezgod pri delu? O tem vprašanju pa bo tekla beseda v zaključnem prispevku.

16.50 POROČILA
16.55 MALI PINGVIN
17.10 INDIJSKI POTUJOČI UMETNIKI, I. del dokumentarnega filma

V prvem delu filma bomo videli, kako poteka življenje indijskih potujočih umetnikov na podeželju. To so pevci, plesalci, igralci, mimiki, pripovedovalci zgodb, akrobati, žonglerji, lutkarji in krotilci kač, ki se preživljajo z zabavanjem ljudi. Čez mesec dni bo na sporedu drugi del filma, ki bo prikazoval delovanje teh umetnikov po ulicah modernih indijskih mest.

18.30 OBZORNIK
18.40 OBRAMBA IN ZAŠČITA
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK



17.45 PISANI SVET: MORJE

20.00 AKTUALNA ODDAJA
20.55 B. Prus: LUTKA
22.15 V ZNAMENJU
22.30 ZA LAHKO NOC

2
17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Pustolovščina - 18.15 Nove knjige - 18.45 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Glasbena oddaja - 20.55 Včeraj, danes, jutri - 21.10 Dokumentarna oddaja - 21.55 Poezija

PETEK, 16. V.



1
8.55 in 10.00 TV V ŠOLI
14.55 TV V ŠOLI, ponovitev
17.00 POROČILA
17.05 ZGODBE O POLUHCU
17.20 F. Bev: PASTIRCI PRI PLESU IN KRESU



kratni nanizanki oddaj o poklicih bodo televizijski učencem, ki so pred odločitvijo, kam po osnovni šoli, predstavili tiste poklice, za katere je potrebna srednješolska izobrazba. Tako bodo danes predstavljeni poklici v pomorstvu, v glavnem poklic navtika in strojnika, govor pa bo tudi o usmerjenem izobraževanju.

19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 GLASBENA ODDAJA

21.00 MARTIN LUTHER KING
Nekaj mesecev pred smrtjo je znani ameriški borec za pravice črncev, protestantski duhovnik in univerzitetni profesor M. L. King, pooblastil scenarista Abbyja Manna (za film Nuernberški proces je dobil oskarja), da napiše njegov življenjepis. Mann se je dela precej lotil, po knjigi sestavil tudi scenarij za televizijsko nadaljevanko v treh delih in slednjo tudi režiral. Življenje in delo črnega revolucionarja, Nobelovega nagrajenca za mir, je prikazal od prvih družbenih vzponov do nemirnih dogodkov v letu 1968, ko je 4. aprila Martin L. King padel pod atentatorjevimi kroglami.

2
Pregled televizijskega sporeda za drugi program nam televizijski niso poslali!

SREDA, 21. V.



1
9.30 TV V ŠOLI: Za učitelje, 11. stoletje na naš obali
10.00 TV V ŠOLI
17.25 POROČILA
17.30 K. Kovič: MOJ PRIJATELJ PIKI JAKOB
17.45 UMETNOST NA JUGOSLOVANSKIH TLEH
18.40 OBZORNIK
18.55 NE PREZRITE
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 FILM TEDNA: RAZŽARJENJE



1805 OD VSAKEGA JUTRA RAS-TE DAN: PTUJ

S podobami tobačnih krajev in brezpravnih kmetov, ki morajo poceni prodajati težko pridelan tobak, se začne film, ki govori o življenju pred zadnjo vojno. Za revne ljudi je bil to hud čas, živeli so

v senci policijske tiranije in kupčevalskega kapitalizma. Tudi mladi so se začeli upirati in vojni dozoreli v ljudi, ki so zavedno pridružili bojevalcem za svobodo. Ta film, ki ga je posnel Boro Drašković, je tako rekoč dokumentarni prikaz prebranih razsežnosti polpreteklega doba. Igrajo Dragan Maksimović, Rade Šerbedžija, Gordana Kosonović, Fabjan Sovagović in drugi.

2
17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Prijatelji glasbe - 19.30 Dnevnik - 20.5 Igre meja (prenos iz Antibesa) - 21.15 Izbor v sredo - 22.50 Dnevnik

SOBOTA, 17. V.



1
8.05 POROČILA
8.10 MALI PINGVIN
8.25 MINIGODCI V GLASBENI DEŽELI
8.35 K. Kovič: MOJ PRIJATELJ PIKI JAKOB
8.50 F. Bev: PESTRNA, I. del
9.25 POLETAVČEK
9.55 H. Fallada: CLOVEK HOČE NAVZGOR
10.55 PO SLEDEH NAPREDKA
11.25 PRED IZBIRO POKLICIA: PRED ODLOČITVIJO
11.55 LJUDJE IN ZEMLJA

13.00 in 15.35 POROČILA
15.40 NE JOČI PETER, film
Dva partizana si silno želita dobiti od neznanega obveščevalca Brine zahtevno diverzantsko nalogo. Zelo sta razočarana, ker morata spremljati na osvobodeno ozemlje skupino otrok. Ta naloga seveda ni tako diverzantska, kakor sta pričakovala. A za nevarne dogodivščine poskrbi mili Peter, ki skupino nehoti vpleti v pravo pravcato diverzantsko akcijo. Po prihodu na cilj pa sta partizana silno presenečena, ko izve, kdo je neznan obveščevalec oz. dekle, ki se jima je spotoma pridružilo. Taka je vsebinska zasnova slovenskega filma, ki so ga na malih zaslonih že nekajkrat predvajali. Režiral ga je France Štiglic leta 1964, igrajo pa Bert Sotlar, Lojze Rozman, Bogdan Luber, Zlatko Šugman, Majda Potokar in drugi.

17.10 NAŠ KRAJ
17.25 OLIMPIJA: RIJEKA, prenos nogometne tekme
19.15 ZLATA PTICA, pravljica
19.20 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 H. Innes: ZLATO BREZNO
20.55 I. Stravinski: ŽAR PTICA, baletna oddaja
21.40 DEKLIŠKI MOST, film
Tudi ta jugoslovanski film, ki ga

je 1976 posnel Momir-Miki Stamenković, so televizijski že vrleteli. Gre za pripoved o zamenjavi vojnih ujetnikov med partizani in Nemci. To naj bi se zgodilo na Dekliškem mostu. Film pa ni zgolj akcijski, ampak razčlenjuje tudi značajske plati junakov. Igrajo Dragan Nikolić, Žarko Radić, Olga Kacijan, Marko Nikolić, Peter Karsten, Tanasije Uznović in drugi.

2
Pregled televizijskega sporeda za drugi program nam televizijski niso poslali!

ČETRTEK, 22. V.



1
9.10 TV V ŠOLI: Sadovnjak spom-

ladi, Na travniku, Računalnik - kaj je to?
10.00 TV V ŠOLI
16.05 ŠOLSKA TV: Od Colomba do Havane, Nihanje, Clovek in nezgode pri delu
17.00 POROČILA
17.05 TIGRIS, dokumentarni film
17.55 F. Bev: PESTRNA, 2. del
18.20 OBZORNIK
18.30 ALI PRILOŽNOST NAREDITI TATU, dokumentarna oddaja
Sploh ni res, da zgolj „priložnost naredi tatu“! O tem bo govorila oddaja.
19.10 RISANKA
19.24 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 DOKUMENTARNA

2
17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Znanost - 18.45 Zabavna oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.00 3-2-1... gremo! - 23.00 Poročila

NEDELJA, 18. V.



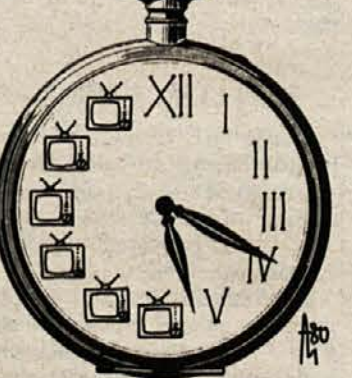
1
8.05 POROČILA
8.10 ZA NEDELJSKO DOBRO JUTRO: ALPSKI KVINTET
8.40 TIGRIS, dokumentarni film
9.30 ZGODBE IZ ŽIVALSKEGA VRTA
9.55 OSTRŽEK
10.20 I. Ivanc: NIKOLA TESLA
11.35 TV KAZIPOT
12.00 KMETIJSKA ODDAJA

MOTOKROS, prenos iz Trčica
RAZVOJ POPULARNE GLASBE
POROČILA
SPORTNA POROČILA
DIVERZANTI, film
Ta film, ki ga je 1967 posnel Hajrudin Krvavac, poznavalci uvrščajo med najbolj uspele filmske stvaritve o narodnoosvobodilnem boju. Pripoved teče o usodi osmih diverzantov, ki morajo onemogočiti delovanje nemškega letalstva. Komandant obkoljenih partizanskih enot jih pošlje nad dobro varovano nemško letališče, kjer naj bi za vsako ceno preprečili vzlet nemških letal. Diverzanti tako rekoč nimajo nikakršnih možnosti, da bi preživeli, tudi na večji uspeh akcije ni računati. A le ni bilo tako. Igrajo Bata Živojinović, Rade Marković, Husein Cokić, Ljubiša Samardžić in drugi.

19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
20.00 SEDEM SEKRETARJEV SKOJ
21.05 POMLADI JE IME SVOBODA, dokumentarna oddaja
Pred petintridesetimi leti sta se v osvobodjeni Ljubljani srečala Jože Čeme in Lojze Jesenovec, prvi partizan, drugi aktivist v mestu. Za njima pa so bila leta hudega življenja.

21.35 V ZNAMENJU
21.50 GLASBENA ODDAJA
22.05 ŠPORTNI PREGLED

2
15.30 Nedeljsko popoldne - 19.30 Dnevnik - 20.00 Dokumentarna oddaja - 20.50 Včeraj, danes, jutri - 21.05 Igrani film



PRVI RADIJSKI PROGRAM

PETEK, 16. V.

8.08 Z glasbo v dober dan, 8.30 Glasbena pravljica (L. Kovačič - K. Cipci: Dva zmerjavca), 8.50 Naši umetniki mladim poslušalcem, 9.05 Z radiom na poti, 11.35 Znano in priljubljeno, 12.10 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti, 12.30 Kmetijski nasveti (Jože Bregar: Opazovalni panj), 12.40 Pihalne godbe, 13.50 Clovek in zdravlje, 14.05 Scherzo in divertimento, 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.30 Napotki za turiste, 15.35 Zabavna glasba, 18.00 R. zglede po slovenski glasbeni literaturi, 18.30 S knjižnega trga, 20.00 Uganite, pa vam zaigramo! 21.05 Oddaja o morju in pomorščakih, 22.30 Besede in zvoki iz logov domačih, 23.05 Lirični utrinki, 0.05-4.30 Nočni program.

poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 13.20 Za kmetijske proizvajalce, 13.50 Minute s plesnim orkestrom RTV Ljubljana, 14.05 Humoreska tega tedna (I. Sivec: Naših sedem pomlad), 14.25 S popevkami po Jugoslaviji, 15.10 Pri nas doma, 15.30 Nedeljska reportaža, 15.55 Listi iz notesa, 16.20 Gremo v kino, 17.05 Popularne operne melodije, 17.50 Zabavna radijska igra (Z. Petan: Monolog moškega o ženskah), 18.32 Na zgornji polici, 19.45 Glasbene razglednice, 20.00 V nedeljo zvečer, 22.20 Skupni program JRT, 23.05 Lirični utrinki, 23.10 Mozaik melodij in plesnih ritmov, 0.05-4.30 Nočni program.

PONEDELJEK, 19. V.

8.08 Z glasbo v dober dan, 8.25 Ringaraja, 8.40 Pesmica za mlade risarje in pozdravi, 9.05 Z radiom na poti, 11.35 Znano in priljubljeno, 12.10 Veliki revijski orkestri, 12.30 Kmetijski nasveti (Matija Božič: Čebelarjev pašni koledar), 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru, 14.05 Pojo amaterski zbori, 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.30 Zabavna glasba, 18.00 Naša glasbena izročila, 18.25 Zvočni signali, 19.45 Minute z ansambлом bratov Avenik, 20.00 Kulturni globus, 20.10 Iz naše diskoteke, 21.05 Glasba velikanov, 22.30 Popevke iz jugoslovanskih studiev, 23.05 Lirični utrinki, 23.10 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 20. V.

8.08 Z glasbo v dober dan, 8.30 Iz glasbenih šol, 9.05 Z radiom na poti, 11.35 Znano in priljubljeno, 12.10 Danes smo izbrali, 12.30 Kmetijski nasveti (Jasna Stekar: Vrednost sena za prehrano krav), 12.40 Po domače, 14.05 V korak z mladimi, 15.30 Zabavna glasba, 18.00 Operne arije in monologi, 18.30 V gosteh pri zborih jugoslovanskih radijskih postaj, 19.45 Minute z ansambлом Franca Puharja, 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi, 20.30 Tipke in godala, 21.05 Radijska igra (M. Brett: Mik za

ženske), 22.30 S plesnim orkestrom RTV Ljubljana, 23.05 Lirični utrinki, 23.10 S popevkami po Jugoslaviji, 0.05-4.30 Nočni program.

SREDA, 21. V.

8.08 Z glasbo v dober dan, 8.30 Pisan svet pravljic in zgodb, 9.05 Z radiom na poti, 11.35 Znano in priljubljeno, 12.10 Veliki zabavni orkestri, 12.30 Kmetijski nasveti (Slavka Kavčič: Koristi kmetov lastnikov gozdov v združenih TOB gozdarstva), 12.40 Ob izvrih ljudske glasbene umetnosti, 14.05 R. misljamo, ugotavljamo... 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.30 Zabavna glasba, 18.00 Zborovska glasba v prostoru in času, 18.15 Naš gost, 18.30 Odskočni deska, 19.45 Minute z ansambлом Vilija Petriča, 20.00 Koncert za besedo (Tito), 20.25 Srečanje s skladateljem Lojzom Lebičem, 21.05 Odlomki iz G. Verdija opere Traviata, 22.30 Revija slovenskih popev zabavne glasbe, 23.05 Lirični utrinki, 23.10 Jazz pred polnočjo, 0.05-4.30 Nočni program.

ČETRTEK, 22. V.

8.08 Z glasbo v dober dan, 8.30 Mladina poje, 9.05 Z radiom na poti, 11.35 Znano in priljubljeno, 12.10 Znanje melodije, 12.30 Kmetijski nasveti (Jože Oswald: Rezultati lanskih poskusov v poljedelstvu na Primorskem), 12.40 Od vasi do vasi, 14.05 Enajsta šola, 14.20 Koncert za mlade poslušalce, 14.40 Jezikovni pogovori, 15.30 Zabavna glasba, 18.00 Vsa zemlja bo z nami zapela, 18.15 Lokalne radijske postaje se vključujejo, 18.35 L. van Beethovna vključujejo, 19.45 Minute z ansambлом Jožeta Kampača, 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov, 21.05 Literarni večer (Afrška srečanja), 21.45 Lepe melodije, 22.30 Plesna glasba iz jugoslovanskih studiev, 23.05 Lirični utrinki, 23.10 Paleta popevk jugoslovanskih avtorjev, 0.05-4.30 Nočni program.

PONEDELJEK, 19. V.



1
8.55 TV V ŠOLI: Pod gobo Vio-lončelo, Brač, Ivan Goran Kovačič
10.00 TV V ŠOLI
14.55 TV V ŠOLI, ponovitev
17.15 POROČILA
17.20 VRTEC NA OBISKU: SREČANJE S SLIKARJEM
17.35 ŽIVALSTVO AVSTRALIJE, dokumentarni film
18.05 NEIZHOJENE POTI: JAMARJI
18.35 OBZORNIK
18.45 MLADINSKA ODDAJA
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA

19.30 DNEVNIK
20.00 Dj. Ličina - M. Sabolović: VOHUNSKA ZVEZA
Po dokumentarni zgodbi Djordja Ličine, zagrebkega novinarja, je scenarij za televizijsko dramo spisal Mirko Sabolović. Gledali bomo eno redkih domačih del na temo, ki privlači gledalce. Glavni junak v Vohunski zvezi je inšpektor, katerega obvestijo, da v našo državo prihaja nek agent. Inšpektor takoj začne rziiskovati, kdo naj bi to bil, kakšna je njegova naloga, kdo so agentovi pomočniki in podobno. Dogajanje se zvečine odvija v Zagrebu pa tudi na Jesenicah, Kranju, Bledu. Dramo je režiral Branko Ivanda, inšpektorja igra Zvonko Lepetič, od njem pa nastopajo še Drago Klobučar, Zlatko Vitez, Drago Mitrovič, Jagoda Kaloper, Tatjana Verdonik in številni drugi igralci.

21.50 V ZNAMENJU
22.05 KULTURNE DIAGONALE



2
17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Otroška oddaja - 18.00 Pravljica - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.50 Športna oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.00 Znanost - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.20 Črni kruh (televizijska nadaljevanka)



SOZD **emona ljubljana**
 proizvodnja
 trgovina
 turizem
 hotelirstvo
 inženiring

OBVESTILO POSLOVNIM PARTNERJEM IN POTROŠNIKOM

SOZD Emona in njene organizacije v Ljubljani: Emona Merkur, TOZD Maloprodaja, Emona Commerce, Emona Blagovni center, Emona Hoteli, Emona Globtour, Emona Inženiring, Emona Elektronski center in Interna banka Emona obveščajo poslovne partnerje in potrošnike, da do nadaljnjega veljajo telefonske številke, tiskane v rednem delu novega telefonskega imenika za leto 1980. Nove telefonske številke, tiskane v prilogi „Spremembe med tiskom“ bodo pričele veljati po preselitvi v novo poslovno stavbo na Šmartinski cesti, o čemer bomo javnost in poslovne partnerje posebej obvestili.

333/17-80

Delavski svet
 „ZITO“ – TOZD PEKARNA KRŠKO

objavlja prosta dela in naloge:

1. STROJNO OBLIKOVANJE TESTA

- a) za nedoločen čas, s polnim delovnim časom – 1 delavca
 b) za določen čas 3 mesece, s polnim delovnim časom ter začetkom opravljanja del in nalog 1. 6. 1980 – 1 delavca.

Pogoji:
 pod a) – popolna ali nepopolna osnovna šola
 – možnost priučitve v pekarski stroki
 – poskusno delo 3 mesece
 pod b) – popolna ali nepopolna osnovna šola

2. ČIŠČENJE

PROIZVODNIH PROSTOROV IN DVORIŠČA za določen čas, s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavk na porodniškem dopustu) ter začetkom opravljanja del in nalog 1. 7. 1980 – 2 delavki.

Pogoji: – lahko nepopolna osnovna šola
 – poskusno delo 3 mesece.
 Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: „ZITO“ – TOZD Pekarna Krško, Cesta 4. julija 86. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po zadnji objavi.

357/18-80

„SUROVINA“ MARIBOR
 POSLOVNA ENOTA BRESTANICA

bo prodala na javni prodaji dne 16. 5. 1980. – pričetek bo ob 9. uri v Brestanici – naslednje osnovno sredstvo:

1. TOVORNI AVTO TAM 4500 KIPER, leto izdelave 1965, št. motorja 100221 652, št. šasije 65068085, nosilnost 4500 kg.

Izklicna cena je 35.000,00 din. Dražitelj mora pred dražbo položiti varščino v višini 10 % od izklicne cene.

356/18-80

Razpisna komisija
 OBRATNE ZADRUGE
 „BELA KRAJINA“, ČRNOMELJ

RAZPISUJE
 PROSTA DELA IN NALOGE
 – INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA
 ORGANA – DIREKTORJA (ni reelekcija)

POGOJI:
 1. splošni pogoji, ki jih določa zakon
 2. posebni pogoji, in sicer:
 – višja izobrazba z najmanj 3 leti delovnih izkušenj na vodilnih delih in nalogah
 – oz. srednja izobrazba z najmanj 7 leti delovnih izkušenj na vodilnih delih ali drugih odgovornih enakovrednih nalogah
 – organizacijska in moralno-politična sposobnost organizirati in voditi zadrugo.

OD po pravilniku.
 Stanovanja ni.
 Razpis velja 15 dni po objavi.
 Prošnje pošljite na naslov: Obrtna zadruga „BELA KRAJINA“, Črnomelj, Kolodvorska 25 – „Razpisna komisija“.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE
 „PIONIR“
 TOZD GRADBENI SEKTOR
 NOVO MESTO

objavlja
 prosta dela in naloge

VODJE DRUŽBENEGA STANDARDA
 Od kandidatov pričakujemo, da bodo poleg splošnih pogojev izpolnjevali še naslednje pogoje:

- visoka izobrazba in 2 leti delovnih izkušenj ali: višja izobrazba in 4 leta delovnih izkušenj ali: srednja izobrazba in 6 let delovnih izkušenj.
- Kandidate prosimo, da pošljejo pismene vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po dnevu objave na naslov: SGP „PIONIR“ TOZD gradbeni sektor Novo mesto Jerebova 19 68000 Novo mesto Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 15 dneh po opravljeni izbiri.

Tovarna celuloze in papirja „DJURO SALAJ“, TOZD TES BRESTANICA

ugodno prodaja
 TOVORNI AVTOMOBIL TAM 5000, (leto izdelave 1969) v voznem stanju.
 Licitacija bo dne 21. 5. 1980 v TOZD TES Brestanica ob 9. uri za družbeni sektor, ob 10. uri pa za zasebni sektor.

POPRAVEK

V Dolenjskem listu št. 17 dne 24. aprila 1980 nam je zagodel tiskarski škrat v prispevku „Z zelenim vlakom v Ljubljano“.
 Pravilen odhod iz Ljubljane je ob 16. uri in 22 minut, cena za 10 vozovnic pa je 608 dinarjev.
 Bralcem se za neljubi napaki opravičujemo.

341/18-80

DELA VSKI SVET
 DO NOVOLES – TOZD TOVARNA AKRILNIH
 PROIZVODOV TREBNJE

razpisuje
 prosta dela in naloge

TEHNOLOGA ZA OVLADOVANJE PROCESA
 IZDELAVE IN PREDELAVE AKRILNIH PLOŠČ

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
 – da imajo dokončano fakulteto za naravoslovje in tehnologijo – smer kemijska tehnologija;
 – da imajo najmanj 2 leti delovnih izkušenj.
 Razpis traja 15 dni po objavi. O izboru bodo kandidati obveščeni najkasneje v 30 dneh po zaključku razpisa.
 Kandidati naj pošljejo vloge na naslov: Novoles – TOZD TAP 68210 TREBNJE, Prijateljeva c.

364/19-80

NOVOMONTAŽA
 NOVO MESTO

objavlja
 1. PROSTA DELA IN NALOGE
 – ELEKTROVARILCA,
 – DVEH PRIUČENIH DELAVCEV kovinarske stroke,
 – DVEH IZOLATERJEV.
 Poleg splošnih pogojev mora imeti elektrovarilec končan ustrezen tečaj in enoletne delovne izkušnje.

2. PROSTA UČNA MESTA
 ZA IZUČITEV POKLICA:

- MONTER CENTRALNE KURJAVE – 10 učencev
- MONTER VODOVODA – 4 učenci
- MONTER PREZRAČEVALNIH (KLIMA) NAPRAV – 4 učenci
- ELEKTROINSTALATER – 10 učencev

Učencem nudimo zelo ugodne pogoje izobraževanja, saj poleg obvezne nagrade, naša delovna organizacija plačuje vse stroške bivanja v dijaškem domu za časa pouka.
 Pismene vloge za sprejem v delovno razmerje, oziroma učno razmerje sprejema splošna služba delovne organizacije do zasedbe prostih mest.
 Podrobnejše informacije lahko kandidati dobe v splošni službi NOVOMONTAŽE, Novo mesto, Mala Cikava 25.

362/19-80

TEKSTILNA TOVARNA
 „TEKSTILANA“
 Kočevje
 Trata XIV/8

RAZPISUJE

prosta dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostjo:
 – DIREKTOR NABAVNEGA SEKTORJA poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
 – višja ali srednja strokovna izobrazba ekonomske, komercialne ali tekstilne smeri
 – 5 let delovnih izkušenj na komercialnem področju
 – znanje tujega jezika (angleščina, nemščina ali italijanščina)
 – neoporečna preteklost in družbenopolitična aktivnost
 Kandidat bo za opravljanje razpisane dela ali naloge izbran za štiri leta
 Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev je treba poslati v 15 dneh po objavi kadrovske službi delovne organizacije.
 O izidu izbire bodo prijavitelji kandidati obveščeni v 15 dneh po končanem roku za sprejemanje prijav.

361/19-80



sestavljena organizacija združenega dela
 za dejavnost kmetijstva, industrije, trgovine,
 gostinstva in storitev,
 n. sub. o., ljubljana

MERCATOR ROŽNIK, n. sub. o. LJUBLJANA,
 TOZD JELKA, trgovina na
 drobno, n. sub. o.
 RIBNICA, Šeškova 2

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge za blagovnico v Ribnici:

1. VODJA BLOGOVNICE
 Akontacija OD od 9.000 – 11.000 din
2. 6 POSLOVODIJ oddelkov v blagovnici
 Akontacija OD od 6.000 – 7.500 din

3. VEČ PRODAJALCEV
 Akontacija OD od 4.500 – 6.000 din
 Vse delavce želimo zaposliti za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in poskusno dobo dveh mesecev.

Pogoji:
 pod 1: poslovodska šola oziroma a VK delavec trgovske stroke in najmanj 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju poslovodskih del,
 pod 2: poslovodska šola in 3 leta delovnih izkušenj v trgovini,
 pod 3: končana šola za prodajalce.
 Pisme vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: MERCATOR ROŽNIK, TOZD JELKA, Ribnica, v 15 dneh po objavi.
 O odločitvi komisije bomo kandidate obvestili v 30 dneh po objavi

359/19-80

TRANSPORTNO GRADBENO PODJETJE
 „TGP“ Metlika
 Odbor za medsebojna razmerja
 TOZD – OBRT

OBJAVLJA
 prosta dela oz. naloge

2 KV PLESKARJEV
 Pogoji: KV pleskar
 Delovno razmerje se sklone za nedoločen čas.
 Poskusno delo traja 1 mesec.
 OD po pravilniku.

Kandidati naj svoje vloge z dokazili o zahtevani izobrazbi pošljejo v 15 dneh po objavi na gornji naslov.

353/18-80

KMETIJSKA ZADRUGA RIBNICA
 Komisija za delovna razmerja

razpisuje prosta dela in naloge

POSLOVODJE
 MARKET IZBIRA
 Ribnica, Šeškova 15

Pogoji: srednja šola poslovodske ali komercialne smeri in 2 leti delovnih izkušenj na delih in nalogah poslovodje
 Kandidati naj pošljejo prijave v 10 dneh po dnevu objave na Kmetijsko zadrugo Ribnica, Ribnica, Šeškova 15. O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po dnevu poteka prijave na razpis.

352/18-80

DOM POČITKA IMPOLJCA
 68290 SEVNICA

objavlja naslednja prosta dela
 in opravila:

1. FIZIOTEREPEVTA
2. GLAVNEGA KNJIGOVODJE

Pogoji:
 pod 1: končana višja šola za fizioterapevte in dve leti delovnih izkušenj
 pod 2: končana ekonomska šola in dve leti delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah
 Kandidati bodo pridobili lastnost delavca s polnim delovnim časom za nedoločen čas in s pogojem dvomesečnega poizkusnega dela.
 Ponudbe z opisom dosedanjega dela, življenjepisom in dokazili o izobrazbi sprejema Dom počitka Impoljca, 68290 Sevnica, 15 dni po objavi.
 Kandidate bomo o izidih razpisa obvestili v 15 dneh po zaključku oglasa.

351/18-80

Namesto rož in vencev

– Večkrat je želja občanov Trebnjega, da bi radi namesto venca oz. cvetja na grob nakazali denar za medicinsko opremo Zdravstvenega doma Trebnje, zato obveščamo, da je številka našega žiro računa: 52100-603-32174, s pripisom „za medicinsko opremo ZD Trebnje“.

Obenem se zahvaljujemo Cugelj Mariji iz Odrge, ki je že podarila denar na mesto venca na grob pokojnega Adolfa Gruma in sosedom ulice heroja Slaka, ki so podarili denar namesto cvetja na grob za pokojno Cirilo Zidar.

343/18-80

od ZMAJA-ZMAJ super



Nova alkalna baterija — za vse aparate, ki zahtevajo veliko električne energije.

Uporabna in priporočljiva je za otroške igrače, filmske kamere, prenosne magnetofone, gramofone kasetne radijske aparate itd.



Kjer navadne Leclancheove baterije zaradi velike obremenitve odpovedo, baterije SUPER ZMAJ vedno zadovoljijo naše potrebe. Baterija SUPER ZMAJ je zaščitena proti iztoku in je dvakrat boljše od navadne Leclancheove baterije.



Za električne aparate in žepne svetilke — univerzalne baterije »ZMAJ«.



Baterija SUPER 9 V je zračno depolarizacijska, zato je trikrat boljše od navadne baterije. Namenjena je za tranzistorske radijske aparate, male kalkulatorje, TV — pilote. Uporabna je za vse vrste tranzistorskih aparatov.

ZMAJ Ljubljana

FAKULTETA ZA STROJNIŠTVO LJUBLJANA, MURNIKOVA 2 in IZOBRAŽEVALNI CENTER ZA TEHNIŠKE STROKE NOVO MESTO, ULICA TALCEV 3

OBJAVLJATA RAZPIS VPISA

v I. semester višješolskega študija strojništva ob delu v Novem mestu v študijskem letu 1980/81.

Vpišejo se lahko kandidati, ki so osvojili znanje po programu štiriletne srednje šole, katero spričevalo izkazuje primerno znanje iz predmetov matematike in fizike ter materinega in tujega jezika. Vpišejo se lahko tudi kandidati z dokončano delovodsko šolo strojne ali elektro stroke po triletni (poklicni šoli).

Kandidati, ki nimajo ustreznih šolskih izobrazb, se lahko vpišejo po opravljenem preizkusu znanja iz matematike, fizike in materinega jezika.

Kandidate vabimo na razgovor o študiju v petek, 23. maja 1980, ob 16. uri v šolo tehniških strok, Kristanova 60 (Šmihel).

Informacije lahko dobite na Fakulteti, telefon št. 061-25-251 ali na Izobraževalnem centru za tehniške stroke Novo mesto tel. 21-481.

Predprijava zbiramo (tudi po telefonu št. 21-481) v ICTS Novo mesto.

373/19-80

SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI STRAŽA

razpisuje prosta dela in naloge

TAJNIKA

Pogoji:

1. srednješolska izobrazba ekonomske ali druge smeri
2. vsaj tri leta delovnih izkušenj pri ustreznih delih
3. družbenopolitična aktivnost

Kandidat bo imenovan za dobo štirih let.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo najkasneje v 15 dneh po objavi.

360/19-80

Fakulteta za gradbeništvo, arhitekturo in geodezijo in Izobraževalni center za tehniške stroke Novo mesto

RAZAPISUJETA

začetni letnik višješolskega študija gradbeništva ob delu v Centru Novo mesto v šolskem letu 1980/81.

Vpišejo se lahko kandidati, ki so zaposleni in so uspešno končali štiriletno tehniško šolo (ali gimnazijoi pedagoško gimnazijoi).

Tisti kandidati, ki nimajo pogojev, lahko opravijo preizkus znanja iz matematike, fizike in tujega jezika.

Razgovor o študiju in prijave bodo v petek, 23. 5. 1980, v tehniški šoli (bivši dijaški dom), Kristanova 60 v Novem mestu.

Predprijava zbiramo (tudi po telefonu št. 21-481) v ICTS Novo mesto.

374/19-80

ZVEZNI SEKRETARIAT ZA LJUDSKO OBRAMBO

— personalna uprava —

razpisuje NATEČAJ

za sprejem učencev v splošno srednjo vojaško šolo „Franc Rozman—Stane“ v Ljubljani v letu 1980.

POGOJI NATEČAJA

Natečaja se lahko udeležijo fantje, državljani SFRJ, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

a) Splošni pogoji

- da so zdravi in sposobni, kar bo ugotovila pristojna vojaška zdravniška komisija;
- da niso bili sodno kaznovani in da niso v kazenskem postopku;
- da imajo priporočilo o moralnopolitičnih kvalitetah za šolanje in službovanje v oboroženih silah;
- da imajo soglasje staršev — skrbnikov.

b) Posebni pogoji

1. Kandidati za 1. razred:

- da so rojeni leta 1964 ali kasneje;
- učenci, ki obiskujejo 8. razred osemletke, so morali 7. razred zaključiti z najmanj dobrim uspehom, tisti, ki so osemletko že končali, pa morajo za 8. razred imeti najmanj dober uspeh;
- učenci, ki so 7. razred oz. 8. razred končali z dobrim uspehom, morajo v tem razredu imeti iz matematike, fizike in kemije najmanj oceno dobro.

2. Kandidati za 3. razred:

- da so rojeni leta 1962 ali kasneje;
- učenci, ki obiskujejo 2. razred srednje šole, so morali 1. razred končati z najmanj dobrim uspehom, tisti, ki so 2. razred že končali, pa so ga morali končati z najmanj dobrim uspehom;
- učenci, ki so 1. ali 2. razred končali z dobrim uspehom, morajo iz matematike, fizike in kemije v tem razredu imeti najmanj oceno dobro.

UDELEŽBA NA NATEČAJU

Kandidati, ki se želijo udeležiti natečaja, naj pošljejo prošnjo, kolkovano s 4,00 dinarji, občinskemu upravnemu organu za ljudsko obrambo, kjer dobijo vse informacije o prilogah, ki jih je treba priložiti prošnji. Prošnjo napišite na obrazcu, ki ga dobite pri tem organu.

ŠOLANJE, PRAVICE IN OBVEZNOSTI UČENCEV

Šolanje v splošni srednji vojaški šoli se začne 1. septembra 1980 in traja štiri leta ali dve leti.

V času šolanja bodo učenci stanovali v internatu in imeli na stroške finančnega načrta Zveznega sekretariata za ljudsko obrambo pravico do stanovanja, hrane, oblačil, obutve, šolskih potrebščin, učbenikov, zdravstvenega varstva, denarnega nadomestila za prevoz do doma in nazaj ob polletnih in letnih počitnicah in do mesečnih denarnih prejemkov.

Učenci splošne srednje vojaške šole „Franc Rozman—Stane“ bodo po končani šoli nadaljevali šolanje v vojaški akademiji kopenske vojske.

Medsebojne obveznosti učencev in zveznega sekretariata za ljudsko obrambo bodo urejene s pogodbo.

Natečaj velja do 16. maja 1980.

O rešitvi prošenj bo kandidate obvestila komisija za izbiro učencev in gojencev do konca maja 1980.

Podrobnejša pojasnila v zvezi z natečajem lahko dobite pri občinskem upravnem organu za ljudsko obrambo, poveljstvu vojaškega okrožja in pri splošni srednji šoli „Franc Rozman—Stane“ v Ljubljani.

340/18-80

PIONIR

NOVO MESTO

30let
sejemske
dejavnosti

5. mednarodni sejem malega gospodarstva

KRANJ 16.—21. 5. 1980

industrijska kooperacija ■ drobno gospodarstvo
OZD ■ obrtna združenja ■ samostojni obrtniki
inovacije ■ drobna prodaja po nižjih cenah

Mladi bodo praznovali v Zaloki

Priprave na proslavo dneva mladosti so se v trebanjski občini že začele — Mladi z borci

Osrednja proslava dneva mladosti v trebanjski občini bo letos povezana z ohranjanjem in obujanjem tradicij NOB. Ta proslava, ki jo skupaj pripravljata občinska konferenca ZSMS in občinski odbor Zveze združenj borcev Trebnje, bo v nekdanjem taboru Zapadnodolenjskega odreda pri vasi Zaloka.

Za prireditve, na kateri bodo sodelovali tudi krajanje krajevne skupnosti Gabrovka iz litijske občine, vlada posebno veliko zanimanje med mladimi. Tako se bodo udeležili vsi učenci

7. in 8. razredov iz trebanjske občine, na kraj pohoda se bodo odpravile mladinske pohodne enote, na osrednji proslavi pa bo tudi slavnostni sprejem pionirjev v ZSMS. Med mladince se bo na ta dan zapisalo kar 300 pionirjev.

Na proslavi dneva mladosti v Zaloki bodo pripravili bogat kulturni program, slavnostni govornik na njej pa bo Nace Majcen, ki je bil politkomisar te enote. Mladi se bodo tako na kraju samem vsaj približno seznanili z načinom življenja v partizanih. Omenjeni je odred na tem kraju bival samo 7 tednov, to je od 2. novembra do 22. decembra 1942. V času

bivanja so poleg odhajanja na bojne naloge in zasede proti Čatežu, Veliki Loki in drugim krajem organizirali svoj odredov časopis in pevski zbor. Poleg teh dejavnosti in akcij na prog in proti beli gardi je med svojim bivanjem v Zaloki opravil tudi pomembno propagandno-politično vlogo. V tem času je namreč organiziral štiri mobilizacijske in tri politične mitinge, opravil pa je tudi dve ekonomski akciji. Enkrat pa je na Mirni prevzel blago, ki je iz Ljubljane prispelo kot pomoč za partizane.

V okviru proslave dneva mladosti bodo pod Pečicami postavili spominska obeležja staršem partizanskih borcev, Majcnovim, Škerljevim in Peterlinovim. O času in poteku proslave bomo na straneh Dolenjskega lista še poročali.

Prijateljsko srečanje

Med prvomajskimi prazniki so trebanjski godbeniki gostovali na Slovaškem — Povsod so našli gostoljubje

Ni mnogo narodov, za katere lahko trdimo, da imajo toliko skupnega v zgodovini, kot slovenski in slovaški, čeravno sta ozemljsko precej vsaksebi. Kot se je to potrdilo na prijateljskem srečanju pihalnih godb leta 1976 v Trebnjem, tako se je ponovilo v teh prvomajskih dneh v mestecu Dolne Hamre na Slovaškem. Trebanjski pihalni orkester pod vodstvom kapelnika Ivana Matoša se je namreč odzval vabilu predstavnikov mesta Dolne Hamre, naj sodeluje na prvomajskih proslavah in slovesnosti ob 75-letnici

ustanovitve domače godbe na pihala.

Srečanje v mestu z bogato rudarsko zgodovino je preseglo pričakovanja. Izredne pozornosti in gostoljubnosti smo bili deležni na vsakem koraku, izžarevali so jo vsi ljudje, s katerimi smo navezali stike. Še zlasti pristni in prisrčni so bili stiki med glasbeniki in predstavniki metalurške tovarne „SANDRIK“, ki predstavlja s svojimi 1700 zaposlenimi delavci glavno osnovo in gibalo razvoja in napredka te doline.

Prvega maja smo bili priče izredno masovni ljudski manifestaciji v sosednjem mestu Žarnovici, kjer so naši godbeniki skupaj s slovaškimi dajali osnovni ton štiri ure trajajoči prireditvi. Še isti dan so izvedli zelo uspešno samostojni koncert v Dolnih Hamrah, in sicer na odprtem športnem stadionu. Brez nečimposti moramo povedati, da je godba popolnoma upravičila svoj obisk, saj so poslušalci z navdušenjem sprejeli vsako točko, zlasti venček slovenskih narodnih pesmi.

Na koncu je treba omeniti, da so naši godbeniki, čeprav jih je večina še mladincev, poleg glasbenih vrlin pokazali tudi polno mero dostojanstva. Toplo slovo zadnji dan obiska je samo še potrdilo, da bomo na Slovaškem vedno dobrodošli gostje. LOJZE PODBOJ



NA ŽALNIH SLOVESNOSTIH SE JE RAZKRIJA ZAVEST O PRIPADNOSTI — V trebanjski občini so bile v dneh, ko se je vsa domovina poslavljala od tovariša Tita, mnoge komemoracije, v delovnih organizacijah, delovnih skupnostih, na šolah. Tako se je, kot smo že poročali, v Trebnjem na žalnem zborovanju zbralo več kot dva tisoč občanov, podobna zborovanja pa so bila tudi po vseh krajevnih skupnostih. Po vseh šolah so izdali posebne številke šolskih glasil, povsod so pripravili razstave o Titovem življenju in delu. Kako velik je bil prispevek pionirjev in mladincev, pove tudi podatek, da so kurirski odredi raznesli čez noč kar 6.000 vabil na sestanke, žalna srečanja. Pri tem se je pokazala izredna enotnost in pripravljenost na sodelovanje med vsemi družbenopolitičnimi organizacijami, člani njihovih vodstev. Takoj po obvestilu o smrti so se namreč na komiteju občinske konference ZK oglašili telefoni, občani so spraševali, kako lahko pomagajo, kaj je treba narediti. Skoraj vse delovne organizacije v trebanjski občini pa so tudi že nakazale sredstva v Titov sklad.

Ko se oglasi baza

Skoraj redno se na sejah različnih organov dogaja, da predsedujoči pozove k razpravi tako imenovane predstavnik baze. Največkrat se ta „baza“ niti ne oglasi, če pa se že oglasi, je verjetno to videti tako kot zadnjič na seji občinske konference ZK v Trebnjem. Vsi so se začudeno ozirali in v njihovem pogledu je bilo brati vprašanje. Kdo pa je sploh to? In nekoliko zadrege je tudi bilo v tem pogledu. Ta „baza“ je namreč postavljala kaj groba vprašanja: Kaj smo od zadnje seje, ko smo govorili o vprašanju IKG, resničnega, dejanskega ali konkretnega naredili? Kaj je bilo narejenega v zvezi z zdravstvom? Kaj je bilo narejenega s programi SIS? Seveda ta vprašanja niso dobila odgovora, saj tisti iz „nadbaze“ znajo odgovarjati samo na vprašanja, ki niso tako konkretna. Odgovori pa so: morali bomo „pristopiti“ k razreševanju problematike na področju... brez imen, brez določenih zadolžitvev.



OB LIKOFU JE VSE POZABLJENO — Krajanje krajevne skupnosti Mirna so precej tarnali nad počasnostjo del pri asfaltiranju cest, zdaj pa, ko so cestari položili zadnje zaplate asfalta, so nekako pozabili na prejšnje težave.



RAZSTAVA O TITU — Na osnovni šoli na Mirni se je komite za SLO zbral že 4. maja zvečer, to je takoj po vesti o smrti tovariša Tita. Seje se je udeležil tudi komandir kurirskega odreda. Takoj naslednji dan je bila že ob sedmi uri zjutraj seja delavskega sveta in družbenopolitičnih organizacij, ob 11. uri pa žalna seja vseh učencev. V torek so mirenski pionirji že izdali posebno številko svojega glasila.

Kmetije ne bi zamenjal niti za milijardo

Kmet Stare je v glavnem zadovoljen z rezultati svojega dela, teži ga le breme inflacije

Tamanje je sol kmetovega življenja, saj skoraj ni pogovora med kmeti, v katerem ne bi nastopale tožbe o težkem kmetiškem stanju. Podrobnejši vpogled ali daljši in globlji razgovor pa vendar odkrije, da kmet še nikoli ni živel tako dobro, da se še nikoli ni toliko gledalo nanj kot zdaj. Tako je v veliki večini kmetovo tarnanje nekakšen folklorni ostanek, kar pa seveda ne pomeni, da je z njegovim položajem vse do kraja v redu. Tudi kmetje se v sedanjih gospodarskih stiskah otepaajo s težavami, to je rastlejo cen.

Tudi osemindesetletni kmet Ivan Starič doma iz Škerljevega, katerega ded je še živel na Gorenjskem, začne razgovor v tej smeri. Z zadovoljen ni s ceno kmetijskih pridelkov, saj te ne rastejo v skladu s cenami surovin, ki jih potrebuje, pa tudi ne z vrednostjo dela, ki ga na kmetiji vloga. Tudi položaj kmeta pa kmečke žene ni enakopraven s položajem delavca, delavke. Vendar prizna, da se tudi na tem področju marsikaj spreminja. Ko pa razkrije, kaj vse je v preteklem desetletju ali nekaj več letih skupaj s svojo družino in zadrugo ustvaril, ne more prikriti zadovoljstva. Ponosno pravi, da bi kmetije zdaj ne zapustil niti za milijardo dinarjev.

Na kmetiji, ki obsega 12 hektarov lastne zemlje, 3 hektare pa ima v zakupu delajo zdaj trije. Predvsem sam, žena Ana

in sin Franc, ki še obiskuje kmetijsko šolo na Grmu v Novem mestu. Seveda imajo tudi vso mehanizacijo, med katero zavzema častno mesto traktor. Vendar v teh letih niso pridobili samo traktorja in nekaj zemlje v zakup. S pomočjo zadruge in njenih kreditov in na pobudo Ivana Vovka, ki je vodja zadrugne enote Kmetijske zadruge Trebnje v Šentrupertu, so zgradili velik hlev, ki je danes vreden okoli 200 starih milijonov, silos za 150 kubičnih metrov silaže in še kaj. Vse to potrebujejo, če hočejo rediti naenkrat kakšnih 60 telet, ki jih vzredijo na težo 200 kilogramov, in okoli 20 goved, ki jih zrede od 200 na 500 kilogramov.

„Ko sem začel skupaj z ženo, smo imeli eno kravo in teličko ter konja in razbit voz. Potem smo najeli za 30 milijonov kreditov pa s konjem sem moral

cele zime vlačiti drevje iz gozda, če smo hoteli ustvariti vse to, kar imamo danes.“ Iz njegovega ponosnega govorjenja je moč razbrati, da je vendarle zadovoljen s tem, kar je z delom dosegel. O napredku na kmetiji, pa ne samo na tej, ne pričajo samo kmetijski stroji, vse boljši kooperantski odnosi med zadrugo in kmeti, kjer vse bolj prihaja do izraza pravo združevanje sredstev in dela, marveč že površen pogled po hišah in kuhinjah. Staretovi imajo lepo urejeno novo hišo, v katere notranjosti skoraj ni videti, da pripada kmetiji. Pa tudi njena oprema od hladilnika in stenske tehnice Gorenje naprej izpričuje, da se kakovost kmetovega življenja nenehno izboljšuje. Še bolj kot to pa kaže na spremembe spoznanje, da kmetje vse bolj cenijo znanje. Sin France, ki bo nasledil kmetijo, obiskuje kmetijsko šolo, kar pri njem doma smatrajo za skoraj nujen pogoj trdnega obstoja na kmetiji.

Hkrati s kritiko nad neenakopravnostjo med delavci in kmeti ve Stare še povedati, da je trdno vklopljen v ekonomski sistem, tako da ga prizadevajo tudi

sedanje podražitve nafte, pa tudi drugih surovin, pri čemer si želi, da bi bilo breme inflacije bolj pravično porazdeljeno med panogami. Nekaj kritičnih besed nameni tudi strojnim skupnostim, ki imajo ob rojstvu precej botrov, kasneje pa se z njimi nihče ne ukvarja. Tako kmetje še vedno sami kupujejo stroje, vendar ti niso ekonomično izkoriščeni, kar dodatno bremeni kmete. Sploh pa bo treba, če hočemo doseči večjo ekonomičnost na kmetijah, poskrbeti za hitrejšo zložbo zemlje, pa tudi večje površine, ki jih bo posamezen kmet obdeloval. In Stare ter vsi njegovi se zavedajo, da bo treba nekaj teh vprašanj rešiti sistemsko, precej pa jih ostaja na ramenih kmetov samih in njihovih zadrug.

Kljub temu da je Stare pravzaprav specializiran kmetijski proizvajalec hrane, kot pravimo zdaj v suhoparnem časnikarskem ali tehnokratskem jeziku, je njegova kmetija vendarle ostala domača, po človeški meri, kar nam utegne nekoč priti še prav. Čeprav je usmerjen v rejo živine za meso, je na njegovi kmetiji še moč

dobiti mleko ali domač kruh. Tam neke v Nemčiji pa avtomobilisti, ki so zaradi snežne ujme ostali na cesti in so se zatekli na neko kmetijo, zaradi visoke specializacije tiste kmetije niso mogli dobiti niti decilitra mleka. Zato je verjetno kar prav, da imamo tudi nekaj takih prijaznih domačij, na katerih bi se v sili dalo dobiti kaj za pod

zob. To pa ni bilo v določenih razmerah veliko več vredno kot brezdušna visoko specializirana kmetija, h kakršnim težijo nekateri naši strokovnjaki. Bolj kot uresničevanje teh teženj je smotno izkoristiti možnosti v sedanjih okvirih. Ti pa so znani: še bolj tesno dohodkovno pove-zovanje med zadrugo in kmeti. JOŽE SIMČIČ



STARETOVA DRUŽINA — Ivan, Ana in Franc Stare sami delajo na kmetiji, ki vzredi vsako leto tudi po dvesto telet in dve desetini govedi. Dela je precej, a tudi zadovoljstva ne manjka.

TREBANJSKE NOVICE

Dobra stabilizacijska podlaga

Dobro poslovanje črnomaljskega gospodarstva v lanskem letu — Najslabša točka je opremljenost z delovnimi sredstvi — Rudnik Kanižarica ne more iz izgub

Na razširjeni seji zbrana združenega dela prejšnje sredo so največ pozornosti posvetili rezultatom poslovanja v črnomaljski občini v preteklem letu, delegati pa so dobili tudi prva obvestila o gospodarjenju v letošnjem prvem trimesečju.

Vsekakor velja ugotovitev, da so v lanskem letu v črnomaljski občini dokaj dobro gospodarili, o čemer govori tudi rast celotnega prihodka, dohodka in čistega dohodka, ki je zelo visoka. Tako je celotni prihodek v gospodarstvu znašal več kot 2,5 milijarde dinarjev in je bil kar za 35 odstotkov višji kot leto poprej. Tudi gospodarnost in donosnost sta zelo visoka, višja od leta poprej, zlasti pa precej nad povprečjem republike in dolenske regije. Najgospodarnejše so v preteklem letu poslovali tozdi Gozdarstvo Črnošnjače, Novoteks Vinica in Elektronski kondenzatorji Semič.

O hitrem razvoju črnomaljskega gospodarstva govori tudi rast ustvarjenega dohodka, ki je v lanskem letu znašal skoraj 938 milijonov dinarjev in je bil za celih 46 odstotkov večji kot v letu poprej in deset odst. nad načrtovanim; v Sloveniji je ta rast znašala 29 odst., v regiji pa 25 odstotkov.

Kljub tem ugodnim podatkom pa je opremljenost z delovnimi sredstvi najslabša v regiji, kajti čeprav je rast dohodka zelo visoka, dohodek na delavca precej zaostaja za regijskim in republiškim povprečjem. Zato si mora črnomaljsko gospodarstvo prizadevati za boljše opremljenost, kar bo omogočilo večjo akumulativnost in s tem hitrejši in trdnejši razvoj.

Za čiste osebne dohodke so v preteklem letu v gospodarstvu izplačali dobrih 520,5 milijona dinarjev ali 34 odst. več kot leto poprej. 5.042 zaposlenih v gospodarstvu v občini je v lanskem letu prejelo 5.971 dinarjev osebnih dohodkov na mesec, kar je 28 odst. več kot leta 1978; v dolenski regiji je povprečen osebni dohodek znašal 6.306, v Sloveniji pa 7.130 dinarjev na mesec, življenjski stroški pa so se v primerjavi z letom 1978 povečali za 24 odstotkov.

• V lanskem letu je imel izgubo le kanižarski rudnik. Izguba je znašala 10,7 milijona dinarjev in so jo pokrili z nepovratnimi sredstvi. Vendar ima rudnik tudi po prvem letošnjem trimesečju spet izgubo, ki znaša že 6.249.000 dinarjev. Da bi težko stanje v rudniku odpravili, občinski izvršni svet in predsedstvo sindikatov podpirata predlog organov upravljanja rudnika, da se obrat Industrija gradbenega materiala priključi sorodni delovni organizaciji v občini, proizvodnja premoga pa ustrezni energetske grupaciji v Sloveniji.

Po vseh teh podatkih sodeč, ima gospodarstvo črnomaljske občine dobro izhodišče za izvajanje stabilizacijske politike v letošnjem letu, vsekakor pa mora vse sile napeti za boljše opremljenost dela, kajti le s tem bo lahko ujelo korak z razvitejšim gospodarstvom v regiji in republiki.

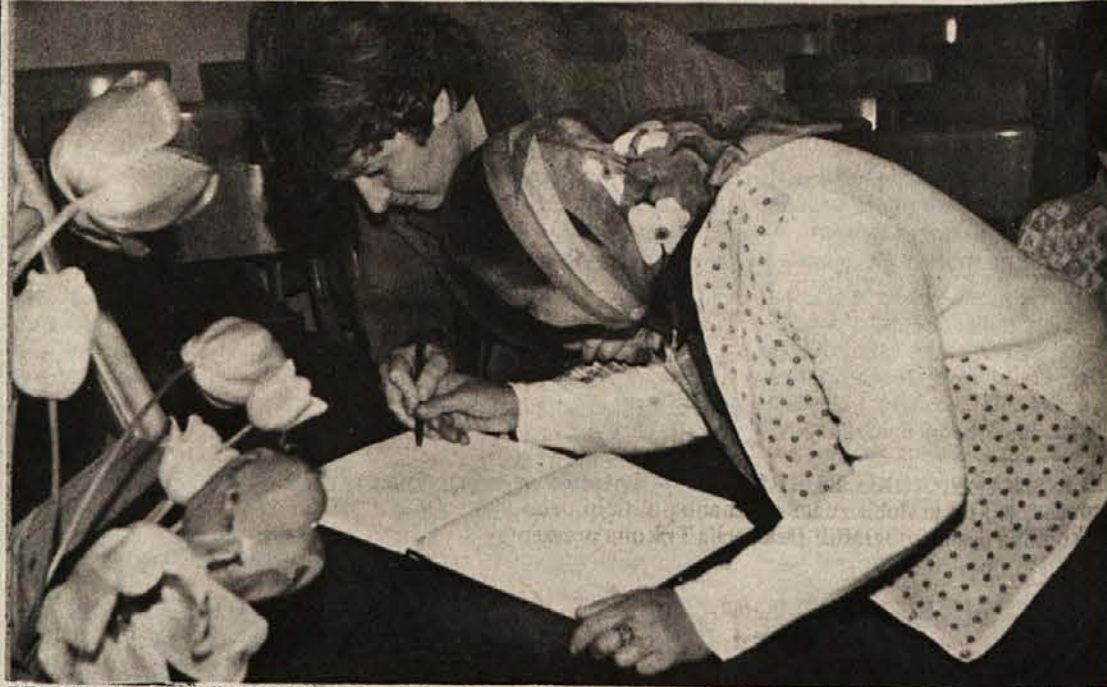
A. BARTELI

NA DAN MLADOSTI „ZA“ MLADOST

Referendum za uvedbo samoprispevka za gradnjo šol in otroškega vrtca bo prav na dan mladosti, v nedeljo, 25. maja, kar na 78 glasovalnih mestih po vsej občini. Občani se bodo odločali za 1,5-odstoten samoprispevek za pet let. Po oceni naj bi s samoprispevkom zbrali okoli 40,5 milijona dinarjev, tako zbrani denar pa bo osnova za dograditev šol v Dragatušu, Črnomlju, Semiču in Starem trgu ter za gradnjo vrtca za 150 otrok v Črnomlju.

SREBRNI ZNAK SINDIKATOV

V okviru praznovanja dneva Osvobodilne fronte in 1. maja so 28. aprila v črnomaljskem tozdu Beti najprizadenejšim posameznikom in sindikalni organizaciji črnomaljske postaje milice za dolgoletno uspešno delo v sindikatu podelili srebrni znak sindikatov. To priznanje so dobili: Ivanka Banovec, Mladen Badjuk, Jožica Bukovec, Ivan Cvitkovič, Vinko Grabrijan, Rudi Jud, Mira Levičar, Majda Kavčič, Vika Lozar, Anton Poč, Desanka Penca, Boris R. Zetresen, Slavka Ritonija, Tigris Sokolov, Pavle Starc, Jule Škrinjar, Stane Špehar, Darko Vardjan, Barica Vergot, Jože Veselič, Gabrijel Vranešič in Jožica Žunič.



VPIS V KNJIGO ŽALOSTI — Le v času pogrebnih svečanosti, ki so jih po televiziji spremljali tako rekoč vsi občani, je bila tudi občinska sejna soba, v kateri je bila te dni knjiga žalosti, prazna. Sicer pa je bila tu vedno vrsta, saj so prihajali ljudje iz cele občine, da so se vpisali. Tudi taki, ki jim je roka nevajena držati pero in so potrebovali pomoč. Žalost ob nenadomestljivi izgubi pa je bila v vsakem srcu in na vsakem obrazu. (Foto: J. Že le)

Prihodnost le v povezovanju

Komunisti v TGP o razvojnih usmeritvah delovne organizacije in posameznih temeljnih organizacij — Prihodnost tozda Gradbeništvo je specializacija in povezovanje z večjimi sorodnimi delovnimi organizacijami

Tudi v metliškem Transportno gradbenem podjetju zadnje čase veliko pozornosti namenjajo razvojnim usmeritvam v novem srednjeročnem obdobju. Pri tem izhajajo tudi iz izkušenj, ki si jih je ta delovna organizacija nabrala v dosedanjem obstoju, odkar sta se pred šestimi leti združila Komunalno podjetje Metlika ter transportno podjetje Metlikatrans. O razvojnih usmeritvah, tesnejšem povezovanju delovne organizacije in posameznih tozdov s sorodnimi v Beli krajini, dolenski regiji pa tudi širše, kar zlasti velja za tozda Gradbeništvo, je bil govor tudi na nedavnem zboru komunistov TGP.

„Naša delovna organizacija je lansko leto uspešno zaključila pa tudi po prvem letošnjem trimesečju smo s poslovanjem v glavnem zadovoljni,“ pravi direktor TGP Niko Zupanič. V TGP je zaposlenih 370 ljudi, ki delajo v štirih tozdi: Gradbeništvo, Transport, Obrt in Komunalno gospodarstvo ter v skupnih službah. Ena večjih težav, s katerimi se v TGP spopadajo, je prav gotovo prevelika razdrobljenost in raznolikost dejavnosti. Štiri temeljne organizacije delujejo vsaka zase in med njimi skoraj da ni tesnejših povezav; še najbolj sta povezana tozda Gradbeništvo in Obrt.

„Če se hočemo v naslednjem srednjeročnem obdobju hitreje razvijati, se moramo povezovati s sorodnimi delovnimi organizacijami, zlasti na področju gradbeništva in obrti. To je tudi ena od zahtev nedavnega zбора komunistov, kjer je tekla beseda o teh vprašanjih,“ je dejal direktor. Do sedaj so še najbolj sodelovali s črnomaljskim Gokom in ljubljanskim Gradisom, za katerega so opravili vsa gradbena in del obrtniških ter instalacijskih del pri gradnji nove tovarne IMV na Suhorju. Vendar je bilo vse to sodelovanje le na tržni osnovi, v TGP pa si želijo bolj tesnega in pogljobljene sodelovanja. Na ta način bi se lahko povezovali z Gokom, novomeškim Pionirjem, ljubljanskim Gradisom, Slovenijacementi in še kom. Do sedaj se je pri teh poskusih marsikdaj zataknilo zaradi prevelike razdrobljenosti ter majhne in preveč raznolike dejavnosti. V TGP se tudi zavedajo, da se danes uveljavljajo v glavnem specializirane organizacije. Tako naj bi po razvojnih usmeritvah tozda Gradbeništvo povečal število zaposlenih od sedanjih 130 na vsaj 200 in se usmeril zgolj na visoke gradnje ter se na tržišču pojavjal v povezavi z večjimi tovrstnimi organizacijami. Tudi tozda Obrt ima zelo razdrobljeno dejavnost, kaže pa, da je bodočnost je temeljne organizacije v instalacijskih delih.



Niko Zupanič: „Naše razvojne usmeritve temeljijo na specializaciji in povezovanju s sorodnimi delovnimi organizacijami.“

Komunisti v TGP so med drugim zadaljši direktorja in vodje temeljnih organizacij, da iščejo možnosti za povezovanje s sorodnimi delovnimi organizacijami, o čemer bodo poročali na naslednjem zboru komunistov.

A. BARTELI

USPEŠNO V KOMETU

V Kometu so v prvem trimesečju prodali kar za 30 odstotkov več izdelkov kot v enakem obdobju lani in za 9 odst. več kot so si za ta čas načrtali v planu. Pri tem je upoštevani tudi izvoz njihovih izdelkov. Tri delu za tuje naročnike pa so že v prvem trimesečju dosegli skoraj polovico planirane vrednosti za letošnje leto in kar za 86 odst. presegli vrednost teh del iz enakoga lanskega obdobja.

SPREHOD PO METLIKI

SEKSTET VITIS, TAMBURAŠKI ORKESTER mladinskega kluba in recitatorji so pripravili zanimiv glasbeno-recitacijski večer, ki so mu dali naslov: V vinu so resnica, ljubezen in ženske. Krajanji si bodo lahko ogledali prireditev konec maja ali v začetku junija. Mladi razmišljajo o tem, da bi najprej zapeli, zaigrali in govorili v katerem od metliških gostinskih lokalov, vendar se bojijo, da bi sprejeli ljudje to slabše, kot če bi bila predstava v kulturnem domu.

OB SMRTI PREDSEDNIKA TITA so izšle posebne številke glasil. Osnovnošolci so izdali Bele breze, mladina Kolovrat, v delovni organizaciji Beti pa dve številki novic „Včeraj, danes, jutri“. Mladi in delovni ljudje so zapisali v glasilih najlepše misli o preminulem predsedniku, poudarili pa so tudi pripravljenost nadaljevati njegovo pot. Posebno pretresljive so besede, ki so prišle izpod peresa prvošolčkov, iz majhnih glav, ki pa so že dojele Titovo veličino.

TOLE VESTIČKO NAJ PREBEREJO VSI, ki bodo podaljševali veljavnost registracije motornih in priklopnih vozil. Oddelek za motorna je zadeve skupščine občine Metlika je namreč sklenil dogovor s SGP Pionir-TOZD mehansko-kovinski obrat Ločna ter z Avto moto zvezo — tehnično-turistična baza Otočec, po katerem bodo vozniški ob tehničnem pregledu istočasno poravnali vse obveznosti in se tako izognili potem, nad katerimi so v preteklosti godrnjali. Prvo registracijo pa bo treba še zmeraj opraviti v Metliki.

DA ZUNANJI VIDEZ MESTA k mjanom ni vseeno, pričajo gredice, polne pisanih rož, da so videli nekateri hiše kot v pravljici. Je pa zato toliko bolj dolgočasno in živo okrog blokov v novem naselju proti železniški postaji. Zdi se, kot da bi živeli v blokih ljudje, ki so že zdavnaj pozabili, da srce lahko hitreje zabije ob pogledu na tulipan-travo ali narciso. Tako kraljujejo tam pesek, luknje v cesti in kamenje.

metliški tednik



NEPREKINJENA VRSTA — Več kot 6.000 delovnih ljudi in občanov se je vpisalo v žalno knjigo v občinski sejni sobi, kjer so pripravili tudi manjšo razstavo Titovih del. Poleg tega so bile žalne knjige tudi v drugih krajevnih skupnostih v občini. Z nemo žalostjo so se Belokranjci poklonili spominu ljubljene predsednika.

ČRNOMALJSKI DROBIR

SVETEL ZAČETEK — Prve dni po otvoritvi nove tovarne kompresorjev v Črnomlju je bil velik napis „Gorenje“ tudi čez dan osvetljen. Ljudje so se spraševali, ali so delavci v naglici pred slovesno otvoritvijo to delo opravili, potem pa pozabili povedati, kje je to stikalo, ali pa hočejo pri Gorenju tudi na ta način pokazati, da je to svetel začetek dela v novi tovarni.

STABILIZACIJSKI PROGRAM — Da pa v novi tovarni Gorenje nikakor ne mislijo razmetavati denarja in se sploh pri reprezentančnih stroških obnašati zelo stabilizacijsko, so tudi pokazali že na otvoritvi. V kulturnem programu so sodelovali črnomaljska folklorna skupina, pevski zbori iz Butoraja in dva iz osnovne šole, godba na pihala, recitatorji, skratka okoli 200 nastopajočih. Generalka se je začela že zjutraj, program pa se je končal popoldne, tako da so bili nastopajoči v tovarni kakih šest ur brez malice in toplega čaja.

VSE JE NOVO — V zadnjem času je črnomaljska godba na pihala v znamenju novega: dobili so nove uniforme, za katere je 30 tisočakov prispevala Zveza kulturnih organizacij, precej so si godbeniki zaslužili s svojimi nastopi, denar pa so primaknili tudi podporne člani; nova sta nadalje, Silvester Mihelčič starejši, in predsednik godbe. Da bo res vse v znamenju novega, so na študiral nekaj novih skladb.

SEDEMKRAT ŠČUKA — Člani črnomaljske gledališke skupine so Partijičovo komedijo „Ščuka pa ni“ uprizorili doslej že sedemkrat, dvakrat v Črnomlju, petkrat pa na gostovanjih po občini, pa tudi zunaj nje. Poleti bodo gostovali še pri brigadirjih na delovnih akcijah Bela krajina 80 in Suha krajina 80, nasmejali bodo gledalce v Vinici in Predgradu, jeseni pa nameravajo v Trebnje, Sentjerne, Škocjan, Dolenske Toplice in morda še kam.

J. Gladek za predsednika IS

Volitve 19. maja na seji vseh treh zborov

Za naslednjo sejo vseh zborov skupščine občine je točka „volitve in imenovanja“ gotovo osrednja na dnevnem redu, kajti volili bodo predsednika in člane občinskega izvršnega sveta. Predsedstvo občinske konference SZDL je za kandidata za predsednika izvršnega sveta določilo sedanjega sekretarja medobčinskega odbora gospodarske zbornice za Dolensko Janka Gladka iz Črnomlja.

Janko Gladek je znan črnomaljski družbenopolitični delavec, ki je opravljal odgovorne naloge tako v svoji delovni organizaciji v Beltu, kjer je bil zaposlen dolgo vrsto let, nazadnje kot direktor tozda Mehanska obdelava, kot v občinskih družbenopolitičnih organizacijah.

Črnomaljski poročevalec

Izkop premoga vedno dražji

Na Senovem mu povišuje cene tudi sobotno delo - Vsi potrošniki premoga in rudniki bi morali biti pod istim režimom, vendar imajo urejene dohodkovne odnose le z Elektrogospodarstvom Slovenije

Premog zares postaja zlato. Ne prmanjkuje ga le industriji in elektrarnam, ampak tudi gospodinjstvom. Lani je to marsikdo občutil, zato so se ljudje že vso minulo zimo vpisovali med kupce senovskega premoga. Za letos sicer napovedujejo, da za široko potrošnjo ne bo tolikšne krize, saj se nadejajo, da bodo zaradi spremenjenih cen večje dobave premoga iz drugih rudnikov.

Lani so tudi cene močno vplivale na pomanjkanje premoga za gospodinjstva. Tovrstni premog je bil za okoli 30 odst. cenejši od premoga za industrijo. V aprilu so obveljale nove cene in spremenile neugodno razmerje.

Stroški premogovništva ne zadržno naraščajo, zato rudnike pri dobavah ovirajo predvsem neurejeni dohodkovni odnosi med premogovniki in njihovimi odjemalci. „Za to je poskrbljeno edino v elektrogospodarstvu,“ je povedal direktor Rudnika Senovo inž. Vidmar. Po njegovem mnenju bi morali slej ko prej vsi potrošniki premoga pod en dežnik, povezati bi se morali v enotno interesno področje, v okviru katerega bi lahko sistemsko uredili odprta vprašanja enostavne in razširjene reprodukcije premogovnikov.

Rudnik Senovo si na svojo moč prizadeva, da bi ohranil letno proizvodnjo 120 tisoč ton. To zahteva od kolektiva velike napore. Izkop premoga se zaradi vedno težjih razmer v jami močno draži. Odkar je Senovo postalo metanska jama, so vzdrževalni stroški neprimerljivo večji. Letos bodo v rudniku prvič uvedli hidravlično jamsko podporje, ki ga bodo seveda morali kupiti na tujem. Domača industrija žal ni sposobna oskrbovati rudnikov s potrebno mehanizacijo.

Senovski rudarji morajo zdaj že 300 metrov globoko v jamo in imajo do prvega delovišča tri kilometre daleč. Oddaljenost in neugodna lega premogovega sloja zahtevata ogromno pripravljalnih del, kar vse draži premog.

Rudnik Senovo je imel prmanjkljaj tudi v prvem letošnjem trimesečju. Medtem so se cene povišale in posledje pričakujejo boljši finančni uspeh. Količinski plan je kolektiv rudnika v prvem četrtletju izpolnil kljub pomanjkanju jamskih delavcev. Do tega se je prikopal z dodatnim sobotnim delom, ki ima tudi senčne strani, velike dodatne stroške.

Na Senovem nimajo več rudarjev iz domačega zaledja. Mladi delavci s Kozjanskega ne ohranjajo tradicije svojih očetov. Iščejo si lažjo zaposlitev. Majhna razlika med osebnimi dohodki za delo v jami in zunaj nje že zdavnaj nikogar ne privlači, zato meni inž. Vidmar, da bi moral biti dohodek jamskega delavca vsaj za 40 odst. večji.

JOŽICA TEPPEY

CESTO NA GRAD BODO OBNOVILI

Mladina iz Brestanice se prizadeva vključiti v delo Turističnega društva. Uresničevanju njegovih načrtov pomaga zlasti s prostovoljnimi delovnimi akcijami. Do zdaj so sodelovali mladi pri očiščevalnih in rušilnih delih, letos pa jih bodo pritegnili k obnovi in zaščiti ceste na brestaniški grad. Na pomoč mladih računajo tudi pri urejanju grajske okolice, da bo ta vabljivejša za obiskovalce, ki pridejo gledat muzejsko zbirko, zanimivosti grajske arhitekture in lepote starega parka.

DVELETNA ZAMUDA

Prve kilovatne ure električne energije iz jedrske elektrarne v Krškem bomo dobili konec tega leta. Elektrarna bo začela obratovati z dveletno zamudo. Povzročili so jo zastoji pri projektiranju in pri dobavi opreme. Vse to je gradnjo občutno podražilo.



OBLJUBA - „S tovaršem Titom smo izgubili voditelja, ki je ustvaril močno, enotno, samoupravno Jugoslavijo. Mladi se bomo pridno učili, da bomo vsak čas sposobni braniti svojo domovino, da bomo znali ohranjati revolucionarne tradicije narodnoosvobodilnega boja,“ so sklenili člani obrambnega krožka v Artičah.

Bodo zaustavili odseljevanje?

V petletnem načrtu ceste, stanovanja, telefonske zveze, kulturni in zdravstveni dom

Krajevno skupnost Pišce je zapustilo že veliko ljudi. Mladi se zaposlujejo v industrijskih krajih. Trenutno živi na tem območju 1440 prebivalcev. Na delo se jih vozi 300, večinoma v Krško in Brežice. Imajo tudi 60 zdomcev, za katere računajo, da se bodo vrnili. Da bi zaustavili odseljevanje, načrtujejo hitrejši razvoj v srednjeročnem obdobju, čeprav se zavedajo, da bodo težko uresničili vse želje po napredku.

V zadnjih letih se je že veliko izboljšalo. Imajo zelo dobre avtobusne zveze z občinskim središčem, do osemkrat oziroma devetkrat na dan, še več pa

si jih obetajo s krožno progo Brežice - Pišce - Bizeljsko - Brežice. To zvezo jim bo omogočila modernizacija ceste od Pišce do Bizeljskega.

Predsednik skupščine krajevne skupnosti Ivan Cizelj je med najpomembnejšimi pridobitvami bližnjega obdobja omenil večnamensko zgradbo dvorano za kulturne prireditve in pouk telesne vzgoje za šolsko mladino, z zdravstveno postajo in pošto, ki ga bodo začeli graditi letos iz samopriskevka po že sprejetem občinskem referendumskem programu. Za kulturno dvorano bodo namenili 4,5 milijona dinarjev, za zdravstveno postajo 1,8 milijona, podjetje za ptt promet pa bo prispevalo za pošto blizu 900 tisoč dinarjev.

S Slovinom, osnovno šolo in občinsko Zvezo borcev se dogovarjajo za postavitev stanovanjskega šestorčka, da bi tako rešili najnujnejše stanovanjske probleme in postopoma začeli prazniti tudi grad, kjer prebiva še vedno osem družin v skrajno neprimernih prostorih. Letos pričakujejo tudi začetek del za avtomatsko telefonsko centralo. Kabel morajo napeljati z Bizeljskega. V krajevni skupnosti imajo samo osem telefonskih priključkov, nova centrala pa bi jih lahko imela 60.

V petletnem načrtu predvidevajo tudi ureditev več krajevnih cest. Asfaltirati želijo odsek od Dednje vasi do Svete Barbare v globiški krajevni skupnosti, usposobiti ceste Pišce - Knulc - Brezje prav tako zaradi povezave s KS Globoko, odsek od Pavlove vasi do Raven, s prispevkom vaščanom pa nameravajo urediti odsek Dušič - Suhadol in odsek Podgorje - Kunej - Denžič. Na nekaterih linijah planirajo tudi ojačenje električne napeljave in izboljšavo vodovodnih naprav.

J. T.

TEDEN RK PRELOŽEN

Zaradi smrti predsednika Tita so bile vse akcije, predvidene za teden Rdečega križa, preložene na dneve med 12. in 17. majem. V brežiški občini bodo v tistih dneh sprejemali učence prvih razredov osnovnih šol med mlade člane RK, učence sedmih razredov pa med redne člane.

V istem tednu je predvideno tudi zbiranje odpadnega papirja. Akcija je bila prvotno planirana za 6. maj. V trgovinah in na bencinskih črpal-kah bodo ves prihodnji teden zbirali prispevke z vrednostnimi lističi, v sčlah pa bodo učenci prodajali značke Rdečega križa. Tekmovanje iz prve pomoči, ki je bilo predvideno 14. maja, je preloženo na kasnejši datum. Ekipe se bodo pomerile še pred iztekom meseca.

SPREJEM NA LETALIŠČU

V počastitev dneva letalstva pride na letališču v Cerkljah 17. maja slovesen sprejem za pionirje iz posavskih šol in njihove mentorje. Iz centralnih osnovnih šol v Brežicah, Krškem in Sevnici se bodo udeležili slovesnosti na letališču po trije pionirji, iz drugih šol pa po dva. Po sprejemu v Cerkljah bo na Veliki Dolini tekmovanje mladih matematikov. Tekmovalci bodo učenci osnovnih šol. Najboljši med njimi se bodo udeležili regijskega in republiškega tekmovanja.

NAD 400 VRST OKRASNIH SADIK

Drevesnica Gozdnega gospodarstva TOZD Hortikultura, plantaže, gradnje je izredno bogato založena s sadikami. Samo okrasnih vrst ima nad 400. Uvoz so zmanjšali na minimum, ker jih 90 odst. razmnožijo sami. Ustrežajo torej lahko zelo številnim željam kupcev v Sloveniji in Jugoslaviji. V hortikulturi jim prmanjkuje kadra, zato štipendirajo več vrtnarjev in hortikulturnih tehnikov.

Obračun človekoljubnega društva

Pomoč duševno prizadetim

Duševno prizadeti ljudje so bili svoje čase obsojeni na bolj ali manj prizadevno skrb redkih svojcev, nemalokrat pa so bili celo v porog in zaničevanje sosesčini. V naši družbi jih skušamo kar najustrežneje vključevati v življenje.

Konec aprila je imelo v prostorih stare leskovške šole, kjer so tudi delavnice pod posebnimi pogoji, društvo za pomoč duševno prizadetim osebami občini zbor. Društveni predsednik, psiholog na krški osnovni šoli Miha Rostohar, je zadovoljen s tovrstno solidarno pomočjo prizadetim otrokom in starejšim občanom. Razveseljiva je pomoč delovnih kolektivov leskovških delavnic pri oddajanju del. Vse pohvale je vredna gesta krškega SOP, ki je delavnici odstopil kombi za prevoz materiala in varovancev.

Lani decembra ustanovljena delavnica lepo napreduje. Nadaljnji korak naj bi bil nov oddelek za usposabljanje, pravzaprav razvojni oddelek pri vrtcu. Kot zadržuje psiholog Rostohar, bodo v tej obliki lahko še ustrezneje razvijali poudarjeno skrb za posameznega varovanca ob pomoči defektologa.

A. Z.

ŠTUDENTSKI DELEGATI ZA ZVEZO

Preko Kluba posavskih študentov v Mariboru se bodoči strokovnjaki kot delegati vključujejo v družbeno-politično življenje regije. Študenti sodelujejo tako v zboru združenega dela, v občinskih konferencah SZDL, v izvršnih odborih podpisnic samoupravnega sporazuma o štipendiranju in v konferenci mladih v izobraževanju pri občinski konferenci Zveze socialistične mladine. Delegati iz študentskih vrst imajo gibljiv mandat. O svojem delu in teh organih sproti poročajo na sestankih kluba.

Študenti se razen tega vključujejo tudi v družbenopolitično življenje kraja, iz katerega izhajajo. Sodelujejo v različnih akcijah KS, kadar le utegnejo. Navadno je to ob koncu tedna in med počitnicami. Večina študentov se po končanem šolanju vrne v domačo občino, v domače delovne organizacije, za kar si v klubu veliko prizadevajo.



NEME VRSTE - Posnetek je iz Krškega, kjer so se od ponedeljka do četrtega popoldne pred občinsko skupščino vrstili občani, da bi se vpisali v knjigo žalosti. V tistih dneh so bile v šolah, v delovnih kolektivih in krajevnih skupnostih številne komemoracije. (Foto: J. Teppey)

„Leta iskanja in zorenja“

V obnovljenem Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici so pripravili študijsko zastavo Jakčevih risb pod naslovom „Leta iskanja in zorenja“, ki jo bo jutri ob 18. uri odprl dr. Jože Brilej. O Jakčevi ustvarjalnosti iz let 1918 do 1927 bo govorila Melita Stele - Možina. Slovesno prireditve v počastitev 35-letnice osvoboditve in 80-letnice častnega člana Dolenjskega kulturnega festivala in akademika Božidarja Jakca bodo sklenili s koncertom, na katerem bosta violinist Tomaž Lorenz in kitarist Igor Saje izvajala Haendlovo, Štuhčevo, Ibertovo in Paganinijevo skladbe. Jutrišnje slovesnost prireja Dolenjski kulturni festival in Galerija „Božidar Jakac“. To bo eno letošnjih najpomembnejših prireditev festivala v njegovem jubilejnem letu - ob 25-letnici. Po krajšem premoru bo zažive tudi lamutov likovni salon, katerega obnovo so podprli republikanska kulturna skupnost, krška občinska skupščina in domača kulturna skupnost. Kulturna skupnost Slovenije je omogočila tudi odprtveno slovesnost in natis kataloga za Jakčevo zastavo.



ŽALOST V VSEH SRCIH - Do četrtega popoldne se je v občinsko žalno knjigo v Brežicah vpisalo na tisoče občanov in tako izkazalo poslednje spoštovanje premimulemu predsedniku Titu, velikemu voditelju, revolucionarju in državniku, tvorcu svobodne in neodvisne Jugoslavije. Na sliki: pionirji iz Velike Doline med podpisovanjem. (Foto: Jožica Teppey)

NOVO V BREŽICAH

MLADI BREZ PROSTORA - Krajevna konferenca Zveze mladine v mestu je bila ustanovljena novembra lani. Približno dvajset mladih so uspeli pritegniti, tako da se redno udeležujejo sestankov in da se odzivajo tudi v različnih akcijah. Sodelovali so v štafeti mladosti, pa tudi na novoletni prireditvi. Mladinci se sestajajo v Domu JLA, ker so trenutno brez lastnega prostora. Želijo ga dobiti čimprej, saj se ne morejo zanašati samo na gostoljubje JLA.

KAKŠNA PRIZNANJA V BODOČE - Brežiška občina naj bi imela štiri vrste priznanj, in sicer: oktobrsko nagrado občine, proglavitve častnega občana, podelitev domicila v občini in priznanja občine.

SPET RAZSTAVE IN DRUGE PRIREDITVE - Mesec maj vsako leto izpolnjujejo številna praznova-

nja. V počastitev dneva letalstva bodo v domu JLA spet razstavljali mladi fotografi. Za pionirje bo sprejem na letališču, v domu JLA pa bo svečana proslava. DO prvomajskih praznikov je v prostorih doma JLA gostovalo brežiško Društvo likovnikov. Svoja dela so razstavljali: Ivan, Burcar, Boian Horvatič, Anton Ivančič, Janez Kebe, Milena Lepej, Anton Miklavžin, Ljubisa Milič, Ivan Mitrovič, Dominika Pečarevič, Josip Tavčar, Jože Štauber in Viktor Zemljak.

OŽIVITI DRUŠTVA - V Brežicah so bila pred leti nekatera društva bolj delavna, zlasti hortikulturno. Krajevna konferenca ZSDL je sklenila spodbuditi k delu vse organizacije in društva, ki so izgubila prvotni delovni zanos. Potrebni bodo razgovori, izmenjava mnenj in odprava vzrokov, ki so posameznikom vzeli voljo do dela.



Precej denarja bodo vložili v vodo

Za vodnogospodarska dela bo letos v ribniški občini namenila OVS 3,8 milijona dinarjev ali 300.000 več, kot so načrtovali prvotno

Za letos je predvidenih na območju občine Ribnica precej vodnogospodarskih del. Nadaljevali in zaključili bodo ureditev hudournika v vasi Globel. Dela se vlečejo že tretje leto. Ureditev hudournika je v glavnem končana, potrebno pa je še očistiti strugo pod vasjo in strugo Bistrice. Ta dela bodo veljala 600.000 din.

Manjša vzdrževalna dela so predvidena v Tenteri, na Bistrici in Grdodolščici. Območna vodna skupnost Ljubljana-Sava bo prispevala za ta dela 200.000 din, ostalo bo dodala Kmetijska zemljiška skupnost. Zaradi gradnje mostu na regionalni cesti Sodražica-Nova vas v Žimarah bodo regulirali hudournik od ceste do izvira v Bistrico. Načrt predvideva, da bo hudournik dobil povsem novo strugo. Območna vodna skupnost bo sodelovala le kot investitor z okoli milijon dinarji.

Za ureditev pragov na Rakitnišci in Bistrici bo porabljen milijon dinarjev, še nadaljnji milijon pa za ureditev praga na Bistrici v Ribnici. Po zagotovitvi dobaviteljev (takih zagotovil pa je bilo v minulih letih že več) bo gumijasti prag zagotovo dobavljen in postavljen letos. Razen tega bodo nadaljevali tudi s študijami in pripravo dokumentacije v zvezi akumulacije oziroma jezera pri Prigorici. Proučevali bodo podatke, kod naj bi potekal dovodni kanal v akumulacijo. Okoli akumulacije bo treba zgraditi nove ceste

oziroma pota, ki bodo nadomestili potopljene, oziroma občasno potopljene. Doseči bo treba tudi sporazum z vsemi sedanji uporabniki teh zemljišč, saj bodo šele nato lahko začeli izdelovati gradbeni načrt.

J. P.

DELAVSKA KONTROLA SLABO DELA

Samoupravne delavske kontrole v občini Ribnica (pa tudi Kočevje) po mnenju družbenega pravobranilca samoupravljanja slabo delajo. Člane bi morali usposobiti in spodbuditi k delu. Naloga te kontrole pa ni „policijsko“ ugotavljanje raznih kršitev, ampak tudi pregledovanje periodičnih obračunov, finančne dokumentacije in drugega.

HIŠNI SVETI NE DELAJO

V Ribnici ugotavljajo, da hišna samouprava ne deluje. SSS je nekajkrat skušala sklicati predsednike hišnih svetov, a brez posebnega uspeha. Se tisti, ki pridejo, nato v glavnem ne obveste stanovalcev o nalogah. Tudi o zaključnem računu SSS v hišnih svetih v glavnem ni bilo razprav. Nekateri menijo, da je vzrok za nedelovanje hišne samouprave v tem, ker si stanovalci sami niso na jasnem, kako naj deluje, drugi pa, da bi delala uspešneje, če bi stanovalci neposredneje odločali o porabi večjega dela stanarine.

TRAKTORJEV ZE PREVEČ

V ribniški občini imajo kmetje že preveč traktorjev, a hočejo kupovati še nove. Hkrati je kmetje zelo težko prepričati, da bi trošili več umetnih gnojil in uvajali nova semena, čeprav bi jim prav to veliko pomagalo do večjega pridelka in tudi dohodka. Zato nekateri še predlagajo, naj bi davčno politiko spremenili tako, da bi imeli olajšave kmetje, ki kupujejo gnojila in nova semena, ter gradnje hlevov in silosov, ne pa za nakup traktorjev (razen za strojne, pašne in druge skupnosti).



SLAVJE KRVODAJALCEV - Na krvodajalski proslavi v Ribnici je podeljevala večkratnik krvodajalcev značke predsednica občinskega odbora RK Vesna Lavrič, ki je sama največkrat darovala kri.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCE

PTICE IN OKOLJE - Pred kratkim je društvo inženirjev in tehnikov Kočevje-Ribnica priredilo v domu JLA v Ribnici predavanje „Pomen ptic v okolju“. Bilo je izredno zanimivo, saj je bilo popetreno z diapozitivi o življenju ptic v našem okolju.

KAKOVOSTEN KONCERT - V Ribnici je pred kratkim spet gostoval veliki orkester ljubljanske armadne oblasti. Koncert je bil v domu JLA. Velika škoda je, da je to zanimivo, privlačno in kakovostno glasbeno prireditev poslušala razmeroma malo obiskovalcev. Orkester se je predstavil s svojimi novimi,

zanimivimi glasbenimi točkami. Kot gost je v programu orkestra sodeloval tudi operni pevec Edvard Srsen.

MANJ KANDIDATOV ZA ŠOFERJE - Predlanskim je AMD Ribnica organiziralo devet tečajev za kandidate za voznike motornih vozil. Lani je bilo takih tečajev še osem, medtem ko jih bo letos predvidoma le še šest. Tečajev je manj zato, ker med občani zanimanje zanje hitro upada. Temu gotovo botrujejo visoki stroški za nakup vozil pa tudi goriva in samega šoferskega tečaja. Sedanji tečaj obiskuje le 17 kandidatov.

REŠETO



JELKO KARNIČNIKU IN TRIKONU - Letošnje najvišje priznanje KS Kočevje - mesto „kipec bronaste jelke“ je dobil znani družbeno-politični delavec Nace Karničnik (levi na fotografiji) in OZD Trikon. Na desni fotografiji: Delegacija Trikona prevzema visoko priznanje. (Foto: Primc)

Praznik bratstva in enotnosti

Na prireditvah ob prazniku Kočevja nastopile kulturne skupine iz pobratenih mest Prokuplje, škofja loka in Novi Zagreb-Trnsko - V Kočevju podpisano tudi pobratenje Prokuplja in Nobega Zagreba-Trnsko

Narodne noše iz skoraj vseh krajev Jugoslavije smo videli 3. maja v Kočevju. Na prireditve ob prazniku mesta Kočevje so prispele folklorne skupine iz Prokuplja, Škofje loke, Novega Zagreba-Trnsko pa tudi domačinke, nonet „Rog“ iz Željna, so se spet predstavile v narodnih nošah.

Najprej je bila velika prireditev, na kateri so nastopile kulturne skupine vseh štirih pobratenih mest pri spomeniku svobode. Najsvečaneje dejanje na praznovanju pa je bil gotovo podpis listin o pobratenu med mestom Prokuplje (oziroma njegovimi petimi KS) in KS Novi Zagreb-Trnsko. Ob podpisu listine so spregovorili o pomenu bratskega sodelovanja predstavnikov vseh štirih pobratih mest. To sodelovanje je odlično na področju kulture, športa, vzgoje in izobraževanja, razširiti pa ga bo treba še bolj tudi na področje gospodarstva. Po podpisu listin o pobratenu so predstavniki vseh štirih pobratenih mest izmenjali darila. To so bila predvsem likovna dela.

Glavni govornik na svečanosti je bil predsednik Medobčinskega sveta SZDL ljubljanske regije in krajan Kočevja Jože Novak, ki je poudaril, da bratsko sodelovanje krajevskih skupnosti krepi tudi bratstvo in



POBRATENI IZMENJALI DARILA - Po podpisu listin o pobratenu Prokuplja in Novega Zagreba-Trnsko so predstavniki pobratenih mest izmenjali tudi darila. Na fotografiji: predsednik skupščine KS Kočevje Alojz Hočevar (desni) sprejema darilo predstavnika pobratene KS Škofja Loka. (Foto: Primc)

DROBNE IZ KOČEVJA

DOGOVOR ZA SKUPNE NALOŽBE - Samoupravna stanovaljska skupnost in krajevna skupnost Kočevje sta sklenili dogovor o združevanju sredstev za skupne naložbe, in sicer za urejanje dvorišč

PREDAVANJE ZA DIABETIKE

Zaradi raznih okoliščin je predavanje za diabetike, ki smo ga tudi mi napovedali za 7. maj, preloženo in bo v sredo, 21. maja, ob 17. uri v predavalnici Zdravstvenega doma v Kočevju. Predavala bo dr. Nataša Žilevska. Upravni odbor Društva diabetikov vabi na predavanje vse sladkorne bolnike pa tudi njihove svojce.

KOČEVJSKE NOVICE

enotnost vseh narodov in narodnosti Jugoslavije. Prav rezultat pobratenja KS Kočevje in mesta Prokuplje pa je, da sta začela tesneje sodelovati tudi Medobčinska sveta ZK ljubljanske in niške regije.

Na svečanosti so podelili tudi letošnja priznanja KS Kočevje mesto. O tem smo že poročali.

NOVI GASILCI

V nedeljo, 4. maja, smo mladi gasilci končali tečaj za izprašane gasilce. Dvomesecna predavanja smo končali z izpiti. Med 27 tečajnikov je tudi osem deklet. S tem pa je tudi zelo aktivno PGD Vas - Fara v precejšnji meri pomladilo svoje članstvo. J. S.

Opravičili prekoračitev

Do nje je prišlo, ker so januarja izplačali honorar za lani

ZŠAM Kočevje je poslalo občinskemu izvršnemu svetu pojasnilo v zvezi s prekoračitvijo izplačila osebnih dohodkov za januar letos, ko so v primerjavi z novembrom lani izplačali kar za 49,74 odstotkov več iz naslova osebnih dohodkov. Tako so novembra izplačali 56.157,70 din osebnih dohodkov, januarja letos pa 84.091,45 din.

Iz pojasnila je razvidno, da do prekoračitve ni prišlo zato, ker bi redno zaposlenim zvišali osebne dohodke, ampak le zato, ker samo enkrat na leto, in to prav v januarju, izplačujejo honorar zunanjemu sodelavcu za vodenje knjigovodstva (ta honorar je znašal 22.066,90 din) in ker so izplačali honorar za predavanje na poklicni šoli (tudi tega izdatka v novembru ni bilo), ki je znašal 6.178,70 din.

V pojasnilu so izrazili

in dovozov pri stanovanjsko-poslovnih stavbah, ki so v družbeni lasti.

UREDITI MESTO - Krajevna skupnost je sprejela več sklepov o urejanju cest, poti in otroških igrišč v mestu. Na otroška igrišča razvažajo sejani pesek, urejajo parke in nasade, krpajo ceste, ki jih je uničila zima, postavljajo pa tudi prometne znake.

ZAGREBČANI BODO DAROVALI KRI V KOČEVJU - Dogovorjeno je že, da bo v junjski krvodajalski akciji v Kočevju darovalo kri tudi 60 krvodajalcev iz pobratene KS Novi Zagreb-Trnsko.

MAVRAHI IN ŠTOROVKE - Gobarji pridno nabirajo mavrahe in štorovke. Največ uspeha imajo stari gobarji, ki vedo za mesta, kjer vsako leto rastejo gobe. Gobarji tudi trdijo, da bo letos kljub muhastemu vremenu veliko gob. Zima je bila mila, zdaj pa je dovolj močje, kar sta glavna pogoja za dobro gobjo letino.

V bogatem in izredno dobrem kulturnem programu so se nato na svečanosti v Seškovem domu predstavili KUD „Abrašević“ iz Prokuplja, mladinsko KUD „Krešo Rakić“ iz Novega Zagreba-Trnsko, folklorna skupina iz Škofje loke ter pionirski in mladinski pevski zbor osnovne šole Kočevje s člani delavske godbe. Za zaključek pa so nastopajoči iz vseh pobratenih mest zapeli pod vodstvom Adija Škorjanc „Jugoslavijo“, kateri je pritegnila tudi nabito polna dvorana Seškovega doma.

Srečanja, razgovori in nastopi pobratenih so se začeli že 3. maja okoli 12. ure, ko so začele skupine prihajati v Kočevje. Veličastna sta bila nato nastopa pri spomeniku in v Seškovem domu. Za zaključek pa je bilo tisti večer še tovariško srečanje vseh izvajalcev, gostov, delegacij pobratenih mest in nagrajencev v prostorih gozdarskega doma v Kočevju. J. PRIMC

Luknjasta cesta

Zaradi slabe ceste je Kolpa pri Dolu za Kočevce komaj dostopna

Majске praznike je več kočevskih družin preživelo ob Kolpi, nekateri tudi v Dolu, kjer imata vikend hišice kočevska kolektiva LUK in Melanin. Vreme ob Kolpi je bilo razmeroma ugodno, saj je bilo mrzlo in deževno le prvi dan izmed štirih dni.

Žal pa so bili vsi, ki so krenili proti Dolu, razočarani zaradi zelo slabe ceste. Makadamski odsek od Mozlja do Brezovice je sicer še kar zadovoljivo vzdrževan, zato pa je odsek od Brezovice do Dola komaj prevozen, saj je poln velikih in globokih jam. Kaže, da te ceste sploh nihče ne popravlja. Del ceste pri Predgradu in Jelenji vasi sicer širijo, vendar potekajo dela zelo počasi. Če je ta odsek predviden za posodobitev, s tem še ni rečeno, da ga ni treba vzdrževati vsaj tako, da ne bo nevarna za vozila, voznike in potnike.

Sicer pa imamo na Kočevskem s posodobitvijo cest slabe izkušnje. Dela že po tradiciji potekajo počasi. Lahko rečemo, da napredujejo po polževo. Zaradi stabilizacijskih ukrepov bo zelo verjetno potekalo posodobiljanje še počasneje, kot smo ga vajeni. Prav zato pa naj bi odgovorni za ceste poskrbeli, da bodo vzdrževane vsaj toliko, da bodo sposobne za varen promet. J. PRIMC



ŽENE RAZSTAVLJALE ROČNA DELA - Sekcija za družbeno aktivnost žensk iz Ribnice je pred kratkim pripravila v domu JLA razstavo ročnih del (vezenin, goblenov itd.). Svoje izdelke je razstavilo 25 žensk. Razstava je bila privlačna in si jo je ogledalo veliko občanov. (Foto: M. Glavonjič)



STEKLENICE Z BREGOV POTOKA - V akcijo zbiranja starih steklenic so se uspešno vključili tudi učenci osnovne šole Ribnica. Tele pionirje smo posneli ob potoku Sajevec, kjer so kar na bregu in po gmovju hitro nabrali tele steklenice, ki jih občani pridno mečejo v vodo. (Foto: Glavonjič)

Priznanja krvodajalcem

Kulturni program posvečen predvsem varstvu okolja

Kar 83 priznanj večkratnim krvodajalcem so podelili na proslavi, ki je bila 23. aprila v domu JLA v Ribnici. Ob tej priložnosti je o dejavnostih RK in njihovem pomenu govorila predsednica občinskega odbora RK Vesna Lavrič.

V kulturnem programu so nastopili harmonikarski ansambel in harmonikarski trio glasbene šole Ribnica, ki ju je vodil Matija Suhodolc, otroški pevski zbor osnovne šole Ribnica, ki ga je vodila Bernarda Kogovšek in mladi recitatorji, ki so recitirali dela, posvečena varstvu okolja.

Priznanja so prejeli:

- ZA 5-KRAT DAROVANO KRI: Franc Arko, Andrej Pucelj, Darko Vesel (vsi Inles Sodražica), Franc Benčina, Janez Bartolj (oba Inles Loški potok), Stjepka Češarek, Otnar Jordan, Franc Mihelič, Mihaela Muhič, Marija Marn, Janko Pajnič, Janez Pakič, Majda Stojanovič, Alojzij Slanovič, Adam Šarič, Janez Turk, Jurij Urbančič, Darinka Zalar, Francka Zabukovec (vsi Inles Ribnica), Jože Lovšin, Jožefa Matelič, Olga Lavrič (vsi Inles Dolenja vas), Marjan Andoljšek, Janez Bartolj, Jože Čampa, Darko Divjak, Dušan Goršič, Anton Henigman, Janez Knavs, Stane Krnc, Franc Pajnič, Zorko Pucar, Vlado Perovšek, Stipe Petrovič, Alojz Rupar, Ivan Ruparčič, Jože Tanko (vsi RIKO), Jože Gačnik, Emil Kodat (oba Donit), Jože Gorše (Zidar Kočevje), Andreja Hojč (VVZ), Franc Klavs (Sukno), Stane Mišič, Božo Petek, Brane Pintar (vsi ITPP), Jože Mohar (SGP Cerknica), Rudi Mihelič (Komanala), Alojzij Turk (ZKGP), Ciril Tomazin (VP).
- ZA 10-KRAT DAROVANO KRI: Metod Bambič, Anton Bojc, Ivan Gelenčar, Jože Gornik, Ivanka Lovšin, Greta Nučič, Alojz Zbanič, Zlata Zobeč, Darinka Zalar (vsi

Inles), Boris Fink, Janez Levstek, Mirko Mihelič, Viktor Oblak, Franc Pucelj, Franc Prelesnik, Jože Starc, Alojzij Tanko, Janez Zidar, Marjan Zajc, Mirko Zagar (vsi RIKO), Janez Gregorič, Ivan Lovko, Viktor Modic (vsi Donit), Edvard Pahulje (ITPP), Francka Pucelj (gospodinja), Franc Zavodnik (Petro).

ZA 15-KRAT DAROVANO KRI: Stane Babič Jože, Levstik (oba Inles), Marija Čampa (Stangrad), Anton Mrhar (RIKO), Justina Peček (Kmet.), Branko Pajnič (Zav. Triglav).

ZA 20-KRAT DAROVANO KRI: Franc Lesar (ITPP), Ivan Šarič (Varnost).

Kako priti do strokovnjakov?

V sevniški občini po šestih letih nov družbeni dogovor o kadrovske politiki

Dosedanjemu družbenemu dogovoru o kadrovske politiki v sevniški občini so že večkrat pripisovali različne pomanjkljivosti, četudi je gotovo, da še tako dober dokument ne more stvari premakniti na boljše, če za to ni ustrezne volje in organiziranosti. Po številu ljudi z visoko izobrazbo je Sevnica slej ko prej na repu slovenskih občin. V dosedanjem družbenem dogovoru zastavljeni cilji niso bili doseženi. Kljub ponovnim razpisom je ostalo precej odgovornih delovnih mest nezasedenih, oziroma brez ustreznih strokovnjakov.

Delegati vseh treh zborov občinske skupščine so za petkovo zasedanje dobili v roke osmu tek novega družbenega dogovora hkrati z dokaj skromnim poročilom komisije, ki je spremljala uresničevanje dosedanjega dogovora.

Ostaja dejstvo, da se v iztekajoči se petletki razmere niso popravile.

Priprava načrtov za novo srednjeročno obdobje je zato priložnost za nove akcije oziroma pogumnejše prijeme.

Žal ob tem ugotavljajo, da so načrte izobraževalnih potreb spet naredili le v večjih kolektivih.

Značilno je tudi, da mnogi podpisniki, vključno z občinsko skupščino, še vedno ne

premoroje ustreznih kadrovske služb.

Kaže, da bi morali temeljiteje začeti prav pri njih, saj ravno na tem področju najbolj šepa.

V kadrovske službah — če so sploh zasedene — delajo strokovnjaki s slabšo strokovno usposobljenostjo kot pri drugih opravilih, kar gotovo ni jamstvo za večji napredek.

A. Ž.

Skrbno „prečesali“ poročila

Sindikati: pomoč organom delavske kontrole

Obravnava vsakoletnih poročil o delu pravosodnih organov, milice, družbenega pravobranilca samoupravljanja in sodišča združenega dela običajno sovpada s pomladanskimi zasedanji občinske skupščine. V preteklosti so žal vse prevečkrat izostale tehtnejše obravnave.

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je 7. maja, torej dva dni pred sejo vseh treh zborov občinske skupščine, navedeno obravnavalo vsa ta poročila. Preko svojih delegatov v družbenopolitičnem zboru nato ta stališča tudi posredujejo skupščini.

Člani predsedstva so s posebno pozornostjo proučili poročila posavskega sodišča združenega dela in družbenega pravobranilca samoupravljanja. Menili so, da je poročilo sodišča združenega dela glede na vlogo preskromno.

Med drugim pogošajo predstavitve po problematiki, predvsem pa navedbo pripada zadev po občinah. Oprekajo tudi navedbi v tem poročilu, da se po posavskih občinah nihče ne ukvarja s problemi samoupravnih odnosov v združenem delu.

Vredno se je zamisliti nad ugotovitvijo posavskega družbenega pravobranilca samoupravljanja, da je v minulem letu prejel le dvoje pobud iz vrst organov delavske kontrole.

Ugotavljajo, da je imela lanska tribuna kluba samoupravljalcev o delovnih razmerjih ugoden odmev. Nove volitve samoupravnih organov soočajo z nalogami nove ljudi. Občinski sindikalni svet namerava delo delavske kontrole nadrobneje obravnavati na prihodnji seji sveta. Nadaljnje usposabljanje članov organov delavskih kontrol in disciplinskih komisij predvideva tudi klub samoupravljalcev.

Na te posvete bodo kot že nekajkrat v preteklosti vabile predstavnike sodišča združenega dela in družbenega pravobranilca samoupravljanja.

A. Ž.

Vsi so kot eden

Prizadevni vaški odbor na Zigrskem vrhu

Vaščani Žigrskega vrha so bili ponosni na svoj mlaj prav na vrhu Zigrske gore. Blizu hrama Ivana Šmita je bil viden res daleč naokoli. Navsezadnje je bila tod že med vojno dobra opazovalna točka, v naselju pri Zeksu pa kurirska postaja. Po osvoboditvi so na tem vrhu redno postavljali mlaje. Tradicijo so obnovili lani. Enaindvajset metrov dolgo in vitko smreko je obstopila trinajsterica mož in fantov. Kaj kmalu je kljubovala vetru. Videla se je prav s Save in z bohorskih hribov.

Praznik je bil kar prva priložnost za pomenek o opravljenem delu. Ivan Šmit in sosedje te raztresene vasi imajo na skrbi deset kilometrov vaških potov. „Ceste in spet ceste,” so govorili, ko se odpirajo pogledu na vse strani prav izpod vrha hriba na vse strani kot žile na pravkar ozelenelih listih. Pravkar se odpirajo še na tretjo stran, proti Canju in Blanci.

Razvoj sega tudi v te hribe. Nekdanji razrvani kolovozi se ob prizadevnosti ljudi umikajo širšim cestam. V dobrodušnih očeh je zato zastava na vrhu mlaja samo še bolj veselo vihrala.

A. Ž.

PRIMOŽ: BRONASTA PRIZNANJA OF

Ob prazniku OF je Krajevna skupnost Primož podelila devetim krajanom bronasta priznanja OF za požrtvovalno družbenopolitično delo in sodelovanje pri komunalnih delih. Priznanja so prejeli: Karel Zorko, Ivan Vintar, Alojz Androjna, Alojz Tomažin, Jože Trček, Alojz Zgonc, Franc Mikolič, Franc Jesih in Janez Gorenc.

A. Ž.



VEČ KOT SIMBOL — Na hribu nad vasjo so krajanje Žigrskega vrha ob mlaju spregovorili o opravljenem delu.

Na šilcu žganja pri „graščaku”

V škriljevskem gradu so nizke najemnine in lep razgled edina prednost tamkajšnjih stanovalcev

Škrlevo je vas pri Sentrupertu pa tudi grad, ki nosi hišno številko 13. V njem stanuje zdaj šest družin in ena od njih je družina Lojzeta Jugoviča. Čeprav je že dolgo znano, da gradovi niso najbolj primerni za sodobna stanovanja, se Lojze Jugovič čez svoje bivališče niti ne pritožuje preveč. Žal mu je le, ker gradu ne vzdržujejo ves čas tako, kot ga zadnja leta.



Potem prijazni Lojze Jugovič razkaže grad z njegovimi kletmi in sobami, ki so zdaj pregrajene z novimi zidovi in spremenjene v stanovanja. Edina prednost teh stanovanj je poleg nizke najemnine še prelep razgled na Sentrupert in njegovo dolino. Romantično razpoloženi pa bi gotovo uživali v posebni obliki sob, katerih nobena ni na štiri „ogle” in v še originalnih stropnih lesenih opazih.

Lojzetu Jugoviču se morda grad ni kdove kako priljubil, a zanj in za dolino lahko reče, da ju je sprejel za svoja. V Sentrupert je namreč prišel pred dolgimi dvainštiridesetimi leti. Najprej je bil zaposlen pri nekakšnih javnih delih, potem pa se je zaposlil v mokronoški tovarni usnja. Ta tovarna je med okupacijo podnevi delala pod prisilo za okupatorja, ponoči pa za partizane, ki jih je bilo v okolici veliko. Tudi življenje Lojzeta Jugoviča je bilo povezano z NOB, saj je večkrat z vozom peljal zdravnika Draga Mušiča v trebeljanske hribe, kjer je ta zdravil ranjene partizane. Toda zamdi sodelovanja z osvobodilnim gibanjem je Jugoviču kmalu postalo prevročje, zato je leta štiriinštiridesetega odšel v partizane. Po osvoboditvi je delal v Kočevskem Rogu pa v Ljubljani, dokler se ni spet vrnil v „svoj” grad, kjer živi že 28 let.

Pred koncem obiska naju je s kolegom povabil še v obokano grajsko klet, kjer smo skupaj popili še šilce nekaj let starega žganja. In obiska pri škriljevskih graških skorajda ni bilo mogoče zaključiti drugače. Tam je le preveč miru in tišine, zato je tak obisk kar pravec razlog za majhno počastitev z žganjem.



KDAJ BO TRG? — V marsikaterem pogledu je Trebnje visoko razvit kraj, le kar se tiče trebanjskega trga se že dolgo nič ne premakne. Tako posamezni prodajalci, ki pridejo od drugod, prodajajo sadje pa rože in solato kar na glavni trebanjski ulici. Tako prodaja tje že s higienskega vidika ni primerno, pa tudi z lepote ne. Primeren prostor bi se za take vrste prodaje verjetno dalo najti z malo dobre volje in brez prevelikih vlaganj. Take rešitve bi bili veseli prodajalci in gospodinjice, ki bi na enem mestu našle vse, kar potrebujejo zelenjave.



SKORAJ VSE ZA IZVOZ — Ves kvarcit, kar ga nakopljejo na najdišču Jersovca, izvozijo v Zahodno Nemčijo. Na novem najdišču pa je še za deset let zalog.

Razjeda bo pogozdena

Rudnik kvarcita pri Mirni se seli na nova najdišča

Eden izmed „Kremenovih” rudnikov kvarcita ali ruženca, kot pravijo še tej rudnini, je tudi na hribu ob cesti med Mirno in Gomilo. Vendar pozornost mimoidočih ne pritegne toliko rudnik sam, kot velika razjeda v sicer z gozdom poraščenem pobočju. Vsak za varstvo okolja zagreti ali v tem smislu misleči človek ob pogledu na tisto razjedo pomisli, ali bo tako ostalo tudi potem, ko bo rudnik opuščen.

Vendar obisk v tem rudniku, kjer je zaposlenih šestnajst belih rudarjev, kaj kmalu prepriča o nasprotnem. Vodja tega obrata Franc Peterle namreč pove, da sedanji kop, ki ga imenujejo Jersovec 1, opuščajo. Dobili so nalogo, da na njem napravijo terase in jih zasadijo z drevjem. Ko je govoril o dosedanjih rezultatih rudnika, je med drugim povedal, da so v njem na leto izkopali do 14.000 ton čistega kvarcita in pridobili približno 80 do 100 ton že oprane rudnine na dan. Večino te rudnine, ki jo uporabljajo v železarstvu za izdelavo silikatne opeke, izvozijo v Zahodno Nemčijo, nekaj pa je seveda izkopljejo tudi za domače potrebe.

V primerjavi z načinom dela pred leti je zdaj precej lažje. Večino dela opravi bager, ki rudnino naloži na majhen tovornjak, ta jo odpelje do bunkerja, iz katerega rudnina potem potuje v separacijo, kjer je dva pralna bobna opereta. Na koncu te linije se kvarcit prebere v debelejši in drobnejši, od koder se potem prepelje na železniško postajo na Mirno.

Peterle je povedal, da je za delavce tu dobro poskrbljeno. Čeprav so „le” obrat, imajo dobre povezave s svojim tozdom tako glede samoupravljanja kot glede obveščanja. Tudi za ostale zadeve, ki se čisto zatakajo prav v obratih, je pri njih poskrbljeno. Imajo urejeno toplo malico, delovne razmere so precej boljše kot v podzemnih rudnikih, pa tudi s plačami so zadovoljni. Dopusta pa imajo včasih še preveč, saj pozimi, še posebno ko je temperatura nizka, ne morejo delati, kar se vidi tudi po 80-odstotnih dohodkih.



Čeprav sedanje najdišče opuščajo, ni bojazni, da bi rudnik prenehal delati. Selili se bodo kakšen kilometer in pol globlje v hrib, kjer je po predvidevanjih geologov še za deset let zalog.

Svoj dolg do narave, kateri so iztrgali njeno bogastvo, pa bodo s pogodovitvijo le izpolnili že v naslednjih nekaj mesecih.

J. S.

IZ KRAJA V KRAJ

KUHARICE POMAGAJO GRADITI — Obstaja resna bojazen, da prizidek mirenske osnovne šole, ki ga gradi mariborski Marles, ne bo postavljen do roka. Šolske kuharice namreč tako lepo skrbijo za njihove delavce, da bi bilo res čudno, če ti ne bi opravili del v predpisanem času.

SO GASILCI ZASPALI? — Medtem ko so bili čateški gasilci po letu 1970, ko so izvedli kadrovske spremembe, zelo aktivni, se zdaj zdi, da so spet padli v spanje. Menda tudi letne skupščine niso imeli. Kaj pa o tam pravijo v vodstvu krajevne skupnosti in krajevnih družbenopolitičnih organizacij?

AKCIJA JE LE RODILA USPEH — Končno je po zadnji očičevalni akciji tudi tisti veliki kup avtomoto

bilke pločevine pri Kramarjevem kozolcu na Mirni našel svoje pravo mesto. Menda so ga le odpeljali na odpad, potem ko je kar precej časa krasil ta predel. Tudi po drugih krajih so zbrali precej pločevine, vendar se podjetja za odkup teh odpadnih surovin nekako počasi lotevajo takih del.

KAJ BI Z REKLAMO — Od prirediteljev „cvičkarije” je tu in tam prišla pripomba, da je bilo za to največje dolensko vinarsko prireditve pre malo reklame. Pri tem je bil seveda kritiziran tudi Dolenjski list, češ da je pre malo pisal o prireditvi. Vsa ta mnenja pa je prav gotovo demantiral obisk na tej prireditvi, ki je bil kljub „majhni” reklami kar velik. Že po tradiciji na Dolenjskem ni treba delati kdove kakšne reklame za vino.

TRGOVSKO PODJETJE



NOVOTEHNA

NOVO MESTO

DELOVNE ORGANIZACIJE IN DRUGE
LASTNIKE TOVORNIH VOZIL IZ
PROIZVODNEGA PROGRAMA
„ZASTAVA“

OBVEŠČAMO,
DA SMO V NAŠI POSLOVNI ENOTI

**AVTOMOBILSKI SERVIS
V METLIKI**

PRIČELI S SERVISIRANJEM TEH VOZIL
V GARANCIJSKI IN IZVENGARANCIJSKI
DOBI.

SE PRIPOROČAMO!



KROJAŠKO PODJETJE

„KROJAČ“

NOVO MESTO

vam nudi

UNIFORME VSEH VRST,
DELOVNE HALJE,
DELOVNE OBLEKE IN
OSTALA ZASČITNA
OBLAČILA!

„NOVOTEHNA“ trg. podjetje na debelo in drobno,
p. o. Novo mesto,
Glavni trg 11
Komisija za delovna razmerja

objavlja
proste naloge in opravila

PRODAJALCA za opravljanje del v Novem mestu
POGOJI: KV prodajalec, 1. leto delovnih izkušenj, poskusno
delo 3 mesece.

in UČNA MESTA:

– ZA POKLIC PRODAJALEC

14 učnih mest v poslovnih enotah v Novem mestu,
Trebnejem, Metliki, Kostanjevici in Krškem

– ZA POKLIC AVTOMEHANIČAR

4 učna mesta v poslovnih enotah v Novem mestu,
Trebnejem in Metliki

– ZA POKLIC AVTOELEKTRIČAR

1 učno mesto v poslovni enoti v Novem mestu

– ZA POKLIC MIZAR

2 učni mesti v poslovni enoti v Mirni peči

Kandidati naj pošljejo pismene prošnje v roku 15 dni po
objavi na naslov delovne organizacije.
Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim
časom.

375/19-80

Delovna skupnost skupnih služb
ZELEZNIŠKE TRANSPORTNE
ORGANIZACIJE
Novo mesto

objavlja
prosta dela in naloge

REFERENTA ZA PLAN IN ANALIZO
REFERENTA ZA PRODAJO

Pogoji:

– visoka ali višja šolska izobrazba ekonomsko komercialne
smeri,

– 3 mesece poskusnega dela.

Prijave z dokazili o šolski izobrazbi dostavite kadrovske
organizacijsko pravni službi ŽTO Novo mesto, Foersterjeva
1, p. p. 75, 68000 Novo mesto, 15 dni po objavi.

370/19-80

DELOVNA ORGANIZACIJA
„EMONA – POSAVJE“
TRGOVINA IN GOSTINSTVO, n. sol. o.
68250 BREŽICE, CESTA PRVIH BORCEV 35

TOZD Trgovina na drobno, n. sol. o. Brežice

Komisija za delovna razmerja

objavlja
naslednja prosta dela:

1. VODENJE IN ORGANIZIRANJE DELA v
oddelku bele tehnike, akustike, elektromateriala,
stekla, posode in porcelana ter železnine v
Blagovnici v Brežicah

2. VODENJE IN ORGANIZIRANJE DELA v
poslovni enoti 15, Živila, v Brežicah

Pogoji: Razen splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še:

pod tč. 1.

da so VK ali KV delavci trgovske smeri s 3 oz. 5 leti delovnih
izkušenj;

pod tč. 2.

da so VK ali KV trgovski delavci s 3 oziroma 5 leti delovnih
izkušenj, od tega 1 leto oziroma 3 leta v stroki;

pod tč. 1. in 2.

da niso kaznovani in niso v kazenskem postopku za kazniva
dejanja iz 511. čl. Zakona o združenem delu.

Prijave naj kandidati pošljejo v 15 dneh po dnevu objave na
naslov „Emona – Posavje“, trgovsko gostinsko podjetje na
veliko in malo Brežice – splošni sektor, Brežice, Cesta prvih
borcev 35.

Prijavam naj priložijo dokazila o strokovni izobrazbi.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh od zadnjega
dneva prijave na razpis.

378/19-80

**vsak četrtek
DOLENJSKI LIST**

Zaupajte nam svoje težave
Skupaj z vami bomo pripravili oglas ali reportažo
Na vašo željo posredujemo objavo vaše reklame v katerem koli jugoslovanskem časopisu ali reviji
Nudimo vam strokovne fotografske usluge na področju industrijske, modne in reklamne fotografije
Za potrebe vaše propagande pripravljamo kompletne izdelave reklamnih edicij – prospektov, katalogov...

ZACETEK POTI K ZANESLJIVEMU POSLOVNEMU USPEHU – OGLAS V DOLENJSKEM LISTU

POKLIČITE NAS
po telefonu (068) 22 – 365, ali pa nas obiščite v novih poslovnih prostorih na Glavnem trgu 5



EKONOMSKA PROPAGANDA – DOLENJSKI LIST

**ZAHVALA**

Po težki in neozdravljivi bolezni nas je v 65. letu starosti zapustil ljubi mož, oče, stari oče in brat

JOŽE MOLAN

posestnik iz Velike vasi

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga obiskovali v času njegove težke bolezni. Posebno zahvalo smo dolžni zdravniškemu osebju kirurškega oddelka bolnice v Brežicah, dr. Sunčiču in ostalim zdravstvenim delavcem Zdravstvenega doma Krško ter dekanu za opravljeni obred. Hvala vsem, ki ste pokojnemu podarili vence in ga spremlili na zadnje pot.

Žalujoci: žena Ivanka, sinovi Jože, Slavko, Vinko in hčerka Vida z družinami, sestra in brat z družinama

**ZAHVALA**

Ob boleči izgubi nas je v 83. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in svak

ANTON FINK

Tončkov ata iz Meniške vasi 16 pri Dol. Toplicah

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, ZB Dol. Toplice in pevcem, za pomoč v najtežjih trenutkih, za izrečeno sožalje, darovane vence in cvetje ter za tako številno spremstvo na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi kaplanu za lepo opravljeni obred. Vsem še nekrat iskrena hvala.

Žalujoci: žena Marija, sinovi Anton, Ivan, Stane, Franc z družinami in hčerka Marija z družino ter brat Lojze in sestra Pepca ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po dolgi bolezni nas je v devetdesetem letu starosti zapustila naša dobra žena, mama, sestra, teta in babica

MARIJA SIMONČIČ

iz Vratnega pri Šentjerneju

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in prijateljem za nesebično pomoč ob smrti, za izrečeno sožalje, številne vence in cvetje, ki ga je imela naša draga mama tako rada. Posebno zahvalo smo dolžni duhovnikom iz Pleterij in Šentjerneja za poslovljena govora ob krsti pred domačo hišo, za spremstvo, pogrebni obred in mašo z nagovorom. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: mož, sin, snahi z družinama in ostalo sorodstvo

**ZAHVALA**

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, sina, brata in strica

ANTONA KUKMANA

iz Dol. Kamenja 6

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste dragega pokojnega tako številno spremlili na zadnje pot, mu darovali vence in cvetje, govorniku Stanetu Makšetu za poslovljena besede, DO Novoteks, OS Bršljin, DO Žito. Posebej se zahvaljujemo vaščanom za nesebično pomoč ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: žena Marija, sinova Rajko in Andrej, mama, bratje, Jože, Franc in Ciril z družinami, sestre Ana, Marija in Pepca z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je po težki bolezni zapustil dragi mož, ata in stari ata

FRANC ŠKOFLJANC

iz Bregov

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste pokojnemu darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje ter nam v težkih trenutkih bili v pomoč. Prisrčna hvala strežnemu osebju kirurškega oddelka Splošne bolnice Novo mesto, kolektivu IGM Sava ter kaplanu za opravljeni obred.

Žalujoci: žena Rezka, hčerke Vida, Karinka, Milena z družino, sinova Franci z družino, Jožko ter vnučki

**ZAHVALA**

Dne 7. maja nas je v 93. letu starosti zapustil oče in stari oče

RUDOLF ZUPIN

iz Brusnic 5

Iskreno se zahvaljujemo vsem prijateljem, sorodnikom, sosedom, Cestnemu podjetju Novo mesto, Gasilskemu društvu Brusnice, pevcem in župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: sinova Rudi in Ladi z družinama

ZAHVALA

Po težki in dolgi bolezni nas je v 76. letu zapustil naš dragi

JANKO PREDOVIČ - ČULAK

iz Hrasta 12 pri Suhorju

Iskreno se zahvaljujemo vsem za darovane vence in cvetje ter za izraženo sožalje. Hvala vsem, ki ste našega dragega pokojnika tako številno spremlili na zadnje pot. Posebej se zahvaljujemo sosedom za pomoč, ZD Medika in zdravnici Ljiljani Dukič za skrbno zdravljenje, ZB Hrast, govornikom Jožetu Zlogarju in Janku Popoviču, kolektivu Jugobanke - Ljubljana in žumberškemu društvu iz Ljubljane in Zagreba.

Žalujoci: žena Danica, otroci Marta, Vera, Nada in Milan, vnuki Mira in Mojca ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Naše drage mame, stare mame in prababice

HELENE LAPANJA

iz Svibnika 6 pri Črnomlju

ni več med nami. V 93. letu starosti se je tiho poslovila od vseh, ki smo jo imeli radi. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so bili te žalostne dni z nami, sovaščanom iz Svibnika za prekrasno cvetje in udeležbo na pogrebu, posebno tov. Weissu za tople poslovljene besede, ženskemu pevskeemu zboru za petje in cvetje, godbi na pihala, organizaciji ZB, posebno tov. Enici Škof za vso skrb in tov. Milanu Simcu za poslovljene besede, in vsem, ki ste jo pokrili s cvetjem in jo v tako velikem številu pospremlili na njeni zadnji poti. Naša posebna zahvala dobrim sosedom iz Vojne vasi, kjer je naša mama preživela zadnje dneve, Bohtetovim, Magerletovim in Grahkovim za njihovo veliko in nesebično pomoč. Še enkrat prisrčna hvala.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega najdražjega

ANTONA KUMPA

borca NOV

se iskreno zahvaljujemo prav vsem, ki so nam, posebno pa njemu z neizmerno človečnostjo pomagali v težkih dneh bolezni in ob slovesu tako številno delili z nami tiho bolečino.

Vsi njegovi

Novo mesto, 12. 5. 1980

ZAHVALA

Umrla je naša mama, stara mama, babica in teta

ALOJZIJA GRABNAR

iz Razdrtega

Iskreno se zahvaljujemo dobrim vaščanom za pomoč, sorodnikom, znancem, prijateljem, Iskri iz Šentjerneja za podarjene vence in vsem, ki ste pokojno spremlili k zadnjemu počitku. Najlepša hvala tudi župniku in kaplanu za tolažbo mami in zadnje slovo.

Žalujoci: otroci z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame, stare mame in tašče

NADE ROM

roj. Mede iz Jurke vasi

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem ter vsem, ki ste z nami sočustvovali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje ter pokojnico v tako velikem številu spremlili na zadnje pot. Posebna zahvala zdravstvenemu osebju zdravstvenega doma Straža in Novo mesto ter septičnemu oddelku Splošne bolnice Novo mesto in vsem ki ste pokojno obiskovali v času njene bolezni, ji lajšali bolečine ter jo tolažili. Zahvala govornikom, pihalnemu orkestru „Novoles“ iz Straže in pevskeemu zboru „Gorjanci“ iz Straže.

Žalujoci: vsi njeni

**ZAHVALA**

Ob nenadni in tragični smrti naše drage mamic, hčerke in tete

JELKE GABRON

iz Otočca 38 pri Novem mestu

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in vsem, ki ste nam v težkih trenutkih lajšali bolečino, izrekli sožalje, podarili vence in vsem, ki ste jo spremlili na zadnje pot. Zahvaljujemo se tovarni zdravil Krka, sindikalni organizaciji in sodelavkam za podarjene vence, tov. Fikretu Džeparju za tolažilne besede ob grobu ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: mož Tone, sin Zvonko, mama in ostalo sorodstvo

Otočec, Novo mesto, Bizeljsko, Bistrica ob Sotli, Polje ob Sotli

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

JULIJANE AVBAR

z Daljnega vrha 8

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste drago pokojnico tako številno spremlili na zadnje pot, ji darovali cvetje in vence, nam pismeno ali ustno izrazili sožalje in z nami delili bolečino slovesa. Posebno zahvalo smo dolžni duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi, ki smo jo imeli radi

OSMR TNICA

Mnogo prezgodaj smo se 2. maja 1980 poslovili od

ANDREJA GERJEVIČA

učenca 3.a razreda

Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Učenci in učitelji OŠ heroja Milke Kerin, Leskovec pri Krškem

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Anton Dimič, Cesta brigad 8, Novo mesto.

PRO DAM

PRODAM POPOLNOMA NOV in validski vozniček. Ponudbe pod "UGODNO".
PRODAM rabljen, generalno popraviljen menjalnik za PZ 125. Krško, tel. 72-175.

PRODAM žagan les za ostreže hiše 12 x 10 m. Tel. (068) 24-583.
PRODAM rabljeno sobno pohištvo po ugodni ceni. Ponudbe pod Sifro "SMREKOV LES".

UGODNO PRODAM nakladalne panje LD (prazne) in klavirsko harmoniko (120-basno), staro dve leti. Informacije pri Mirku Moravcu, Mali Nerajec 4, 68343 Dragatuš.
UGODNO PRODAM dobro ohranjeno dirkalno kolo (5 prestav). Tel. 23-977.

PRODAM dobro ohranjen športni otroški voziček domače izdelave. Ljuba Tiran, Segova 12, Novo mesto.

MODULARNO OPEKO Vrhnika (1000 kosov), 200 kg betonskega železa in otroško posteljico z jogijem prodam. Auersperger, Skalčevega 2, Novo mesto.

ZARADI SELITVE UGODNO PRODAM kuhinjsko pohištvo. Srečko Kumer, Mestne njeve 10, Novo mesto.

PRODAM ALI ZAMENJAM ELEKTROMOTORJE za dobro ohranjeno kosilnico. Naslov v upravi lista. (1650/80).

PRODAM sadike žive meje. Pokorny, Drejščeva pot 11, Novo mesto.

PRODAM obračalnik BCS italijanske izdelave, v dobrem stanju. Alojz Udovč, Dobruška vas 13, 68275 Škocjan.

PRODAM gradbeno barako. Tel. 22-429.

POCENI PRODAM novo sedežno garnituro "Binom". Modic, Ločna 40 a, tel. 23-563.

PRODAM SIPOV OBRAČALNIK. Karel Judež, Prapreče 9 pri Sentejnerju.

POCENI PRODAM črno-beli televizor Panorama Beta, veliki ekran, skoraj nov, brezhiben, Burger, Kristanova 28, Novo mesto.

PRODAM seno, deteljo ter krompir. Ana Sitar, Veliki Čirnik 7, 68297 Sentejanž.

POCENI PRODAM skoraj novo termoakumulacijsko peč z garancijo. Tel. 71-745 po 14. uri.

PRODAM otroško posteljico in globok otroški voziček po ugodni ceni. Marija Ljubi, Mestne njeve 6, Novo mesto.

PRODAM VW 1300, letnik 1972. Jože Šuš, Radine 13, Črnomelj.

PRODAM dobro ohranjeno Z 101 lux, letnik 1976. Vinko Benčina, Sentejnerje, tel. 85-394.

PRODAM Škodo 120 L, letnik 1977. Ivan Mijoč, Ragoška 10 a, Novo mesto, tel. 25-692.

PRODAM Z 1300, letnik 1970. Stane Zagar, Bršljin 60, Novo mesto.

POCENI PRODAM lažo, letnik 1975. Informacije pri vratarju bolnice v Brežicah.

PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1972, registrirano do 30. aprila 1981, generalno obnovljeno. Sentejnerje 14, od 11.-13. ure ter od 15. do 19. ure.

PRODAM LADO, Janko Vovk, Potov vrh 37, Novo mesto.

UGODNO PRODAM MERCEDES (kipar) 14-18, letnik 1964, v dobrem stanju. Rado Černelič, Zdolska 32, Krško, tel. 72-184, po 18. uri.

ODLIČNO OHRANJENO LADO 2101, letnik 1976, ali zastavo mediteran, letnik 1980, ugodno prodam. Tel. (068) 68-635.

PRODAM dobro ohranjen obračalnik (grablje) za BCS. Jože Perko, Lukovec 2, Trebnje.

PRODAM tovorni avto OM TIGROTO (po generalni 70.000 km), registriran do 31. 12. 1980. Anton Rozman, Karteljevo 7, Novo mesto, tel. 25-846.

PRODAM ZASTAVO 7 letnik 1972. Kristan, Češča vas 24, Novo mesto.

PRODAM ZASTAVO 1300 E, letnik 1979. Tel. 22-402. Jože Kos, Črmošnjice 18, Stopiče.

PRODAM Z 750, letnik 1976. Janez Primc, Zalag 4, Novo mesto.

PRODAM Z 101, letnik 1977, dobro ohranjeno. Tel. 83-166, popoldne.

PRODAM kombi TAM 2001, traktorsko kosilnico za Stihl. Sevnjo 8, Otočec.

PRODAM VW 1600, letnik 1971, primeren za obrtnike, in frezo za vinograd. Javite se na tel. 84-964.

LADO 1500, letnik 1976, v dobrem stanju, proda Jože Kafol, Trstenik 25, Mima, tel. 21-825.

PRODAM Z 101, letnik 1973. Koštalova 38, Novo mesto.

PRODAM dobro ohranjenega spačka, letnik 1973. Kink, Otočec 86, tel. 85-135.

PRODAM Z 750, letnik 1979. Hudoklin, Loka 18, Sentejnerje.

PRODAM Dieslov motor ARAN-Samohodka. Žlogar, Bušinja vas 11, Suhor pri Metliki.

PRODAM TAM 4500 kipar in Z 1300, letnik 1973. Mrgole, Sentejnerje.

PRODAM SKODO, letnik 1973. Informacije na tel. 24-055.

PRODAM MOSKVIČA, prevoženih 20.000 km. Jablan 24, Mirna peč.

PRODAM Z 750, letnik 1972.

mizico, posebej še starejši kavč. Dr. Šmigovec, Ragoška 14/1, Novo mesto, od 14. ure dalje.
PRODAM kultivator z ježem širine 120 cm. Franc Kosmač, Gor. Stara vas 4, Sentejnerje.

PRODAM prikolico za osebni avto s torzijskimi vzmetmi. Ignac Zupan, Brežice, Sentejnerje.

PRODAM hrastove plohe, na pol suhe (3m3), in mali traktor za vinogradništvo (18 KM) ter 100 m² umetnega kamna za fasade (cokle). Franci Kocjan, Zagrad 3, Škocjan.

PRODAM skobelni stroj, poravnalnik in debelinko širine 60 cm, tračno brusilko za les in leseno prešo za furniranje z železnimi vijaki, malo rabljeno. Jerak, Dobrava 17, Škocjan.

PRODAM 500 kg betonskega železa (profil 10 mm). Janez Medic, Črmošnjice 12 a, 68322 Stopiče.

PRODAM mlado kravo s teletom. Amalija Glavan, Vina Gorica 20, Trebnje.

PRODAM škropilnico Stihl. Ignac Selak, Lutersko selo 13, Otočec.

UDONO PRODAM rabljen kombiniran električno-plinski štedilnik ter pralni stroj, oboje Gorenje. Tel. 61-186, 61-083.

PRODAM čevljarске stroje (levoročne) in cilindro ter čistilni stroj. Franc Lajkovič, Pristava 19, Leskovec pri Krškem.

PRODAM skobelni stroj (poravnalnik in debelinko), 40 cm, domače izdelave. Lah, Semič.

PRODAM pralni stroj in sedežno garnituro. Ogled v popoldanskem času. Cesta herojev 15, Novo mesto.

UGODNO PRODAM mlatilnico. Jože Pernišek, Podboršt 1, 68297 Sentejanž.

12-, 13-, 14-, 15- in 16-colske gumi vozove, nove, za konjsko, volovsko ali traktorsko vprego, prodam. Delamo tudi vse vrste osovin za prikolice. Dostava na dom ali po dogovoru. Stane Bulc, Jurčkova 73, Ljubljana-Rakovnik.

UGODNO PRODAM zasteklena okna, vrata, peč-kamin, štedilnik na trda goriva, hladilnik 170 l. Marjeta Žunič, Ob Težki vodi 1 (Šmihel), Novo mesto. Informacije po tel. 21-658, ogled od 6.5. od 16. do 18. ure.

PRODAM zadnji most komplet z diferencialom za mercedes 11-13 ali 12-13 prekucnik iz zobnice za diferencial mercedes 14-13, letnik 1972. Vlado Jagodič, Heroja Maroka 27, Sevnica, tel. 81-364.

PRODAM motorno nahrbtno škropilnico, znamke SOLO, deset litrov. Slavko Bogovič, Gotna vas 72.

PRODAM eno leto starmolzni stroj Anton Ivčič, Armeško 27, Brezovica.

HLADILNIK DAM tistemu, ki ga odpelje. Pokličite 21-668.

PRODAM ojačevalec 25 W. Mrvar, Cvibelj 12, Žumberk.

PRODAM diatonično harmoniko Lutas in-diesel motor Aran 8 KM. Perme, Kotarjeva 4, Novo mesto.

PRODAM dobro ohranjen električni štedilnik in plinski posebej. Prodajam tudi dobro ohranjeno mizo s štirimi stoli ter tapeciran obsejalnik. Nikola Baržič, Kristanova 12, Novo mesto, tel. 25-734.

DVE PRENOSNI 40-kanalni primo-pređajni postaji MIDLAND 127 MHz - z atestom na baterije ali akumulator, prodam. Naslov v upravi lista. (1612/80).

PRODAM tovorno prikolico za osebni avto. Tel. (068) 23-962 od 15 ure dalje.

KUPIM

KUPIM rabljen trofazni hidrofor 180 L. Naslov v upravi lista (1611/80).

KUPIM rabljene smrekove plohe. Stane Šuklje, Gubčeva 22, Novo mesto, tel. 23-169.

KUPIM drobilec za pesek. Golob, Malenska vas 12, Mirna peč.

KUPIM R 18 ali prevzajem vrstni red. Selišnik, tel. (063) 844-025.

KUPIM dobro ohranjeno žetveno napravo za kosilnico BCS. Franc Gorenc, Črmošnjice 3, Otočec ob Krki.

KUPIM dvosobno stanovanje ali manjšo hišo v okolici Novega mesta ali v Novem mestu. Plačam v gotovini (devize). Ponudbe pod "ZDOMEČ POVRATNIK".

KUPIM suhe hrastove plohe. Naslov v upravi lista (1661/80).

KUPIM stanovanje (1-2 sobno), plačljivo v gotovini. Naslov v upravi lista. (1653/80).

KUPIM starejšo hišo v okolici Novega mesta. Plačem v gotovini 500.000 din. Tel. 23-840.

POSEST

PRODAM zazidljivo parcelo na Čr. kavi. Informacije po tel. 23-375, popoldan.

PRODAM 1,5-sobno stanovanje v Brežicah. Tel. 61-389.

film Kako umreti.
NOVO MESTO - KINO JLA: Od 15. do 18. 5. jugoslovanski film Bomba v deset in deset. Od 19. do 22. 5. jugoslovanski film Sutjeska.

rabljen. Alojz Marolt, Vel. Gaber 37.

PRODAM Z 750, letnik 1973, registrirano do aprila 1981. Tel. 21-072 popoldan ali 25-167 popoldan.

PRODAM Z 750 lux, letnik 1976, registrirano do marca 1981. Marjan Skufca, Srednji Lipovec, Dvor.

PRODAM AUSTIN 1300, letnik 1973, dobro ohranjen, registriran do 25. 2. 1981. Ivan Živič, Globoko 43, tel. 69-385.

PRODAM nakladač za seno znamke Kola (30 cm). Anica Povšič, Čučja mlaka 6, 68275 Škocjan.

PRODAM 125 PZ, letnik 1972, za 1,5 M. Potrebno je popravilo motorja. Tel. 85-786.

PRODAM odlično ohranjen motor VSK (125 ccm), prevoženih 3000 km, registriran, za 11.000 din. Tel. 23-529.

PRODAM motor Jawo (350 ccm). Informacije na tel. 23-672 po 15. uri.

UGODNO PRODAM dobro ohranjeno lažo. Stariha, Dragomlja vas 8, Suhor.

PRODAM Z 126 P, letnik 1977, registrirano do 13. 4. 1981. Stanko Zupan, Veliki Ban 1 pri Sentejnerju.

PRODAM VW, letnik 1971, odlično ohranjen, po ugodni ceni. Tel. 85-378.

PRODAM po ugodni ceni dobro ohranjeno kosilnico BCS s preobračalnikom. Franc Jakofčič, Griblje 4, 68332 Gradac.

PRODAM LADO, letnik 1972. Janez Dolinar, Polhovica 8, Sentejnerje.

PRODAM R 12 TL, letnik 1974. Naslov v upravi lista (1655/80).

PRODAM FIAT 750, letnik 1976, in TAM01. Nemacini, Podgrad 28, Stopiče.

PRODAM TAUNUS 17 M v voznom stanju. Jože Pečjak, Dol. Polje 8, Straža.

PRODAM ZASTAVO 750 letnik 1970. Ogled avtomobila možen vsako popoldne. Ivan Turk, Veliki Slatnik 7, Novo mesto.

PRODAM Z 101, letnik 1974. Informacije v četrtki ter od ponedeljka dalje na tel. (068) 23-109.

PRODAM Z 101, letnik 1974. Tel. (068) 84-916.

PRODAM AUSTIN 1300, letnik 1972, rahlo karamboliran, v voznom stanju. Naslov v upravi lista (1657/80).

PRODAM karamboliran AMI, letnik 1976. Naslov v upravi lista (1658/80).

AUDI VARIAN 75 ugodno prodam ali zamenjam za Z 101. Informacije na tel. (061) 786-021.

PRODAM Z 750, letnik 1974. Pod Trško goro 46, tel. 22-600 od 15. ure dalje.

UGODNO PRODAM TRAKTOR Kramar (18 KM), Drmaž, Dol. Prekopa 9, Kostanjevica.

PRODAM ŠKODO S 100, registrirano do 15. 3. 1981, po ugodni ceni. Jože Brezovar, Mirna peč 74.

PRODAM MINI 1000, letnik 1971, za 4 M. Andrej Grmovšek, Stari trg 13 Trebnje.

PRODAM KADET, letnik 1964, lahko tudi po delih, po nizki ceni. Ivan Verstovšek, Pavlova vas 76, Pšče.

PRODAM Z 750, letnik 1971, prevoženih 60.000 km. Tel. 85-262, Franc Trbanc, Stara vas 14, 68275 Škocjan.

UGODNO PRODAM tovorni avto MAN - kipar (5 t). V račun vzamem tudi osebni avto. Anton Praznik, Grmovlje 13, Škocjan.

PO UGODNI CENI PRODAM opel rekord, letnik 1964, z enojnimi vrati in Z 750, letnik 1969, vse po delih. Naslov v upravi lista (1610/80).

PRODAM kosilnico Rapid 101. Stane Tisov, Pristava 23, Stopiče.

PRODAM tovornjak MAN BUSING (20 ton), letnik 1971, Matija Fornegovič, Miroševačka 168, Zagreb.

PRODAM R 4, star pet let, karamboliran na sprednji desni strani. Program ga za 15.000 din. Jože Čutura, Opekarna Zalag 21, Novo mesto.

UGODNO PRODAM nevozni vozili VW, letnik 1962 in 1968. Franc Kastelic, Vel. Bučna vas 50, Novo mesto.

PRODAM kombinirano kosilnico Agria in PZ 125 po ugodni ceni. Alojz Marolt, Podbočje 51.

PRODAM frezo s prključkom koso. Prodajam tudi Diesel motor (60 KM). Jože Setina, Dol. Gradišče 4, Dol. Toplice.

PRODAM traktor Fe 533 v dobrem stanju. Celistina, Zgornje Vodale 13, Tržiče.

PRODAM WARTBURG, letnik 1972, obnovljen. Franc Kastelic, Vrh pri Pahi 5, Otočec.

PRODAM VW 1200. Informacije vsak dan od 19. ure dalje po tel.

(068) 24-686. Alojz Zupančič, Kristanova 28, Novo mesto.

POCENI PRODAM ŠKODO, letnik 1972, Z 750 (starejši letnik) ter škodo 1968 po delih. Stane Vavtar, Igljenik, 68212 Velika Loka.

PRODAM rabljen motor IMT 55 KM. Jože Novak, Hrašnje 16, Sentejnerje.

PRODAM dobro ohranjeno lado 2103 SL. Cvar, Majde Šilc 10, Novo mesto.

OPEL ASCONO, letnik 1973, ugodno prodam. Ponudbe na tel. (068) 61-089. Zakot 20, Brežice.

PRODAM Z 101, letnik 1975, ali zamenjam za Z 750 ali fiat 126. Jože Grabnar, Razdrto 8, Sentejnerje.

Z 750, letnik 1971, registrirano do aprila 1981, prodam. Vinko Zupančič, Regeča vas 175.

PRODAM KOMBİ BUS 750, letnik 1978 v odličnem stanju. Henček Burkat, Gor. Kamence 26, Novo mesto, tel. 23-874.

PRODAM Z 101, letnik 1974. Brusnice 100.

UGODNO PRODAM ZASTAVO 101, letnik 1977. Jože Barbo, Češence 8, Mirna peč.

FICKA, obnovljenega, registriranega leto vnaprej, prodam za 12.000 din. Informacije na tel. 23-529.

VRSTNI RED ZA R 18 oddam. Naslov v upravi lista. (1649/80).

PRODAM FIAT 1110, letnik 1959, v voznom stanju. Alojz Bambič, Smalčja vas 27 pri Sentejnerju.

PRODAM Z 101, staro dve leti. Tel. 25-342.

UGODNO PRODAM R 12 TS (uvožen), letnik 1977. Informacije na tel. dopoldan (068) 84-507 ali popoldan (068) 85-744.

FICKA, letnik 1974 (obnovljena ploščevina in motor), prodam. Informacije na tel. 21-948, zvečer.

PRODAM Z 101, letnik 1975, obnovljen in na novo registriran. Stanko Šinkovec, Dol. Mokro polje 10, Sentejnerje.

ZASTAVO 750, letnik 1976, prodam. Ogled možen vsak dan od 15. ure dalje. Cvetka Blaj, Gotna vas 67, Novo mesto.

PRODAM osebni avto Škoda, letnik 1973, dobro ohranjen. Ogled v popoldanskem času. Jože Šiler, Prečna 20/A.

PRODAM VW 1300, letnik 1972. Jože Šuš, Radine 13, Črnomelj.

PRODAM dobro ohranjeno Z 101 lux, letnik 1976. Vinko Benčina, Sentejnerje, tel. 85-394.

PRODAM Škodo 120 L, letnik 1977. Ivan Mijoč, Ragoška 10 a, Novo mesto, tel. 25-692.

PRODAM Z 1300, letnik 1970. Stane Zagar, Bršljin 60, Novo mesto.

POCENI PRODAM lažo, letnik 1975. Informacije pri vratarju bolnice v Brežicah.

PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1972, registrirano do 30. aprila 1981, generalno obnovljeno. Sentejnerje 14, od 11.-13. ure ter od 15. do 19. ure.

PRODAM LADO. Janko Vovk, Potov vrh 37, Novo mesto.

UGODNO PRODAM MERCEDES (kipar) 14-18, letnik 1964, v dobrem stanju. Rado Černelič, Zdolska 32, Krško, tel. 72-184, po 18. uri.

ODLIČNO OHRANJENO LADO 2101, letnik 1976, ali zastavo mediteran, letnik 1980, ugodno prodam. Tel. (068) 68-635.

PRODAM dobro ohranjen obračalnik (grablje) za BCS. Jože Perko, Lukovec 2, Trebnje.

PRODAM tovorni avto OM TIGROTO (po generalni 70.000 km), registriran do 31. 12. 1980. Anton Rozman, Karteljevo 7, Novo mesto, tel. 25-846.

PRODAM ZASTAVO 7 letnik 1972. Kristan, Češča vas 24, Novo mesto.

PRODAM ZASTAVO 1300 E, letnik 1979. Tel. 22-402. Jože Kos, Črmošnjice 18, Stopiče.

PRODAM Z 750, letnik 1976. Janez Primc, Zalag 4, Novo mesto.

PRODAM Z 101, letnik 1977, dobro ohranjeno. Tel. 83-166, popoldne.

PRODAM kombi TAM 2001, traktorsko kosilnico za Stihl. Sevnjo 8, Otočec.

PRODAM VW 1600, letnik 1971, primeren za obrtnike, in frezo za vinograd. Javite se na tel. 84-964.

LADO 1500, letnik 1976, v dobrem stanju, proda Jože Kafol, Trstenik 25, Mima, tel. 21-825.

PRODAM Z 101, letnik 1973. Koštalova 38, Novo mesto.

PRODAM dobro ohranjenega spačka, letnik 1973. Kink, Otočec 86, tel. 85-135.

PRODAM Z 750, letnik 1979. Hudoklin, Loka 18, Sentejnerje.

PRODAM Dieslov motor ARAN-Samohodka. Žlogar, Bušinja vas 11, Suhor pri Metliki.

PRODAM TAM 4500 kipar in Z 1300, letnik 1973. Mrgole, Sentejnerje.

PRODAM SKODO, letnik 1973. Informacije na tel. 24-055.

PRODAM MOSKVIČA, prevoženih 20.000 km. Jablan 24, Mirna peč.

PRODAM Z 750, letnik 1972.

TEDENSKI KOLEDAR

KINIO

Cetrtek, 15. maja - Zofija Petek, 16. maja - Janez Sobota, 17. maja - Mojca Nedelja, 18. maja - Erik Ponedeljek, 19. maja - Peter Torek, 20. maja - Bernard Sreda, 21. maja - Dan letalstva Cetrtek, 22. maja - Renata

ZGUBILA sem očala (z dioptrijo) na relaciji UL talcev do avtobusne postaje v Novem mestu. Pošte-nega najditelja prosim, da mi jih vrne na naslov: sestra Leonida, Raka 13, 68274 Raka.
SREDNJEŠOLEC potrebuje pomoč pri matematiki. Tel. 21-242, po 20. uri.

PREKLICI

JOŽE VIDE iz Sentjerneja 178 preklicujem parcelo št. 2566 pri D. Brezovici ter prepovedujem spuščanje vsake vode in tekočine, pašo perutnine, vožnjo, obračanje z vozili in delanje kakršnekoli škode. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

ČESTITKE

DRAGEMU možu in očku ANTO-NU MALIJU iz Krke želijo za praznik veliko sreče in zdravja žena Tončka, hčerka Angelca in sin Mitja.

LJUBI mami, stari ma.ni in prababi-ci ANI SPAHIC iz Podklanca 31 pri Vinici, želimo za njen 70. rojstni dan mnogo zdravja in da bi bila še dolgo med nami. Vsi njeni otroci z družinami.

DRAGEMU, dobremu možu in očku DRAGU VAUPOTIČU iz Segove 50, Novo mesto, želijo za 30. pomlad vse lepo, zdravja veliko dobre volje in še mnogo pomladi v krogu svojih dragih žena Cvetka, sin Drago in hčerka Melita. K čestitki se pridružujejo še mama in ate iz Gorenja ter družina Štamfelj iz Prečne.

ANGELI GRANDOVEC iz Vel. Podljubna za 68. rojstni dan in god želijo mnogo zdravja vsi tisti, ki se je radi spominjajo.

MINKI ZAMIDA iz Uršnih sel, ki je praznovala 7. maja rojstni dan, želi mnogo zdravja botra.

DRAGI sestri in teti ANICI BAV-DEK, sedaj je v Domu počitka v Šmihelu, iskreno čestitajo za njen 80. rojstni dan, ki ga praznuje te dni, in ji želijo še mnogo zdravih let vsi njeni.

DRAGI in skrbni stari mami FRAN-CKI MIKEC z Malega Slatnika 22 za 53. rojstni dan želita vse najboljše vnukinji Katja in Andre-ja.

OBVESTILA

VALILNICA NA SENOVM OB-VEŠČA stranke, da bomo začeli prodajati eno leto stare kokoši od aprila dalje, rjave in grahaste nes-nice pa od 10. maja dalje. Vse ko-koši so domače hranjene in še dobro nesejo. Dobijo se vsak dan od 7. do 19. ure. Rejce piščancev pa obveščamo, da še valimo do junija. Se priporoča Mijo Gunjilac, valilnica 68281 Senovo, tel. (068) 75-375.

Obveščamo cenjene stranke, da lahko dobe dne 17. maja brez predhodnega naročila enodnevne petelinčke pasme HISEX po 5 din. Prodajamo tudi 5 mesecev stare rase vsak dan od 18. do 20. ure. Informacije po tel. 23-384 ali 23-385. Valilnica Petelinar, Cegelnica 20, 68000 Novo mesto.

OPRAVLJAM vsa vodovodnoinstalaterska dela. Drago Virc, Monta-ža vodovodnih instalacij, Tomšičeva 11, Trebnje.

Namesto venca na grob za pokoj-nim ANTONOM KASTELCEM z Bleda, poklanjajo KATICA LEK-SIČ, JANEZ LOVRIN in ŠTEFAN RAUH 2.000 din Zvezi slepih Novo mesto. Za poklonjeni znesek iskrena hvala! Medobčinska organizacija sle-pih in slabovidnih Novo mesto.

ZAHVALA

V cvetu mladosti nas je komaj 19-letni zapustil naš najdražji sin, brat, nečak in vnuk

STANKO PANGERŠIČ

s Pristave 84, Trzič

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, sočustvovali z nami ter nam ustno ali pisno izrazili sožalje. Hvala vsem, ki ste našemu Stanku darovali cvetje, šopke in vence. Še posebej se zahvaljujemo osnovni mladinski organizaciji Pristava ter tabornikom OKG Križev za častno stražo in spremstvo, njegovim delovnim tovarišem iz Iskre-TOZD Stikala Kranj, sodelavcem iz Planike Kranj, bivšim sodelavcem iz Peka Trzič, pevcem kvinteta bratov Zupan za zapete žalostinke, obema govornikom za ganljive besede ob odprtem grobu ter župniku iz Križev za poslovilni obred. Vsem sosedom, zlasti Francu Kopaču, prisrčna hvala za vso skrb v najtežjih trenutkih. Še enkrat hvala vsem, ki ste našega dragega sina tako številno spremlili na zadnji poti in ki boste z nami še vnaprej ohranili njegov spomin.

V neizmerni bolečini: atek Stane, mami Lojzka, brata Aleš in Primož, Lorenčičevi ter drugo sorodstvo

Pristava, Trzič, Preddvor, Boršt, Regerča vas, Bregana, Koper, Kranj, Pluska, Trebnje, Železno, Ljubljana, Idrija, Michigan, Illinois

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage hčerke, sestre, tete in svakinje



ZINKE BOBNAR

iz Semiča

se iskreno zahvaljujemo sosedom, vaščanom, znancem, prijateljem ter vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, darovali cvetje in pokojno spremlili na njeni zadnji poti, tovarišici Nežki za tople poslovilne besede, župniku pa za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: mama, ata, sestra Ljubica z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta



FRANČIŠKA PETRIC

iz Črešnjevca 11 pri Semiču

Zahvaljujemo se vsem, ki ste sočustvovali z nami, posebno sosedom in vaščanom za vso pomoč, darovane vence in cvetje ter za venco organizaciji ZB. Posebej se zahvaljujemo tov. Mariji Jakša za poslovilni govor pred domačo hišo ter kaplanu za opravljeni obred.

Žalujoci: sin Žan, hčerka z možem, vnukinje Anica, Martina, Darinka in ostalo sorodstvo

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 1. do 7. maja so v novomeški porodnišnici rodile: Jožica Volaj iz Metlike - Kamen, Ivanka Šterk iz Povšja - Gregorja, Ivanka Jerman iz Ločne - Sebastjana, Milena Grabnar iz Malin - Elizabeto, Marija Avbar iz Gorenjega Globodola - Filipa, Zdenka Prevejšek iz Apnenika - Damjana, Vida Grabnar iz Čužnje vasi - Barbaro, Marjeta Verček iz Brezja - Katico, Marjana Hren iz Smolenje vasi - Darjo, Marija Blatnik iz Brune vasi - Barbaro, Boža Spudič iz Kamenja - Gordano, Venceslava Markovič iz Dolenjskih Toplic - Tino, Anica Rifelj z Gornjih Kamenec - Mateja, Stanislava Srbelj-Dehlič iz Male Pake - Tomislava, Mojca Smrekar z Vrha pri Ljubnu - Janeza, Nada Dubravac iz Podgore - Ljubinko, Helena Klančšar iz Straže - Matjaža, Vida Pirc iz Ravnih - Mateja, Irena Owen iz Gavrija - Dejana, Nada Vintar iz Kalc-Naklega - Anito, Jožica Hudrovac iz Svržakov - Damjana, Milena Kuhar iz Kostanjevice - Janeza in Mateja, Katica Jocovič iz

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame, žene in sestre

13. 5. 1980 so minila štiri žalostna leta, odkar nas je zapustila draga mami

MARIJA ROLIH
iz Rateža

Cas beži, a v naših srcih še živi. Hvala vsem, ki ji prižigate svečke in nosite cvetje.

Hčerka Slavi z družino

V SPOMIN

Leto dni je minilo, odkar nam je umrl naš



MILOŠ KOBE-MIK

V mislih bo živel naprej z nami, dokler bomo živeli mi in dokler se ga bodo spominjali njegovi prijatelji ter znanci.

Zofka Kobe, Rotarjevi in Verbičevi

Novo mesto, 11. 5. 1980

Spet prišel je cvetoči maj, ali tebe draga ni nazaj



MARTINA BAJUK


iz Bojanje vasi

V našem domu ostala je praznina, v naših srcih grenka bolečina, hvala vam vsem, ki se je še vedno spominjate.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ne nadoma je po težki boleznini prenehalo biti plemenito srce našega nadvse dobrega atka



ALOJZA PAVLIČA


iz Dolenjskih Toplic

Iskreno se zahvaljujemo osebju zdravstvenega doma, dr. Živkoviču, dr. Gornikovi, patronažnima sestrama Erni in Darji za dolgotrajno nudenje pomoči na domu ter zdravstvenemu osebju internega oddelka Splošne bolnice Novo mesto. Hvala organizaciji ZB Dolenjske Toplice, LD Dolenjske Toplice, Zvezi šoferjev in avtomotnikov, vsem področnim gasilskim društvom, Zdravilišču Dolenjske Toplice, godbi in pevcem ter vsem govornikom za ganljive poslovilne besede. Iskrena hvala vsem darovalcem cvetja in vsem, ki so ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti in sočustvovali z nami. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom Medicem, Oblakovim, Šmidovim, Dularjevim in Pirčevi teti, za plemenito in nesebično pomoč ter tov. Krušiču za organizacijo pogreba.

Žalujoci: žena Marija, hčerki Nevenka in Miša z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega sina, brata in strica



BOJANA OGOREVCA

z Malega vrha 2

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam nudili pomoč. Posebna zahvala kirurškemu oddelku splošne bolnice Novo mesto, UJV Novo mesto, sosedom in govornikom za poslovilne besede, sorodnikom, znancem in prijateljem za izraze sožalja ter vsem za tako veliko spremstvo do pokojnikovega preranega groba.

Žalujoci: oče, mati, brat Marjan z družino, sestra Jožica z družino, sestra Anica in ostalo sorodstvo


RAZNO

V NOVM MESTU IŠCEM LOKAL za frizersko obrt. Ponudbe pod šifro „OBRT“.

OSEBA, ki je 12. maja 1980 ob 17. uri vzela novo škropilnico ob cesti pod lipo, last Marjana Parkelja iz Mirne peči, naj jo vrne na isto mesto, v nasprotnem primeru bo prijavljena organu javne varnosti, ker je bila opazovana.

NAJDENO ROČNO URICO DOBI-TE PRI Ahačič, Adamičeva 7, Novo mesto.

TILKA BRZIN iz Slepška 10, preklicujem, kar sem govorila o GABRIJELI BRZIN iz Slepška 10, ker je neresnično, in se ji zahvalju-jem, ker je odstopila od tožbe.



ZAHVALA

V cvetu mladosti nas je komaj 19-letni zapustil naš najdražji sin, brat, nečak in vnuk

STANKO PANGERŠIČ

s Pristave 84, Trzič

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, sočustvovali z nami ter nam ustno ali pisno izrazili sožalje. Hvala vsem, ki ste našemu Stanku darovali cvetje, šopke in vence. Še posebej se zahvaljujemo osnovni mladinski organizaciji Pristava ter tabornikom OKG Križev za častno stražo in spremstvo, njegovim delovnim tovarišem iz Iskre-TOZD Stikala Kranj, sodelavcem iz Planike Kranj, bivšim sodelavcem iz Peka Trzič, pevcem kvinteta bratov Zupan za zapete žalostinke, obema govornikom za ganljive besede ob odprtem grobu ter župniku iz Križev za poslovilni obred. Vsem sosedom, zlasti Francu Kopaču, prisrčna hvala za vso skrb v najtežjih trenutkih. Še enkrat hvala vsem, ki ste našega dragega sina tako številno spremlili na zadnji poti in ki boste z nami še vnaprej ohranili njegov spomin.

V neizmerni bolečini: atek Stane, mami Lojzka, brata Aleš in Primož, Lorenčičevi ter drugo sorodstvo

Pristava, Trzič, Preddvor, Boršt, Regerča vas, Bregana, Koper, Kranj, Pluska, Trebnje, Železno, Ljubljana, Idrija, Michigan, Illinois

OSTAJAMO ZVESTI TITU

(Nadaljevanje s 1. strani)

V žalno knjigo, ki je bila vse dni odprta v občinski sejni sobi, se je vpisalo več kot 6.000 občanov. Žalne knjige pa so bile tudi v vseh krajevnih skupnostih.

Na Vinici so v šoli ob žalni knjigi pripravili tudi razstavo Titovih del in fotografij predsednika, ki je obiskal Vinico ob spremljanju manevrov Svoboda 71. Poleg tega je tovariš Tito na Brdu pred leti sprejel delegacijo članov viniškega kluba OZN. Prav tako so Vinici pokazali pismo, ki ga je Tito pisal njihovemu klubu.

VES SVET TE IMA RAD

„Ko bi, dragi Tito, sam mogel videti, kako ves svet žaluje za tabo, kako te imamo vsi radi!“ je zaželela neka gospodinja med gledanjem televizijskega programa o poslavljanju od ljubljene in spoštovanega tovariša Tita. Sicer pa je bilo vse dni žalovanja Kočevje odeto v žalost, kot da je vsakemu občanu umrl najdražji sorodnik, najdražji prijatelj.

Povsod so okoli Titovih slik in kipov razpostavili šopke cvetja. Ko je v cvetličarnah zmanjkalo rož, so nabrali poljskih. Občani so hitro pokupili časopise, ki so poročali o žalostnem dogodku.

Žalne seje so bile v vseh delovnih kolektivih, krajevnih skupnostih, šolah in drugod. Nekateri so jih imeli v Šeskovem domu in dvorani krajevnih skupnosti. Z vseh so pošiljali državnim in republiškim vodstvom sožalne brzojavke.

V osnovni šoli v Kočevju so imeli vsak dan radijske ure, posvečene življenju in delu tovariša Tita. Pripravili so tudi posebej razstavo časopisov, ki so poročali o Titovem življenju in delu, ter posebej razstavo del, ki jih je napisal tovariš Tito. Pred portretom in kipom Tita so imeli pionirji častno stražo.

V pisarni predsednika občinske skupščine Sava Vovka je bila knjiga žalosti, v katero so se vpisovali občani. Za vpis je bila stalno dolga vrsta. Knjiga žalosti je nato obšla še nakatere okoliške kraje in krajevnih skupnosti.

Na dan pogreba je bilo mesto kot izumrlo vse od 12. ure do 15.30. V to tišino so zatulile sirene in oglasil se je tudi zvon.



PIONIRJI NA STRAŽI – V dneh žalovanja so v osnovni šoli Kočevje pripravili razstavo del, ki jih je napisal predsednik Tito. Ob kipcu in sliki predsednika Tita, opasanim s črnim trakom, sta se na častni straži vsakih 5 minut izmenjavala po dva šolarja – pionirja. (Foto: Primc)

NE BO GA V „ATOMSKO“

Smrt predsednika Tita je vtisnila sicer živahnemu utrupu Krškega in občine pečat globoke žalosti. Življenje na ulicah, v gostiščih, v trgovinah je zamrlo. Delo je povsod teklo dalje, toda ljudje so prebili vse proste ure doma pred televizorji in spremljali žalne oddaje, v četrtek, na dan pogreba, pa so se ob 12. uri izpraznile vse ulice. Samo zastave so tiho plapolale v zadnji pozdrav.

V ponedeljek ob šestih zjutraj so dobili občani v vsako hišo po en izvod proglaš o Titovi smrti. Te dni so ga ponatisnili, tako da so ga izdali v 18 tisoč izvodih. Mnogi so jih hoteli dobiti več, da bi jih kot spomin razposlali svojim sorodnikom v druge kraje domovine in tujine.

V tistih dneh sta izšli tudi dve številki posebne izdaje delegatskega glasila občine Krško „Naš glas“. V občini je izšlo še nešteto izrednih številk šolskih glasil in glasil delovnih kolektivov.

Delovne organizacije in posamezniki vsak dan nakazujejo nove vsote v sklad za Titove študentske. Šoferji pri Transportu so sklenili, da ne bo nihče prispeval manj kot sto dinarjev. V mnogih kolektivih in šolah so v dneh žalovanja organizirali častno stražo dan in noč, da so se na ta način oddolžili spominu velikana naše in svetovne zgodovine, spominu moža, ki je ustvaril močno, enotno, neuvrščeno Jugoslavijo.

Ob večerih so bile ulice popolnoma prazne. Prazne so bile tudi gostilne in hoteli. Ljudje so se v krogu družine ali znancev zbirali pri televizorjih in spremljali dogajanje na zaslonih. Največja pa je bila tišina v četrtek, ko so se začele pogrebne svečanosti v Beogradu. Tisti dan so bile prazne celo zdravstvene ambulante. V trgovinah so razprodali vse televizijske sprejemnike in tudi vse Titove slike. Slik bodo naročili toliko, da jo bo lahko kupila prav vsaka hiša, smo zvedeli na občinski konferenci SZDL.

Občani Krškega so bili žalostni še zlasti zaradi tega, ker so upali, da se bodo s Titom srečali na otvoritvi

jedrskih elektrarne, za katero je pred leti vzdal temeljni kamen. Še lani, ko se je tovariš Tito skozi Krško peljal v Podsedro, je predsedniku občinske skupščine Silvu Gorencu obljubil, da bo obiskal to mesto.

POSVEČENO SPOMINU

Na Trgu svobode v Metliki še nikoli doslej ni bilo hkrati toliko ljudi kot prejšnji terek, ko se je ob 13. uri tam začelo žalno zborovanje, na katerem se je zbralo okoli 4.000 ljudi iz vse občine. Vsi, od najmlajših otrok iz vrta preko učencev in dijakov do najstarejših očancev, so prišli na zborovanje, da bi se poklonili spominu človeka, čigar ime in podoba nosi v srcu vsak Jugoslovan. O življenju, delu in neprecenljivem pomenu tovariša Tita je govoril predsednik OK SZDL Metlika Milan Vajda. Z zborovanja so poslali sožalne brzojavke jugoslovanskemu in slovenskemu predsedstvu ter predsedstvom CK ZKJ in CK ZKS.

Žalne slovesnosti, posvečene spominu na največjega sina naše domovine, so se v metliški občini vrstile, odkar jih je pretresla vest o smrti predsednika Tita. V tihi zbranosti so se sešli v delovnih in drugih organizacijah, v vseh krajevnih skupnostih, pouk v šolah je bil v teh dneh posvečen le življenju in delu tovariša Tita. Skratka, v občini tako rekoč ni prebivalca, ki se ne bi udeležil ene ali druge žalne svečanosti.

Za vpis v žalno knjigo, ki so jo po ponedeljkovi žalni seji iz metliškega kulturnega doma prenesli v občinsko sejno sobo, je bilo treba vse dni čakati v vrsti. V večini delovnih organizacij so četrtek, dan pogreba predsednika Tita, nadomestili v soboto.

DREVO JE PADLO, KORENINE OSTANEJO

V četrtek, 8. maja, so bile med 11.30 in 15. uro vse novomeške mestne ulice kot izumrle. Nekateri delovne organizacije so ta dan imele prosto in so zamujeno nadomestile na prosto soboto, 10. maja. Večinoma pa so imeli delovni ljudje prosto le od 11. ure dalje, pa tudi preostali čas do polnega delovnika bo nadomeščen.

Ljudje so se zbirali ob žalnih knjigah, ki so jih imeli tudi v večjih delovnih organizacijah, pa ob osrednji žalni knjigi v Domu JLA, kjer je po prvi oceni zbranih nad 10.000 podpisov. Med njimi so taki, napisani z velikimi črkami s pionirsko roko pa tudi taki, ki izdajajo starega človeka.

„Ponosna sem, da živim v Tvoji Jugoslaviji. Hvala Ti za ves trud, dragi moj Tito!“ Tončka Ivanež, Nad mlini 27.

„Borili se bomo, da ohranimo to, kar si ustvaril za nas, za domovino, za ves svet, dragi tovariš Tito!“ Franc Kristan

„Ponosan sem, da sem lahko živel v Titovem času. Bil si in ostaja naš največji človek!“ Franc Bavčar.

„Edina pot je Tito!“ Jože Repič.

„Drevo je posekano, toda korenine so ostale. Hvala Ti, tovariš Tito!“ Miloš Pilič.

„Bil si borec za mir, za srečo slehernega človeka. Bil odločen in obenem preprost.“ Jože Lap, novomeški prost.

„Ljubila sem Te, Tito!“ Slavka Žagar.

Delovni ljudje pa so razen tega namenili iz čistega dohodka tudi večje vsote Titovemu skladu za štipendiranje mladih delavcev. Nikjer v občini ni zbranih skupnih podatkov o tem, pač pa smo iz nekaterih večjih delovnih organizacij neposredno izvedeli, da so v Novotekstu namenili 10.000 dinarjev, pri Pionirju 100.000 dinarjev, v Krki 50.000 din, v Novolesu 50.000 din itd. Iz večine žalnih zborov delovnih ljudi so poslali tudi sožalne brzojavke.

MIROLJUBNI SVET SOČUSTVUJE Z NAMI

5. maja je prejela voditeljica naše delegacije na obiskih žena v pokrajini Franken, dr. Erna Primožič iz Novega mesta, brzojavko z naslednjo vsebino:

„Ljuba Erna, tebi in vsem našim prijateljicam iz srca izrekamo naše iskreno sožalje ob smrti vašega velikega državnega predsednika: v mislih smo z vami...“

Sožalje so nam poslale žene iz Fuerta v imenu vseh članic ženske sekcije v SPD v pokrajini Franken. S temi ženami imajo po letu 1970 prijateljske stike sveti za vprašanja družbenoekonomskega in političnega položaja žensk pri OK SZDL Dolenjske.

Pretrsla me je vsebina brzojavke v dneh žalovanja. V mislih sem pohitela nazaj k našemu srečanju, zato mislim, da izražam mnenje nas vseh, ki smo kdaj sodelovali v teh stikih, da je bilo sožalje poslano v resnici od srca. Sij vsi vemo, kako spoštovan in priljubljen je bil med člani SPD naš maršal. V dokaz naj navedem samo drobec iz srečanja v letu 1978.

V času 11. kongresa ZKJ se je nahajala na obisku v Aschaffenburgu naša delegacija. Zvečer, ko je bilo konec ogledov in srečanj, so nam v svojih domovih omogočale spremljanje dnevnih poročil. Tedaj je bil maršal Tito ponovno izvoljen za dosmrtnega predsednika ZKJ. Spominjam se, s kakšnim odobravanjem in žarom v očeh so nam takoj čestitale za tako človeško in pametno odločitev jugoslovanskih komunistov.

JOŽA ŠKUFGA



NOVO MESTO, v četrtek, 8. maja ob 13.13



MNOŽICE PRED TELEVIZORJI – Marsikdo je obstal in se zazri v izložbo, kjer so trgovci ob tej priložnosti vključili sprejemnik. Toliko se jih je nabralo ob Titovem slovesu iz Ljubljane ob izložbi prodajalne novomeške Novotehne. (Foto: J. Pavlin)

PRETRESLJIVO OB MIMOHODU

Novomeščan Jože Zupanc, zaposlen kot telefonist na občini, je kot predsednik Zveze slepih Slovenije vodil slovensko delegacijo prizadetih na vidu v častnem mimohodu pred krsto predsednika Tita v poslojpu zvezne skupščine v Beogradu. Takole pravi:

„Iz Slovenije je bila šestčlanska delegacija naše organizacije sestavni del zvezne organizacije prizadetih na vidu. Bila je sreda, 7. maj, ob 13.05, ko smo v popolni tišini s spremljevalci prišli mimo tihe, a selestee množice ljudi v poslojpu zvezne skupščine. Bila je grobna tišina, slišati je bilo le žalno glasbo, tiho premikanje ljudi in pritajevani jok. Nas, ki smo vse to dojeli le s čutili, je verjetno še bolj pretreslo. Zlasti mene, ker se bom vse življenje spominjal srečanja s Titom, ko je leta 1973 sprejel delegacijo Zveze civilnih vojni invalidov Jugoslavije, v kateri sem bil tudi jaz. To slovo je bil zame najbolj pretresljiv dogodek v življenju.“

POT KNJIGE ŽALOSTI

Med pogrebom predsednika Tita je oila Ribnica kot izumrlo. Neka trgovka, ki je morala na avtobus in v službo v Kočevje, je povedala: „Nikjer ni bilo nobenega človeka, nobenega avtomobila. Bila je taka tišina, da me je bilo kar strah. In po dolgem času je bilo od sredine Ribnice spt slišati petje ptic iz grajskega parka.“

Sicer pa trgovine tako tisti dan kot tudi vse dneve žalosti skoraj niso imele prometa. Tako praznih trgovin že dolgo ne pomnijo ne v Ribnici ne v okoliških krajih. Tudi v banko in podobne prostore so zašli le redki. Vse dni žalovanja je večina občanov preživela pred televizorji, na delovnih mestih in na žalnih svečanostih.

V knjigo žalosti se je vpisalo nad polovico občanov. Najdalj je bila knjiga v prostorih občine v Ribnici, potovala pa je tudi po ostalih krajevnih skupnostih in krajih. Občani, ki so se udeleževali žalnih svečanosti, so se po končanem žalnem programu vpisovali v knjigo žalosti, ki je bila 6. maja zvečer v Grčaričah, v sredo pri Sv. Gregorju, v četrtek popoldne v Sodržici, v petek popoldne v Loškem potoku, v petek popoldne v Dolenji vasi in v soboto na Velikih Poljanah. Z vseh žalnih svečanosti, ki so bile v delovnih in drugih organizacijah, krajevnih skupnostih in društvih, so poslali brzojavke z izrazi sožalja ali pa vsaj pisma najvišjim republiškim in državnim vodstvom.

Na dan pogreba v mnogih organizacijah združenega dela niso delali ali pa so delali krajši čas, da so vsi člani kolektivov lahko spremljali pogrebne svečanosti na TV. Podobno je bilo tudi v šolah. Zaprt je bil celo hotel v Ribnici. Povsod bodo manjkajoči delovni dan oziroma ure nadoknadili, večinoma že to soboto.

SPOZNAVANJE O IZGUBI

V dneh, ko sta se vsa Jugoslavija in svet poslavljal od tovariša Tita, je tudi trebanjsko občino prevevalo eno samo spoznanje: kako velika je ta izguba za vse nas! Hkrati pa se je ob njej pokazalo, kako močno je v srcih vseh ljudi zasidrana ljubezen do Titove Jugoslavije, do samoupravnega socialističnega sistema. Vse to se ni pokazalo samo v številnih telefonskih klicih, ki so kar deževali na komite občinske konference ZK in drugih družbenopolitičnih organizacij, marveč tudi na številnih komemorativnih zborovanjih po vsej trebanjski občini. Te zborovanja so pripravili v vseh krajevnih skupnostih v



trebanjski občini, ni bilo šole, ki bi ne pripravila skromne, a za ta prvi trenutek povsem primerne razstave, žalne seje pa so imeli tudi po delovnih organizacijah. V žalno knjigo, ki je bila v sejni sobi trebanjske občinske skupščine, se je že v prvih dneh vpisalo več kot 4.000 občanov, v žalne knjige pa so se vpisovali tudi krajani po krajevnih skupnostih in šolah.

Iz trebanjske občine je bilo v teh dneh poslanih več sožalnih brzojavk na naslov najvišjih državnih in družbenopolitičnih vodstev. Hkrati s temi izrazi sožalja so mnoge delovne organizacije iz trebanjske občine nakazale denar Titovemu skladu za študentske.

Poleg izrednih izdaj glasil delovnih organizacij – nekateri so izdale kar po dve številki, na primer Donit iz Velike Loke – pa so posebne izdaje svojih glasil pripravili tudi pionirji in mladinci z osnovnih šol. O tem poročamo še na drugih straneh.

PROVINCIA DI ANCONA
Comune di Arcevia
Siamo profondamente colpiti e ci associamo al vostro lutto e dolore per la perdita del compagno Presidente Tito. Questa perdita lascia un profondo vuoto nel vostro Paese e nell'avvicinato operario e comunista internazionale. Il compagno Tito ha rappresentato per voi e per tutti noi la figura di un combattente e di un uomo di Stato impegnato nel contribuire, all'guida dei paesi non allineati, alla creazione di un processo di distensione fra i popoli, alla ricerca di una via autonoma e originale al socialismo che salvaguardasse l'unità, l'indipendenza e la sovranità di ciascuna Nazione. Tramite voi, compagni di Ribnica, e noi siamo legati dalla solidarietà, esprimiamo fraterno condoglianza ai vostri concittadini e alla Nazione italiana. L'AMMINISTRAZIONE COMUNALE L'AL.F.P.I. SEZIONE DI ARCEVIA IL COMITATO LOCALE DEL PARTITO COMUNISTA ITALIANO DIRETTORE DI ARCEVIA

SOŽALJE ITALIJANSKIH TOVARIŠEV IN BRATOV – To je pismo, s katerim so tovariši iz pobratene Arcevie izrazili sožalje ob izgubi tovariša Tita.

„TITO E MORTO!“

Delegacija občine Ribnica, ki jo je vodil sekretar občinskega komiteja ZK France Grivec, se je 4. maja udeležila tradicionalne protifašistične manifestacije v pobrateni občini Arcevia v Italijanski pokrajini Ancona. Manifestacije prirejajo vsako leto v spomin na tragične dogodke, ko so nemški fašisti maja 1944 na več krajih v tej občini pobili veliko partizanov.

Na letošnji manifestaciji so dali govorniki poseben poudarek miru in sodelovanju med narodi. Na zborovanju je govorila tudi predsednica italijanske poslanske zbornice Nilde Iotti, žena pokojnega sekretarja KPI Palmira Togliattija.

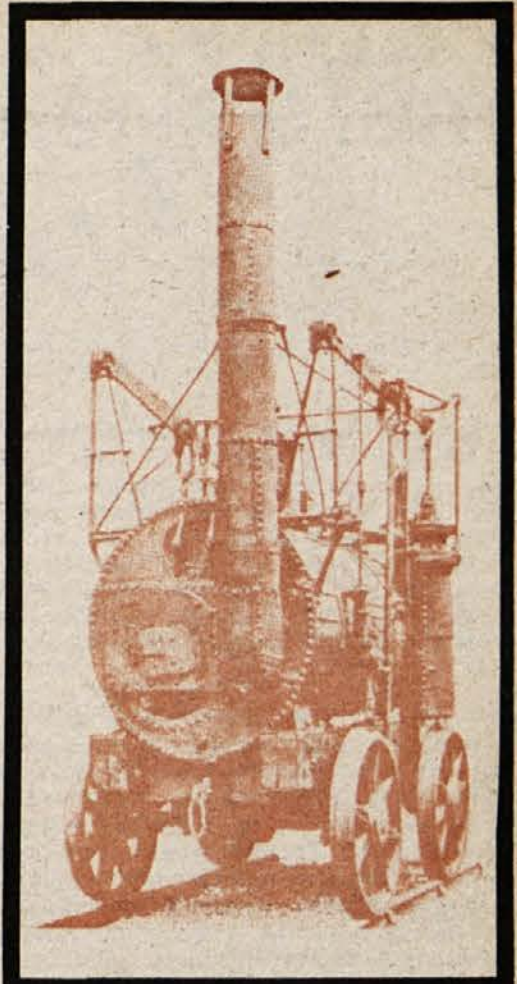
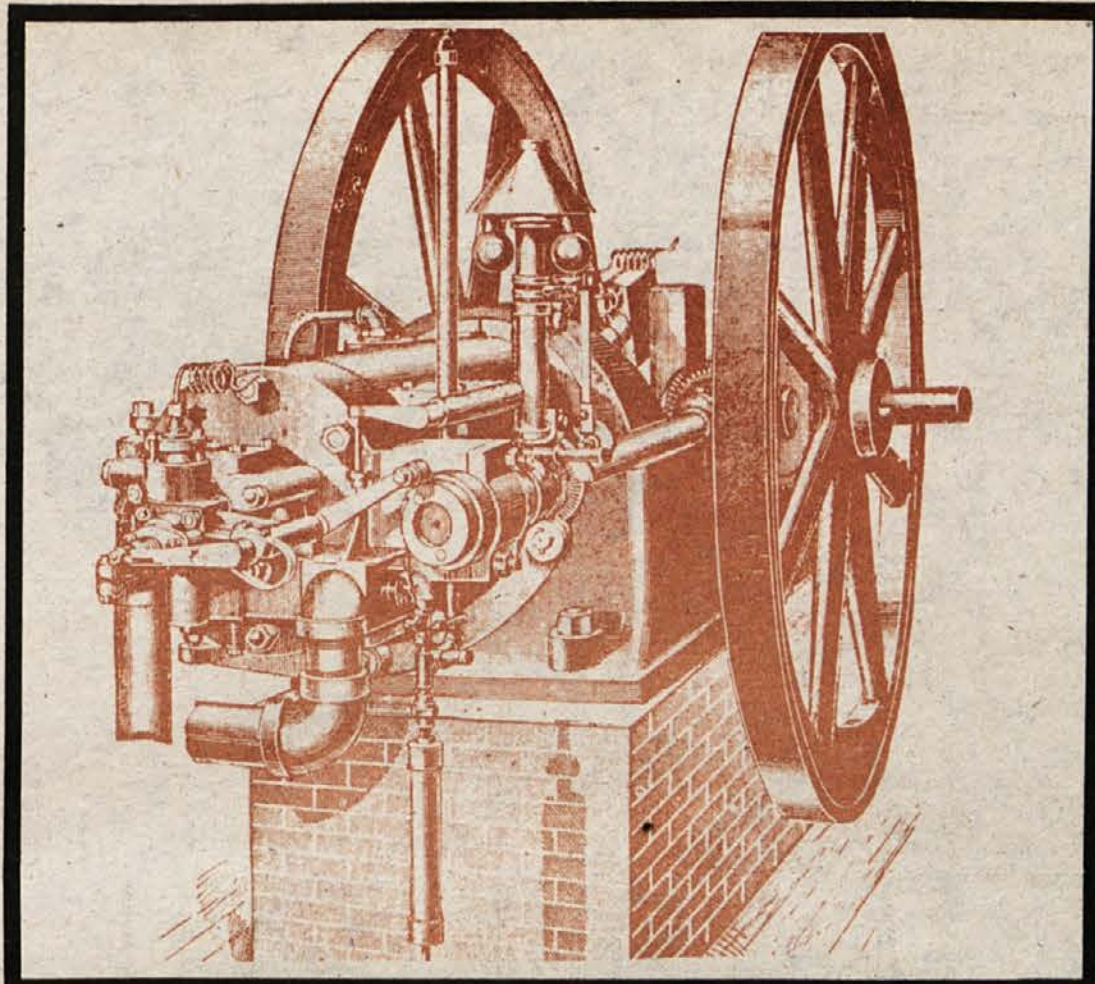
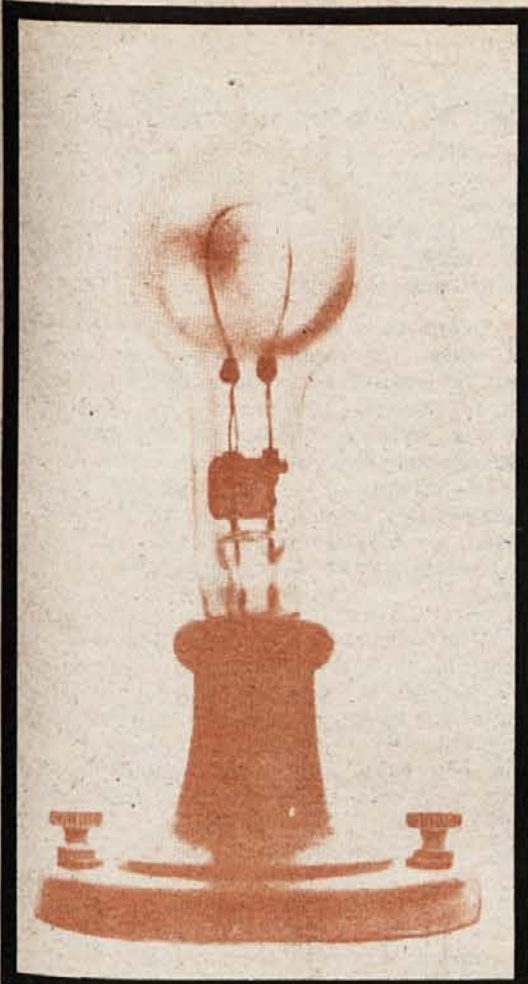
„Po proslavi,“ se spominja France Grivec, „nas je vprašala, kako je z zdravjem predsednika Tita. Ker smo odpotovali v Arcevio že v soboto zjutraj, ko so bila poročila o njegovem zdravju še ugodna, smo ji to tudi povedali. Povedala je, da sta bila s Palmirom njegova osebna prijatelja in ga večkrat obiskala. Titova bolezen jo je tudi zato še posebno pretresla in zaradi tega tudi ona trpi. Vse to je govorila s solznimi očmi. Dejala je, da pošilja v svojem imenu in v interesu miru na svetu jugoslovanskim narodom in predsedniku Titu najlepše želje za njegovo zdravje...“

Komaj štiri ure kasneje pa so vsi zvedeli najstrašnejšo vest, ki je vse zelo potrla.

„Italijanski tovariši so nas odpeljali v okolico Arcevie na večerjo,“ nam je pripovedoval dalje sekretar Grivec. „Kmalu pa je prišel za nami župan Arcevie in povedal: „Tito e morto.“ Mi in italijanski tovariši smo bili zelo pretreseni. Za vse nas je bil to velik pretres... Spet smo odšli v Arcevio, kjer so nam na občini napisali sožalno pismo, in sicer v imenu občinske uprave, sekcije italijanskih partizanov (ANPI) in sekcije komunistične partije. Ob prihodu domov smo to pismo poslali republiškem izvršnemu svetu.“



O VELIKANU REVOLUCIJE – Kot vsi naši kraji je tudi Sevnica minuli teden preživela v najgloblji žalosti. O nekaterih žalnih slovesnostih smo že poročali, danes pa objavljamo še posnetek s komemorativne seje družbenopolitičnih organizacij krajevnih skupnosti Sevnica. Na njej je o liku predsednika Tita govoril Maks Popelar z OK ZK Sevnica. (Foto: A. Železnik)



15. V. '80

8 PRILOGA

Je domača pamet desetnica?

Sestavni del ustaljenih prizadevanj našega gospodarstva mora biti tudi ustrežnejši odnos do znanja. Domiselne tehnične ali organizacij-

ske rešitve v združenem delu niso zgolj v domeni strokovnjakov. Prenekatero izboljšavo lahko ponudi preprost delavec, ki živi s svojo tovarno in natančno pozna svoje orodje. Kako takšne pobude spodbujati, se dostikrat navkljub učenim pravilnikom zataknje ravno takrat, ko bi bilo treba takšen predlog nagraditi. Še takšno fizično naprežanje ali marljivost ne odtehta domiselnih rešitev. Skrb za energijo, surovine ali enostavno prodor na trg nudijo obilo možnosti za tiste nemirnega duha, take, ki se ne zadovoljujejo z obstoječim. Navsezadnje imamo tudi že dovolj izkušenj, ko nam tuji patenti in licence niso prinesli nadejanih učinkov. Nemalokrat smo plačevali zastarele stvari, povrhu s številnimi omejitvami za nastope na tretjih trgih.

V vse jasnejših obrisih novih planskih dokumentov za novo petletko morajo najti svoje mesto tudi izumi in izboljšave. Menda smo tudi že dognali, da niti kampanje, npr. leto inovacij in podobno, niso ustvarile takšnega vzdušja, da bi dosegli opaznejši napredek.

Zanimivo je, da nas po številu prijavljenih patentov, kaj šele podeljenih, hudo prekašajo ne le razvite zahodne dežele. V devetih letih od leta 1976 smo imeli mi komaj 711 patentov, Romuni 2.248, Madžari so jih imeli dvakrat več in celo Bolgari 891. Strokovnjaki so pri teh primerjavah kajpak previdni, npr. zaradi razlik v patentnih sistemih posameznih držav. Zato za primerjave radi jemljejo število domačih

patentnih prijav na število prebivalcev. Na vrhu je po tej delitvi Sovjetska zveza z eno domačo patentno prijavo na komaj 198 prebivalcev, v ZDA je to na 328 prebivalcev, v Čehoslovaški na 2.245, v Jugoslaviji na 15.929 prebivalcev, pri nas pa pride en patent na 164.000 prebivalcev! Kljub temu pa smo med najširokogrudnejšimi, ki kupujejo tuje znanje — odeto v kar največ omejitev. Na tej neslavni lestvici so za nami samo še Peruanci.

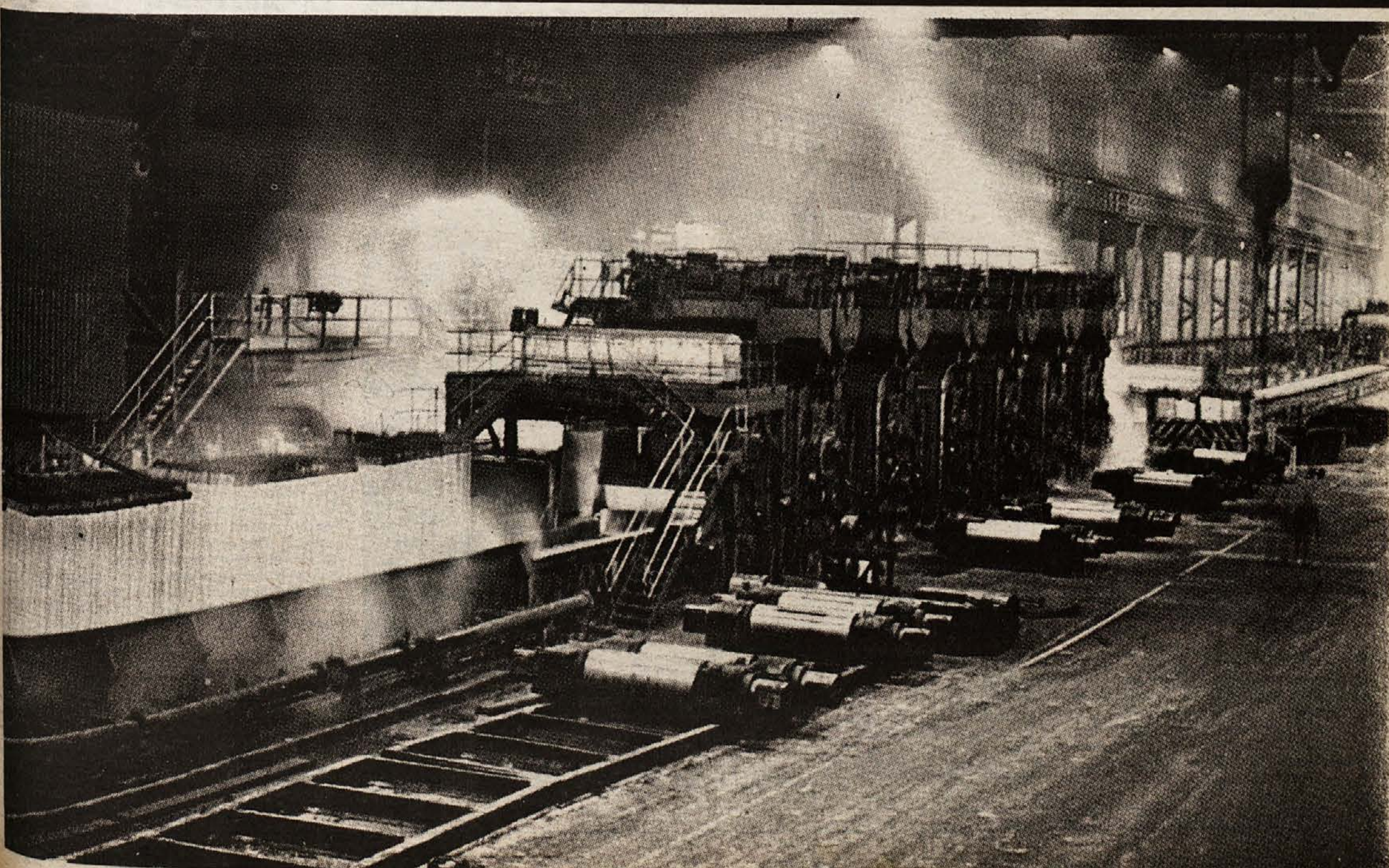
Vseeno se pri nas ni lahko vpisati v seznam izumiteljev. Ni dovolj, da nekaj izumiš, imeti je treba tudi denar. Kljub silovitemu tehnološkemu razvoju nastaja prenekateri izum neizrabljen ali pa kvečjemu omejen na domačo priročno delavnico. Senovski izumitelj Boris Pšeničnik je ob lanski podelitvi krškega občinskega priznanja Teslove plakete izjavil, da se odpoveduje patentnim pravicam razmeroma preprostega in učinkovitega krmiljenja vodovodnih črpalk brez običajnih dragih električnih vodov. Če hoče posameznik priti do patentne zaščite, mora kar krepko seči v žep. Pšeničnik omenja, da je bilo še pred leti potrebno za to milijon. Zatem je treba plačevati vsakoletni prispevek, ta pa se je vneto dvigal: od stotaka na 120, 260 dinarjev, dokler ni pristal že na tisočaku. Po tovarnah le izjemoma segajo po patentih, saj imajo najraje povsem dognan izdelek. To pa terjaja, kot je bridko izkusil Pšeničnik, še obilo dodatnega dela. Vmes moraš kajpak še plačevati patentnemu uradu za

zaščito. Naposled je, kot rečeno, raje odnehal. Ima pa nekaj boljših izkušenj s tujimi patenti.

Nemalo strokovnjakov tudi nasploh ni zadovoljnih z našim patentnim sistemom. Naš zakon o patenih in drugih pravicah industrijske lastnine je namreč že zastarel. Vse od leta 1974 govorimo o osnutku predloga novega zakona. Kljub že petim, če ne celo že šestim inačicam osnutka tega zakona še vedno nimamo. Še več, kritiki celo zadnjim osnutkom pripisujejo izjemno zastarele rešitve. Najbolj zamerijo Zveznemu zavodu za patente, da že dve leti vztraja na preveč togih določbah tega zakonskega osnutka, kdaj naj bi s posameznim zaščitenim dosežkom lahko razpolagale razen prijavitelja tudi druge delovne organizacije. Očitno torej niti tako počasno rojevanje novega zakona ne prinaša bolj domišljenih rešitev. Odlaganje dokumenta pa verjetno prinaša že gospodarsko škodo.

Pustimo ob strani patentne zdrahe. Spodbudo delavcem naj bi dajale raziskovalne skupnosti po občinah, razne komisije za inovacije po delovnih kolektivih. Krčanom je lani priznani medaljer Vladimir Štoviček izdelal lepo plaketo. Imenovali so jo kar po Tesli, pri čemer so rahlo računali, da bi morda prerasla v širše priznanje. Prvi dobitnik, Boris Pšeničnik s Senovega, je ob izročitvi preprosto dejal, da mu pomeni več kot denar. Očitno torej podcenjujemo tudi moralno plat spodbujanja.

A. ŽELEZNIK



ZGODBA O HIŠI ŠT. 19A

Soteščani imajo vse pomembnejše shode in prireditve v hiši št. 19a. To je njihov skupni, družbeni prostor, drugi dom. Dvorana in oder v njem sta v glavnem po meri krajevnih potreb, včasih pa se zgodi, da napolnijo obiskovalci tudi stojšča. Navadno je tako ob nastopih gledališnikov domačega kulturnega društva Zarje in skupin, ki v Soteski gostujejo. Tedaj pride več obiskovalcev tudi iz doline in okoliških vasi.

V tej hiši, ki je na južni strani opasana z lesenim balkonom, na zunaj pa skoraj na las podobna večji kmečki domačiji, je do konca šolskega leta 1972/73 domovala nižjerazredna podružnica topliške osemletke. Ukinili so jo, ko so v Dolenjskih Toplicah zgradili novo, dovolj prostorno osnovno šolo, ki je lahko sprejela tudi otroke iz okolišev dotodanjih podružnic. O življenju in delu na soteški šoli zgovorno pripovedujejo do zadnjih strani popisane kronike, ki jih hranijo v Dolenjskih Toplicah, ohranjena pa je tudi v osebnih spominih vseh generacij učencev in učiteljev, ki so leta in leta premagovali strmo pot navkreber do njenih učilnic.

Mnogi, ki so obiskovali soteško šolo, so kasneje postali inženirji, učitelji, strokovnjaki vseh vrst. Mnogi so se odselili in se udomili v drugih krajih. Nekaterih ni več, posebno ne starejših iz vojne generacije. Znano je, da je soteška šola delovala tudi med zadnjo vojno in vzgajala otroke v narodno zavedne Slovence. Prav nič čudnega ni, da so se učitelji in učenci tega obdobja navezali eden na drugega kot starši na svoje otroke, kot tovariši in prijatelji. Zato so se začeli po vojni iskati in se sestajati.

Eno takih srečanj je bilo pred sedmimi leti, ko je soteško podružnico obiskoval zadnji rod učencev. Bilo je 12. maja 1973, sončna sobota, da se je videlo daleč po dolini Krke, kot bi gledal pokrajino na zemljevidu pred seboj. Več sto ljudi se je zbralo pri hiši št. 19a, žuborela je govorica v vseh slovenskih narečjih in rdeči nageljni, pripeti na prsi nekdanjih soteških učiteljev in učencev, so dišali v topli dan. Oči so iskale znane obraze, roka roko, solze so se utrinjale. Nekateri se niso videli dvajset, celo trideset let.

„To je srečanje z mladostjo, srečanje vseh nas, ki smo tu sklenili prva otroška prijateljstva,



srečanje nekdanjih učencev in učiteljev, pravi ljudskih učiteljev,“ je ganjen pripovedoval domačin Tone Virant. „Pod njihovim vodstvom je bila šola pravi kultni dom. Imeli smo pevski zbor, rekli so mu 'dolenjski slavčki', bilo je veliko prireditev. Čeprav smo bili sami kmečki in delavski otroci, in torej nismo dobro živeli, smo se ob teh učiteljih počutili varne, srečne, postali smo ena sama velika družina. Danes živimo boljše kot včasih, smo si pa tujci. Kdo bi ne bil potem vesel takega srečanja!“

„Dolenjske slavčke“ je vodil učitelj Anton Kopčaver. „V Soteski sem poučeval samo dve leti, od jeseni 1937 do jeseni 1939. Takrat smo uredili dvorano in na otvoritvi igrali Finžgarjevo 'Verigo'. Kot Gorenjec in mladi učitelj sem se Soteske nekoliko bal, ko pa sem videl, s kakšno vneto steče delo, ki se ga tukajšnji ljudje lotijo, sem postal bolj dolenjski od pravega Dolenjca. Na Sotesko me vežejo zelo lepi spomini, in če le morem, se v ta kot še odpravim iz Kamnika, kjer živim.“

Alojz Videnič je prišel na srečanje iz Mlinš pri Zagorju. V Sotesko je prišel učiti leta 1940. „Spominjam se, da je bil tisti dan 3. maj in zame lep obet v novem kraju, ki ga nisem poznal. Šola se mi ni zdela nič posebnega, krajanom pa sem sem menda prikupil kot režiser. Spominjam se, da smo malo pred začetkom vojne, menda marca 1941, igrali 'Pričaranega ženina'. Po prihodu Italijanov nismo smeli več javno delovati in tudi pri pouku se je marsikaj spremenilo. Poučevati smo morali v slovensko italijanskem jeziku, kot nov predmet pa so nam vsilili italijansko zgodovino. V Soteski sem poučeval še kak mesec po italijanski kapitulaciji, nekaj časa tudi v Loški vasi, kamor je bila šola premeščena iz Soteske. Tamkajšnja stavba je bila tako poškodovana, da pouk v njej ni bil več mogoč, poleg tega pa so tudi ta del domovine že ogrožali nemški okupatorji.“

Videnič je pripomnil, da se mu je takratni način pouka zelo upiral, saj je učencem dajal malo koristnega za življenje. „Vse kaj drugega kot danes, ko učitelj zajema snov iz okolja,“ je poudaril. „Kljub temu sem šolo in samo slikovito Sotesko vzljubil, da se še zdaj rad vračam, in to iz oddaljenega kraja.“

V Soteski sta med vojno poučevali tudi Fanika Černe in Anica Blatnik. Černetova je kisneje učila v Dolenjskih Toplicah in tam nedavno dočkala upokojitev. Blatnikova pa je postala ena od znanih partizanskih učiteljic na osvobojenem ozemlju.

Soteška šola je ponovno zaživela kmalu po osvoboditvi. V kroniki je zapisano, da je bil njegov prvi povojni učitelj Mihjutin Ajdič. Obnovili so tudi dvorano za kulturne prireditve in celotno stavbo imenovani kar Dom junakov Ribarjev. Hiša št. 19a je postala in ostala do konca kulturno-prosvetno in družbeno žarišče kraja.

I. ZORAN



VOJAŠKI KOTIČEK

UMETNI SATELIT SLIKA VAŠ KLOBUK

Seznam nalog, ki jih opravljajo umetni sateliti, je čedalje obsežnejši. Toda takoj je treba reči, da je zelo malo držav, ki si lahko privoščijo umetne satelite. Največ jih imata Sovjetska zveza in ZDA, nekaj pa Francija, Velika Britanija, NATO in Kitajska.

Združene države Amerike in Sovjetska zveza imajo že možnost, da uporabljajo satelite tudi v na pol ali docela vojaške namene. Koliko vojaških umetnih satelitov je v vesolju? Pred dvema letoma (ti podatki vedno kasnijo) jih je bilo blizu 1500, kar je 75 odstotkov vseh umetnih satelitov. Največ je opazovalnih satelitov, ki opravljajo eno od izmed naslednjih

petih specializiranih nalog: fotografsko izvidovanje, elektronsko izvidovanje, odkrivanje raznih izstrelitev in eksplozij na velikih razdaljah, nadzorovanje oceanov in ugotavljanje jedrskih eksplozij.

Okoli 40 odstotkov vseh vojaških umetnih satelitov odpade prav na satelite, ki so opremljeni z najrazličnejšimi fotografskimi kamerami. Na njihovih posnetkih je mogoče razločiti celo predmete, ki so manjši od 30 centimetrov. Praktično lahko torej iz vesolja slikajo vaš klobuk, če ga seveda nosite.

Umetni sateliti za elektronsko izvidovanje so namenjeni predvsem za odkrivanje nasprotnikovih radarjev in ugotavljanje valovnih dolžin, ki jih ti radarji uporabljajo, prav tako pa tudi za določanje njihovega obsega in hitrosti vrtenja anten. Vsi ti podatki so potrebni za izdelavo načrtov za napad na radarje.

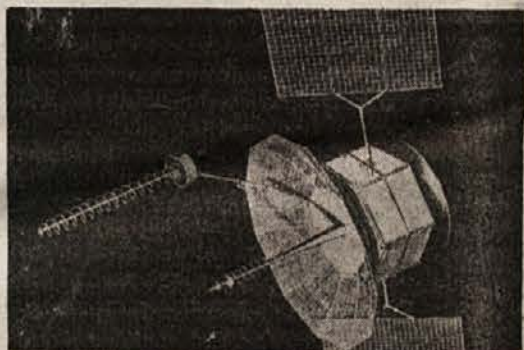
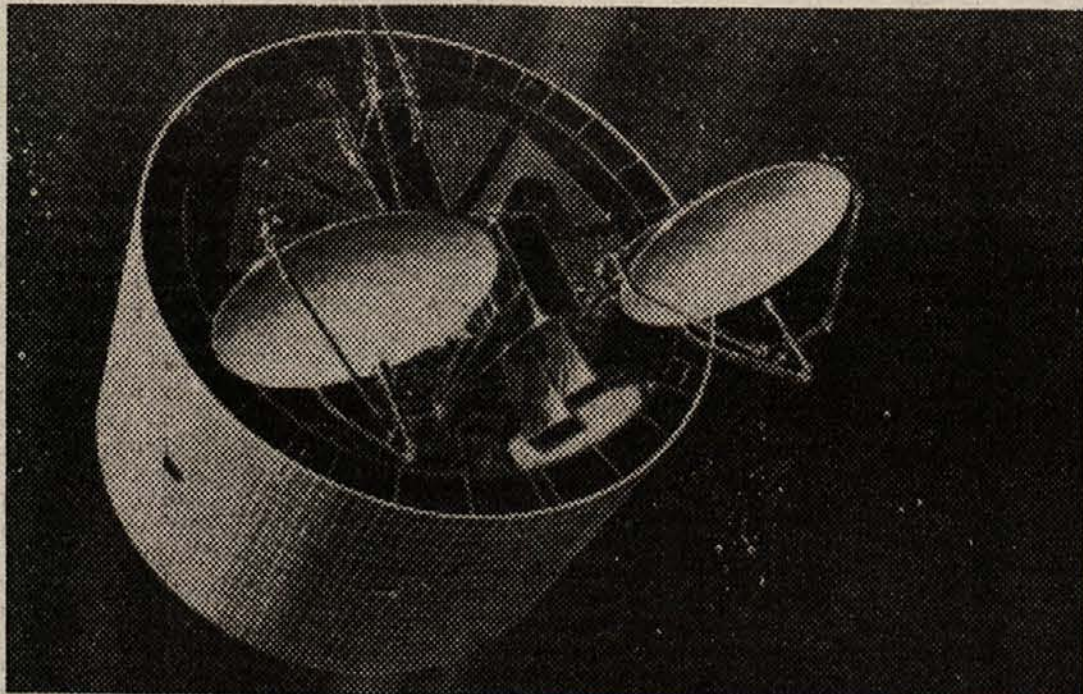
Umetni sateliti za zgodnje opazovanje morajo čim hitreje ugotoviti, od kod se bližajo nasprotnikova letala, oziroma kdaj in kje so izstrelili medcelinski projektil z jedrskimi bojnimi glavami. To je namreč zelo pomembno, kajti tudi v primeru takojšnjega opozorila

ostane komaj 15 do 30 minut časa za zaščito in ustrezno ukrepanje.

Kar zadeva satelite za nadzorovanje oceanov, imamo že nekoliko natančnejše podatke vsaj o sovjetskih satelitih te vrste. Ko je sovjetski satelit „Kozmos 954“ nad Kanado razpadel, so po njegovih ostankih, ki so padli na tla, lahko ugotovili, da radar na satelitu dobiva električno energijo iz majhnega jedrskega reaktorja. Takrat je šlo za nesrečen in nepredviden primer, kajti v običajnih okoliščinah satelit, ko opravi svojo nalogo, usmerijo v višje orbite.

Potem ko so se dogovorili, da ne bodo več opravljali jedrskih poskusov eksplozij v atmosferi in vesolju, ampak le na tleh, so dobili umetni sateliti tudi nalogo, da ugotavljajo kraje, kjer opravljajo take poskuse, moč eksplozij in razne druge podatke. Američani nimajo posebnih satelitov v te namene, ampak so detektorji za ugotavljanje jedrskih poskusov vgrajeni v satelite za zgodnje opozarjanje.

Poleg izvidniških pa je nad Zemljo še precej telekomunikacijskih, navigacijskih, meteoroloških in raznih drugih umetnih satelitov.



Čedalje večji pomen dobivajo zlasti telekomunikacijski in navigacijski sateliti. Tako je na primer z navigacijskimi sateliti mogoče določiti natančen položaj kakega predmeta (ladje itd.) z napako do 10 metrov in njegovo hitrost z napako do 6 centimetrov na sekundo.

Meteorološki sateliti dostavljajo podatke o oblakih, geodetski sateliti pa podatke, na temelju katerih je mogoče izdelati zelo natančne karte o magnetnih poljih in zemeljski gravitaciji. Če vse te podatke povežemo s podatki, ki jih dajejo navigacijski umetni sateliti, lahko medcelinska raketa, ko preleti več tisoč kilometrov dolgo pot, v najslabšem primeru pade le nekaj metrov od cilja. Z enakimi podatki pa je manevrirnim raketam omogočeno, da se med svojim letom nizko pri tleh izognejo vsem naravnim in drugim oviram.

Američani so mnogo razmišljali o tem, kako bi lahko uničevali nasprotnikove umetne satelite. Izdelanih je bilo mnogo projektov, vendar so vse zavrgli, ker menda noben ni ustrezal. Zdaj je v delu, ali pa že izdelan tako imenovani „lovski satelit“. To je majhen satelit, ki nima nobenega orožja, opremljen pa je z infrardečim samousmerjevalcem velikega dosega, ki „lovski satelit“ vodi do nasprotnikovega umetnega satelita. Uničil bi ga s tem, da bi trčil vanj.

Sovjeti na drugi strani pa v te namene predvidevajo umetne satelite, ki bi jih proti nasprotnikovim satelitom usmerjali s tal. Ko bi bili dovolj blizu „cilja“, bi eksplodirali, eksplozija pa bi uničila tudi nasprotnikov satelit. V zadnjem času je slišati, da so Sovjeti že opravili nekaj takih poskusov. Vojna nevarnost sega tudi nad atmosfero.

NAJBOLJ ZNANI KIPAR JE DELAL NA POLJU

Akademija ima tri oddelke: kiparski, likovni in za umetno obrt. „Potem ko je 'banda štirih' izginila, slikamo spet rože in pokrajino in te slike prodajamo tudi v inozemstvo," so mi povedali. Umetniki dobivajo redno plačo, od vsake prodane slike pa pol izkupička. S profesorjem, po imenu Ji, grem v atelje, kjer študentje modelirajo po medelu golega Kitajca, običajno pa tudi atelje, kjer docenti in študenti skupaj (kolektivno) modelirajo kipe ideološke vsebine. V eni dvorani stojijo bronaste človeške figure v naravni velikosti, ki predstavljajo trpljenje kmetov. Nekatere so narejene iz umetne snovi in so tako lahke, da jih lahko dvigneš z enim prstom. Iz hvaležnosti za lepe slike, ki so mi jih poklonili profesorji, začnem modelirati glavo starega kitajskega profesorja. Mrzel pot me je obilil ko sem videla, da so vso akademijo, vse študente in profesorje natrpali v prostor, kjer je bila moja delovna miza.

Moj model sedi kot okamenel. V dvorani je smrtna tišina. Po eni uri sem imela skico gotovo. Kitajci so na vso moč ploskali in spremljevalec — prevajalec Hu mi reče: „Ponosen sem na vas.“

Zvečer sem večerjala z nekaterimi umetniki v pošastno praznem hotelu. Spraševali so me o evropski umetnosti. Moj prevajalec Hu je govoril tako hitro, da ni imel časa hrano žvečiti, in je kar gohtal, kar je mimogrede lahko dal v usta. Ko me je spremil do vrat sobe, je navdušeno rekel: „Ljudje se morajo več drug z drugim pogovarjati.“

Drugi dan navsezgodaj sem se sprehajala po hribu nedaleč od Chunkinga nad reko Djaulon s kiparjem, po imenu Ji. Hodila sva po parku, kjer izvirajo topli vreli. Sredi parka je plavalni bazen. Na startnih podstavkih so bile dekleta in žene. Mislija sem, da gre za kakšno tekmovanje, ki se bo zdaj zdaj začelo, pa so mi pojasnili, da večina tistih deklet in žena sploh ne zna plavati, ampak stojijo tam kot modeli za fotografije.

Profesor Ji, ki ga štejejo med najbolj znane kiparje na Kitajskem, mi pripoveduje: „Sem kmečki sin iz komune Bailung. Moj oče me je v mladosti vzel s seboj k hišam bogatih kmetov, kjer sem videl za praznike krasno poslikane lampijone. Od takrat vsak dan rišem in slikam. Ko sem bil 16 let star, sem v dveh dneh prehodil



110 kilometrov do mesta in tam opravil sprejemne izpite za likovno šolo. Starši so mi sicer dali denar za vlak, a sem ga prihranil za čopiče in barvo. V šoli sem bil dve leti. Medtem sem videl mnoge potujoči lutkovnih gledališč in tudi velik kip proti Japoncem borečega se vojaka.

Tako me je presunil, da sem se v hipu odločil za kiparstvo. Kot učenec kipar sem bil tri leta v Chunkingu, potem pa na akademiji v Pekingu. Za vojni muzej so potrebovali 4.50 m visok kip

predsednika Maa, izbran pa je bil eden mojih osnutkov. Najprej sem ga modeliral v glino, potem pa v sadro zahtevane velikosti. Izkušen star komnosek je nato izbral lep kos belega marmorja, nato sem s štirimi pomočniki štirinajst mesecev delal — sekal marmor.

Tipično za naše razmere pa je tole: v letih 1959 do 1962 so bile velike naravne katastrofe (poplave, suše) in v tem času sem napravil velik leseni kip nekega znamenitega kitajskega pesnika.



Pod kipom je bilo napisano: „V slabih časih misli pesnik na svoje ljudstvo.“ V obdobju moči 'bande štirih' so me nekateri mlajši ljudje napadali in tisti kip je bil razstavljen kot slab zgled. Od 1966 do 1974 se nisem mnogo naučil. Delal sem doma po naročilu, eno leto pa sem prostovoljno delal kot kmet. Po smrti predsednika Maa je bilo 20 kiparjev povabljenih, naj naredijo osnutek za kip umrlega predsednika v sedečem položaju. Moj osnutek je centralni komite izbral, kiparje s podobno idejo pa so nato zbrali v eno skupino, ki je delala pod mojim vodstvom. Ljudstvo je hotelo kip predsednika Maa iz enega kosa belega marmorja. Povem pa vam na uho, da tako velikega kosa belega marmorja ni. Ne obstaja. Smo pa kombinirali iz več kosov, skupno je ves marmor tehtal 30 ton, izdelani kipa pa 16 ton. V grobem je bil kip izklesan v sedmih mesecih, dokončali smo ga v mavzleju v naslednjih dveh mesecih. Ker smo morali delo končati v določenem času, nazadnje sploh nismo več spali. Upam, da se bomo tudi pri nas lotili modernih, toda tipično kitajskih del.“

Vprašala sem ga, kaj si pod tem pojmom predstavlja, pa je dejal: „Na preprost način izraziti, kar v ljudstvu živi.“

Rekla sem mu, da videvam po cesti na stotine in stotine kulijev, ki prenašajo težka bremena, in zakaj ne naredi kipa v čast kulijev.“

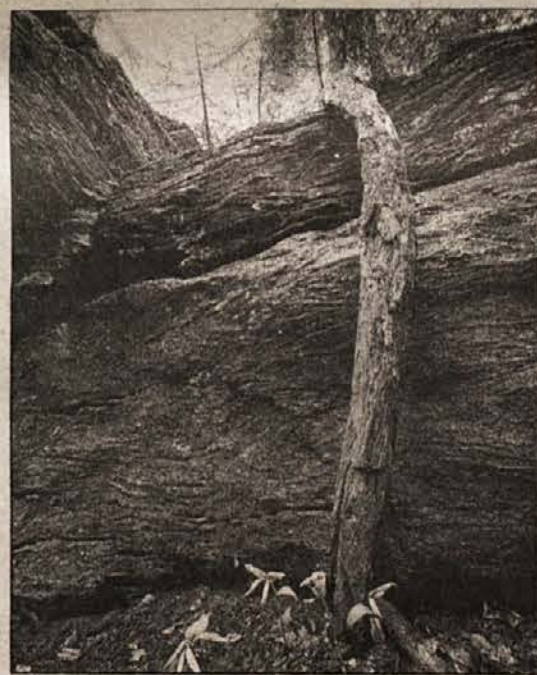
„To me ne zanima," je odvrnil profesor Ji. Doma pa sem naredil majhno glavico deklice, ki se nagiba čez cvet in iz oči ji polzi solza. Bil je poskus.“

Profesor Ji, 48 let star, zelo blede v obraz, je ostal moj dober znanec. Redno si dopisujeva.

Kitajci hodijo vedno zelo zgodaj v posteljo, ker pa so moje navade drugačne, sem zvečer hotela sama na sprehod vsaj okrog krasnega hotela. Bila je skoraj popolna tema in nikogar na cesti. Samo slaba luč je svetila pred hotelom. Vse skupaj se mi je zdelo neverjetno, zato me ni bila volja kaj dosti kolovratiti naokrog. V hotelu sem nato spravljala na papir dnevne vtise in se v mislih pripravljala na naslednji dan, ko nas je čakala vožnja po reki Jangce.

Njeno pravo ime je „Vzhod je rdeč“.

THEREZA DE GROOT



DOLENJCI RINEJO V HRIB

Najstarejši Novomeščani se še prav dobro spominjajo drobnega moža, ki je pogosto stal pod arkadami na novomeškem trgu s popotno palico v rokah in širokokrajnim klobukom na glavi, se oziral po nebu, nato pa krenil čez kandijski most v smeri proti Gorjancem ali pa se je namenil v Gracarjev turn k prijatelju graščaku Rudežu. Mož je bil upokojeni profesor Janez Trdina. Po rodu Gorenjec se je Trdina vživel v dolenske razmere, prepotoval to mehko, valovito pokrajino po dolgem in počez, opazoval življenje dolenskega kmeta, njegove šege in navade, prisluhnil njegovi govorici. Posebno so ga mikali Gorjanci s svojo lepoto, posedal je s Podgorci pred njihovimi domovi, še raje pa zidanicami, poslušal zgodbe o

temnih gozdovih, vilah ali škrahtih, grajskih gospodih in gospah, čarovnicah, pa tudi o resničnih ljudeh, doma pa umetniško oblikoval in ustvaril čudovite bajke o tem lepem koščku dolenske zemlje.

Deželo cvička, sonca in zelenih gričev, skrivnostnih gozdov ter dobrosrčnih in plemenitih prebivalcev tega dela slovenske zemlje, je predstavil svetu, kot še nihče pred in za njim. Njegove besede so izzvenele kot vabilo na obisk poti, ki jo je Trdina tolikokrat prehodil.

Klicu Janeza Trdine je sledilo nešteto Dolenjcev, blizu tisoč jih je, ki so združeni v novomeško Planinsko društvo. Anton Trunkelj je zagotovo eden najprizadenejših v njihovih vrstah in ima levji delež, da je Dolenjska dobila že leta 1967 planinsko-turistično pot, imenovano po Janezu Trdini.

„Trdinova pot, ali kot jo radi imenujemo, dolenski transverzala, je zagotovo ena najlepših pri nas. Speljana je iz Novega mesta do Frate, mimo Soteske, čez vrh Roga do Baze 20 in nato čez Mirno goro, Semič, Jugorje, Trdinov vrh, Gospičično, Kostanjevico, Pletenje, Javorovico, Otočec do Trške gore. 150 kilometrov dolga pot nudi slehernemu obiskovalcu ne samo pogled na najlepši del dolenske pokrajine, pač pa tudi vpogled v bogato kulturnozgodovinsko pre-

teklost," pravi predsednik novomeških planincev Trunkelj.

O Trdinovi poti je izšel tudi vodnik, opremljen z zemljevidom in podrobnejšimi opisi vseh krajev. V njem je tudi izkaznica, ki, opremljena z žigi vseh kontrolnih točk, prinaša obiskovalcu poti tudi značko.

„Dolenjci pa bomo poleg Trdinove kmalu dobili še novo planinsko-turistično pot. Otvoritev poti, ki bo imela tudi politično obeležje, imamo v načrtu že za jesen, potekala pa bo med Zagrebom in Ljubljano. Novomeški del poti je že pripravljen in markiran, potekal pa bo od gorjanskega grebena, prek Gospičične in Tolstega vrha do Otočca, od tam pa čez Trško goro, Hmeljnik, Mirno peč, Golobinjek, Frato, Zužemberk, Šmihel, Zagradec do Marinče vasi. Celotna pot bo dolga blizu 170 kilometrov.“

Ko Antona Trunklja, ki o planinarjenju govori tako zavzeto, da bi omehčal še tako motorizaciji zapisanega, povprašam, kaj mu vendar pomeni toliko prehojenih kolometrov, za hip obmolči. „Težko je odgovoriti. Planinarjenje je zadovoljstvo, občutek zmage nad naravo, je nekaj, kar se z besedami ne da opisati.“

Ob vseh podatkih o razmahu planinarstva na Dolenjskem, še posebej Novem mestu, kjer ima že domala sleherna osnovna šola svojo sekcijo,

enako tudi delovne organizacije (Krka, Zdravstveni center itd.), pa je na nekaj le potrebno opozoriti. Nerazumljivo je namreč, da planinski dom pri Gospičični ostaja skorajda neizkoriščen, obiskovalcev ima bore malo, pa še ti so večinoma naključni. Če gre vzroke temu pripisati slabi obveščenosti mestnih ljubiteljev narave, potem skušajmo napako popraviti kar sedaj. H Gospičični vodi več čudovitih in markiranih poti, dve iz Novega mesta, po ena iz Cerovca, Pendorjevke in Tolstega vrha. Do Gospičične se brez težav pride tudi z — avtomobilom.

Sicer pa: v recepciji hotela Metropol vam bodo odtisnili prvi žig. In če se še potem spustite mimo avtobusnega postajališča ob stavbi poštnega podjetja proti reki Krki in nadaljujete pot v desno pod železniškim mostom vse do Cegelnice, lahko slehernemu zatrdite, da ste vsaj košček planinca. Kajti prehodili ste prvih nekaj sto metrov Trdinove poti. In če vam uspe, da se iz tega „sprehoda“ vrnete po gozdni cesti številka 8, ki se pravokotno priključi na cesto Novo mesto—Karteljevo, potem lahko zmagoslavno razširite vest, da ste prehodili (ali prevozili) vseh 150 kilometrov dolenske transverzale. Potrebno bo le še pokazati žige vseh šestnajstih kontrolnih postaj...

B. BUDJA



tudi njega utrujajo toliki obiski, toda ne! Nikdar ni pokazal utrujenosti, nikoli ni rekel: 'Dosti mi je tega!'

Spominjam se nekega novega leta v Beogradu. Predsednik je bil najprej na silvestrovanju v skupščini, proti jutru je šel v hotel Metropol in šele ob 5.30 smo ga spremili domov. Mi smo bili zelo utrujeni in smo mislili: No, danes bo pa mir in bomo spali. Že ob 9. uri pa nas je budil telefon: Predsednik gre v Karadjordjevo na lov. Ta človek ni bil nikdar utrujen, vsaj kazal ni tega. Neizmerno je ljubil naravo, lov in hoja po gozdu sta mu bila vir sprostitve.

Kamorkoli smo prišli z njim v lovišče, se je najprej pozanimal za lovska pravila, kaj se sme odstreliti, kje itd. Čeprav so mu povsod rekli: 'Vi kar streljajte, kar vam pride pod puško!' ni tega dovoljenja nikdar zlorabil. Nič kolikokrat je imel priložnost ustreliti medveda, gamsa ali drugo divjad, pa se je dostikrat vrnil praznih rok: 'So bili še premladi, takih jaz ne streljam'. Še to mu ni bilo prav, če je kdo na diplomatskem lovu ustrelil fazanko. 'Zakaj ni pustil ženke?' je včasih rekel.

Na Brionih pa je imel živalski vrt v malem in največjim užitek je večkrat krmil živali, se z njimi 'pogovarjal'.

Tovariš Somrak se spominja tudi mnogih Titovih besed in izrekov, katerih pomen šele zdaj prav spoznava. Med drugimi pravi:

„Kolikokrat se je smejal, ko je pred leti v tujem tisku bral, da bo Jugoslavija razpadla, ko Tita več ne bo. 'Kakšen voditelj bi bil,' je rekel, če ne bi poskrbel za nasledstvo! Naš samoupravni sistem, enotnost komunistov, moderna armada in splošni ljudski odpor, vse to je tako močno in povezano med seboj, da me ni prav nič strah, kako bo, ko mene ne bo!'

Ni rad videl, če so kje vse naše uspehe pripisovali samo njemu. Ob takih priložnostih je vsaj ljudem v bližini rekel:

'Jaz sam ne bi nič napravil, če ne bi imel takega ljudstva...'

Moram pa reči, da je bilo za vse njegove obiske po domovini značilno, da je povsod in ob vsaki priložnosti poudarjal bratsvo in enotnost med našimi narodi in da se je povsod zanimal za borce, kako živijo, spraševal za podrobnosti, kako imajo urejene razmere itd.

Ob tako napetem delavniku in kljub svojim letom pa je vsako leto enkrat priredil sprejem tudi za osebje kabineta. Takrat se je z nami pomudil v pogovoru, šalili smo se in preživljali res enkratne ure. Kdorkoli je imel priložnost s predsednikom Titom govoriti, ga bliže spoznati, je lahko doumel njegove neverjetne sposobnosti tako rekoč na vseh področjih. Ob vsem tem pa je bil preprost, tako človeški in razumevajoč, da tega ni moč popisati.

Fotografija predsednika Tita s posvetilom in podpisom ter zlata ura z vgrviranim posvetilom sta tudi spomina, ki pri Somrakovih zasedajo najbolj častno mesto v stanovanju. 'To sta največji dragocenosti, kar jih imam', je dejal Ivan Somrak.

RIA BAČER

ŠESTNAJST LET OB TITU

Ko bi malemu kmetu Somraku s Kuzarjevega kala nad Prečno ob rojstvu sina Ivana, enega med trinajstimi otroki, napovedali, da bo ta sin več let svojega življenja prebil v glavnem mestu, da bo v vsakodnevni službi videval največje državnike sveta in da bo pravzaprav skrbel za varnost enega najpomembnejših in najuglednejših državnikov, bi prav gotovo tako napoved štel za bajko. Pa se je prav to primerilo!

Ivan Somrak, zdaj upokojeni polkovnik in varnostni oficir predsednika republike Tita, živi od upokojitve leta 1975 v Novem mestu. Zdaj ga sicer vidavamo kot funkcionarja v raznih organizacijah, kot občana ki se v prostem času bavi s čebelami, je pa eden zelo redkih domačinov, čigar pripoved z vrsto fotografij predstavlja bogato zakladnico spominov na Tita. Prav te dni, ko je predsednikova smrt boleče odjeknila med nami, so v Somrakovi družini često jemali v roke albume s fotografijami in se

spominjali vrste let, ko so živeli na Dedinju, v neposredni bližini predsednika Tita.

„Čeprav smo vedeli dlje časa, da je zdravje našega predsednika Tita zelo slabo, me je njegova smrt globoko presunila. Nisem še srečal človeka, ki bi bil tako poln fizične in umske energije in ki bi bil tako razumevajoč...'

V Titovo gardo sem bil premeščen 1948 kot varnostni oficir, odtlej pa do upokojitve sem služboval ali v gardi ali pa spadal pod kabinet vrhovnega komandanta JLA. Dolžnost naše varnostne službe je bila skrbeti, da se predsedniku ne bi kaj zgodilo, bodisi na potovanjih po domovini ali v tujini. Naše varnostne načrte za posamezna potovanja je predsednik vedno pregledal, jih odobril ali pa je bil z njimi vsaj seznanjen. Bil je zelo razumevajoč za naše delo, čeprav je večkrat rekel: 'Ali je vse to potrebno?' Nikdar se ni bal za lastno varnost! Imel je neizmerno zaupanje v naše delovne ljudi. Ni pa prenesel, če je kdo iz naše službe bolj grobo odrival množico, če je rinila k njemu. Nekoč, ko je bil na uradnem obisku v Banjaluki, je ljudstvo tako pritisnilo proti njemu, da se je naš varnostni obroč zlomil in predsednika smo za nekaj hipov preprosto izgubili izpred oči. Potem smo odrivali in odrivali ljudi, da smo se prebili do njega in ga odpeljali v hotel. Strahoma smo se spogledovali, češ kaj bo rekel, kakšna da je to varnostna služba, pa je samo z nasmehom dejal:

'Kaj takega pa še nel' Kar zadovoljno se je smehljaj, nam pa je mrzel pot teklo po licih.'

Ko smo pri Somrakovih doma jemali iz albuma fotografije, so se bivšemu varnostnemu oficirju utrnili še drugi spomini z nešteti poti.

„Bilo je v Titovem Velesu. Ob gostem špalirju ljudstva smo se prebijali proti tovarni, kjer je bil napovedan predsednikov obisk. Ko smo prišli tja, je bil tovariš Tito ves pokrit s cvetjem. Med tem, ko se je direktor opravičeval, si je on otresal rože, pa spet ves nasmejan dejal: 'Že dobro, nič hudega, bom vsaj vedel za drugič'. S seboj bom vzel reket (igral je tenis), da se bom branil.'

Nekoč v Črni gori pa mu je prav ob taki priložnosti, ko so ga pretirano posipavali s cvetjem, nekaj padlo v oko in je moral k zdravniku. Bil sem priča neštetim obiskom predsednika po domovini. Tudi nam, varnostnikom, je bilo ganljivo videti, kako je ljudstvo povsod resnično radostjo pozdravljalo Tita. Nekateri so se jokali, mi smo temu rekli: solze radostnice, drugi ploskali in vpili. Da ga je ljudstvo ljubilo iz srca, to sem nešteto videl. Staro in mlado je hotelo čim bliže k njemu in ga od blizu videti.'

Spet smo bili pri fotografijah s prireditve ob 25. maju na beograjskem stadionu. „Vsako leto za 25. maj je predsednik po tri dni sprejemal delegacije pionirjev, mladine, republik, državnikov. Zelo naporno je bilo za nas in mislili smo, da



RDEČI KAPITAN

Vasica Gabrje pri Soteski je zaselek borih deset hiš, potisnjenih globoko v bregove Krke, ki teče tam skoraj še deviško čista. Romantična podoba, ki človeka pomirja. Pred vojno je bila velika revščina, saj noben bajtar ni imel toliko zemlje, da bi se preživljal. Zaposlitev so iskali večidel pri grofu Auerspergu. Eden od teh je bil tudi Lojze Strajnar, ki jih danes šteje 79. Vežan je predvsem na dom, saj ga noge ne ubogajo več. Še zmeraj pa je poln optimizma in dobre volje. Pove tudi, da mu je žal, ko se nihče ne spomni, da bi vsaj na kratko opisal, kako je potekal in bil organiziran med NOB promet čez Krko v Soteski. Takšnega prevoza namreč Krka od izvira do izliva v tistih časih drugje ni premogla.

„Bil sem prvi in edini komandir partizanske mornarice na Krki. Sovražnik me je poimenoval kar 'Rdeči kapitan'."

Tako prične ubujati spomine Lojze Strajnar, ki je kapitulacijo stare Jugoslavije dočakal kot volar na soteskem gradu, kjer se je udinjal za vsakdanji kruh. Spominja se, da so takrat po gradu hodili gosposki italijanski vojaki in da jih je takoj zasovražil.

Pričela se je vojna. Ko so v začetku leta 1942 aktivisti OF pričeli zbirati prve denarne in druge prispevke za narodnoosvobodilno gibanje, je bil Lojze med prvimi, ki je pomagal.

Hitro sem se vključil v narodnoosvobodilno gibanje, s katerim me je vezalo vse več dogodkov.

Partizane sem zalagal s cigaretami, ostalimi potrebščinami, še pomembnejše pa so bile informacije o stanju italijanske posadke v gradu.

Neko pomladno noč 1942 so partizani prišli po grofovo živino. Spal sem v hlevu. Obisk me ni presenetil. Spominjam se partizana Toneta Bračdača, ki je takrat dejal, da bi bilo treba konjem odstraniti podkve, da ne bi povzročali hrupa. Takrat sem se spomnil vreč. Z njimi smo živalim ovili noge in skupno smo jih odgnali iz hleva do Krke. Pot nas je vodila mimo italijanskih bunkerjev na Dolenje polje in nato v Rog.

Naslednje jutro so me Italijani na veliko zasliševali. Povedal sem jim, da je bilo partizanov toliko, da se jim nisem mogel upirati.

Istega leta so partizani uničili tudi vodovod, ki je napajal grad, tako da so morali Italijani hoditi po vodo v Krko. To pa so lahko storili le ponoči, saj pot po belem dnevu zaradi bližine partizanov ni bila varna. O nočni preskrbi Italijanov z vodo sem poročal partizanom, ki so mi predlagali, naj vodo, ki jo imajo Italijani v sodih, zastupim. Od Jožeta Grbeža sem dobil strup in ga naskrivaj stresel v enega od sodov. Učinek je bil viden drugega dne, ko sta Italijanom poginila jahalni konj in muša. Bal sem se Italijanov, vendar me po tem dogodku sploh niso zasliševali, saj sem se jim zdel za takšno dejanje nesposoben. Od takrat naprej je bila ob sodih z vodo vselej vojaška



straža. Še bi lahko našteval, vendar naj omenim le še dan, ko sem res aktivno postal udeleženec NOB. Bilo je to 9. septembra 1943, ko je grad zasedla Gradnikova brigada."

Lojze se spominja nemške ofenzive, ko je za las ušel smrti. V začetku leta 1944 pa je bil po krajši odsotnosti ponovno odposlan na Dolenjsko, v Podgozd pri Dvoru. Mostovi pri Krki so bili porušeni, zato je vodstvo 7. korpusa izdalo nalog, naj se nekje med Sotesko in Dvorom organizira zasilen prevoz čez Krko. To nalogo je dobil Lojze Strajnar. Tako je postal komandir enote 12 mož. Iznajdljivi partizani so pod Strajnarjevim vodstvom pod Starim gradom ob Krki po nekaj dneh zgradili velik splav, dolg 12 m in širok 6 m. Nanj je lahko šlo 40 partizanov z vso opremo. Čez Krko so napeli jekleno žico, postavili stražo z mitraljezom in partizanski brod je lahko pričel opravljati svoje pomembno poslanstvo. Njegov kapitan je bil Lojze Strajnar. Prepeljal je Cankarjevo, Gubčevo in še katero drugo brigado, veliko hrane in ostalih partizanskih potrebščin.

„Mornarji“ na Krki pa so bili v veliko pomoč tudi civilnemu prebivalstvu, saj so jih prevažali z enega na drugi breg.

Sovražnik, še posebej domobranci iz Novega mesta, so brod poskušali večkrat uničiti, vendar jim to ni uspelo. V enem od številnih napadov so

v Krko zmetali preko 60 min, od katerih pa je le ena zadela brod, vendar žrtev na srečo ni bilo. Brod so večkrat skušali uničiti tudi Nemci. Enkrat jim je celo uspelo, da so ga odvezali in spustili po Krki. Vendar se je plovilo ustavilo še nad jezom v Soteski. Brod je bil še isti dan usposobljen za prevoz in že ponoči so z njim vozili ranjence v roške gozdove.

V začetku 1945, ko je bilo povsod čutili bližajoči se konec vojne, so Nemci in domobranci še poslednjič napadli Lojzetovo posadko. Bilo je to v začetku aprila, njihov napad pa tako silovit kot še nikoli poprej.

„Nisem vedel, da so se naše enote takrat začasno umaknile na Hrvaško, v okrilje IV. armade, pošla nam je tudi municija in tako ni preostalo drugega, kot da sem svoje 'mornarje' povedel po skritih poteh v Belo krajino in od tam na Hrvaško. Kot sem izvedel kasneje, so se z našim brodom kakšnih 14 dni vozili Nemci in domobranci."

Lojzeta, „rdečega kapitana“, so kmalu po osvoboditvi na njegovo prošnjo demobilizirali; dobil je čin starejšega vodnika. Čeprav je poteklo že veliko let, odkar je v globoki soteski doline Krke domovala Lojzetova posadka, se mnogi, ki so se takrat peljali z brodom, še spominjajo teh dogodkov, veliko spominov pa je za vedno odnesel tok Krke.

T. VIRANT



RESNICE O DOMAČI IN INDUSTRIJSKI HRANI



Tudi pri nas se je s splošnim razvojem in dviganjem življenjske ravni precej izboljšala ponudba trga, saj je mogoče dobiti vse mogoče specialitete, povečala pa se je tudi poraba najbolj kvalitetnih živil, kot so meso, mleko, in druga živila. Hkrati s tem se je povečevala tudi naša zahtevnost, saj po vzoru razvitega sveta, ki je šel v snobističnem čaščenju hrane še nekaj dalj, tudi mi vse bolj častimo domačo hrano.

Pridevnik „domače“ je postal komercialno uspešno reklamno geslo, s katerim dobro prodajajo spretni trgovci in gostilničarji vse, od vina do mesa, piščancev in klobas. To čaščenje „domačega“ je namreč doseglo marsikje že tako močan obseg, da se zdi hrana, to je meso ali živila, pridelana na sodobnih farmah in kmetijskih posestvih, manj vredna. Kar precej ljudi je namreč prepričanih, da je tista hrana zastrupljena s hormoni, antibiotiki, pesticidi in umetnimi gnojili teh dodatki, ki jih navaden občan težko sploh dojamel. In v takem razpoloženju in razmišljanju so ljudje pripravljene preplačati piščanca, kupljenega na kmetiji, ni prepričati piščanca, kupljenega na kmetiji, katere gospodar modro zamolči, da tudi on piščance hrani s krmili, ali pa jabolka, ki so na primer zrastle v odmaknjenih Selih—Šumberku in so drobna in črvena, plačajo po 10 dinarjev kilogram, pa še oberejo jih sami. Vse to kaže, da je tudi k nam že prodrl kult naravne hrane, kot so ga začeli Američani z „natural food“, ki se prodaja v posebnih trgovinah, kjer pa so cene za trideset odstotkov višje.

Kako je pri nas s hrano, predvsem pa mesom in živalskimi proizvodi, kakšna je njihova kvaliteta, smo hoteli pojasniti v razgovoru z magistrom veterinarstva Cvetkom Buncem iz Trebnjega, ki je bil do nedavnega še pri medobčinskih inšpekcijskih službah, zdaj pa je direktor Veterinarskega zavoda Krim v Grosupljem. Ta veterinar, ki je začel v kmetijstvu delovati kot kmetijski tehnik, potem nadaljeval kot veterinar in končal kot inšpektor, ta vprašanja dobro pozna z vseh vidikov. Zato smo hoteli z njim predvsem razčistiti dilemo: domača ali industrijsko predelana hrana, zlasti pa vprašanje, ali je hrana pridelana v sodobnih industrijskih razmerah, zdravju škodljiva in ali je prednost „domače“ hrane res tako velika.

— Kateri spremembe je v živinorejo in seveda tudi v poljedelstvo kot njen temelj prinesla vedno večja potreba po hrani?

„Potreba po povečanju pridelovanja hrane so prav gotovo povečale napore za izboljševanje pasemskega sestava, kjer je prišla v poštev predvsem selekcija. Spremembe pa so nastopile tudi v načinu prehranjevanja živali. Strokovnjaki so iskali take krmilne mešanice, s katerimi se je povečal prirastek. Spremenile so se tudi zoohigijenske razmere v hlevih, pri čemer je bilo treba izkoreniniti vrsto kužnih boleznih, ki so prej onemogočale rejo v večjih skupinah. In večino naporov v tej smeri je morala opraviti Evropa sama, saj v ZDA in Argentini, kjer so za prejšnji

poznali masovno rejo živine zaradi posebnih geografskih razmer, te živine niso gojili v hlevih. Farmski način pridelovanja jajc, perutninskega mesa in svinjskega mesa pa je danes tako rekoč splošno uveljavljen. Tako tudi pri nas. Že po letu 1955 smo začeli ustanavljati velike farme za rejo prašičev in perutnine, ki so zdaj med največjimi v Evropi, to je Ihan, Ptuj, Neverke, Zalug itd.“

— Ali je res, da je hrana, ki jo pridelujemo na ta način, manj kvalitetna, da, celo škodljiva v primerjavi s hrano, pridelano na tradicionalni način?

„Kakovost živalskih proizvodov je odvisna od kakovosti krme. Ker so potrebe po krmni vedno večje, je treba zagotoviti njeno hitrejšo rast, pri čemer je treba seveda uporabljati veliko več gnojil kot nekdanj. Z rastjo količine pa nujno pada kakovost krme, zato je treba krmni dodajati vrsto vitaminov, mineralov in drugih sestavin za normalno rast. Zaradi take krme živali hitreje priraščajo in meso je bolj nežno, zaradi manj pestre prehrane pa za subjektivni okus tudi manj okusno. Vendar meso ali drugi živalski proizvodi pridobimo na prebavljivosti, saj vsebujejo manj vlaken, manj elastina.“

— Pa vendar med ljudmi vlada prepričanje, da je ta hrana nevarna za zdravje ljudi.

„Sodobni agrotehnični ukrepi prinašajo prav gotovo nekatere nevarnosti za zdravje ljudi, vendar so zaradi vse večjih potreb po hrani nujno potrebni. Njihove morebitne škodljivosti se zavedajo tudi strokovnjaki, zato sproti spremljajo učinke sodobnih sredstev in tudi priznajo svoje zmože. Tako je bilo na primer z zdaj že prepovedanim DDT, za katerega niso vedeli, da se kopiči v maščobnem tkivu in da zelo težko razpada. V zadnjem času so odkrili nove pesticide, ki so manj škodljivi in prej razpadejo.“

— Potem razlike med „domačo“ hrano, pridelano na tradicionalen način pri kmetu, in hrano, pridelano na sodobni farmi, pravzaprav ni?

„Najprej je treba povedati, da so tudi kmetje že prevzeli sodobno tehnologijo krmiljenja s krmili in da vsi živimo v istem biotopu, kar pomeni, da veljajo enaki pogoji za kmeta in veliko proizvodnjo. Sploh pa je treba pojasniti, da krmila sama po sebi niso nič strupenega ali do kraja umetnega, saj so mešana iz žit, dodani pa so jim vitamini in minerali. Če pa bi govoril samo za Slovenijo, moram dodati, da se pri nas zaradi pomanjkanja žit vse manj naslanjamo na krmila in spet prehajamo na silažo in travno krmo. Pa ne iz zdravstvenih razlogov, ampak čisto ekonomskih, saj se moramo pri tem nasloniti na lastne sile.“

— Kako pa je z uporabo hormonskih in antibiotičnih krmil?

„Oboje je prepovedano. Res pa je, da so z uporabo hormonov dosegli za 25 odstotkov večjo rastnost, kar pa je bilo z različnih vidikov neustrezno. Pri nas zdaj že v reji kontroliramo, ali rejci uporabljajo hormone, in veterinar s svojim podpisom jamči, da v krmni niso bile uporabljene sestavine na hormonski osnovi. Tudi antibiotiki, ki so jih v preteklosti uporabljali za spodbujanje rasti, pa tudi kot preventivo pred pojavom določenih boleznih, so zdaj prepovedani. Zaradi njihove uporabe so začeli rejci zanemarjati higijenske razmere, pri ljudeh pa se je pojavljala rezistenca, to je neučinkovitost antibiotičnih zdravil. Kot zadnji ukrep je zdaj uveljavljena prepoved reklamiranja antibiotičnih krmil. Zdaj pa tudi že v proizvodnji krmil sproti kontroliramo, ali so bila uporabljena antibiotična sredstva. Kontrola se nadaljuje tudi potem med rejo, pa tudi živalski proizvodi, ki so že v prodaji se redno kontrolirajo. Za živali pa, ki so bile zdravljene z antibiotiki, veterinar določi, kdaj je vsebnost antibiotikov v njihovem telesu razkrojena. Res pa je tudi, da tu in tam prihaja do zlorab, če posebej kaj rekarno ne dajejo

antibiotičnih zdravil samo na recept. Tudi iz inozemstva prihajajo taka zdravila. Vse to pomeni, da je pridelovanje hrane, ki je pod stalnim nadzorom strokovnjakov, kar se praviloma dogaja na velikih družbenih obratih ali v kooperacijski proizvodnji, bolj zdravo oziroma je njeno uživanje z zdravstvenega vidika manj tvegano.“

— Kdaj sploh so živila nevarna za prehrano?

„V določenih pogojih, ko je kak organizem že bolan, je uživanje take ali drugačne hrane lahko tvegano. Sicer pa so možnosti pri hrani, ki je pridelana pod stalno strokovno kontrolo, zelo malo. Kot sem že povedal, izvajamo stalno kontrolo vsebnosti antibiotikov in hormonov v krmni. Kmet, katerega govedo zboli in je zdravljeno z antibiotiki, dobi prepoved za prodajo mleka. Pri umetnih gnojilih nastopa nevarnost samo pri nitratih, ki pa pri živalih v povečanih količinah tako in tako privedejo do bolezenskih stanj. Težje pa je pri domači proizvodnji, kjer zaradi slabe hrane sena lahko pride do plesni in tako mleko, okuženo z mikotoksini, je zdravju nevarno. Tudi s pasterizacijo toksini ne poginejo, vendar pa se v velikih zbirališčih mleka tako razredčijo, da zdravju niso nevarni. V takem primeru lahko kmet, ki sicer živi v zdravem okolju, daleč od zastrupljenega sveta, uživa slabše mleko kot meščan.“

— Razlike med „domačo“ hrano in tisto, ki je pridelana na sodoben način, ni. Kakšni so potemtakem cilji sodobne kmetijske proizvodnje?

„Hkrati s povečanjem krme povečati tudi količine mesa, mleka, jajc in drugih kmetijskih pridelkov. Pri nas se v zadnjem času od krmil vse bolj usmerjamo na domače izvore krme, to je na silažo in na pašnokosni sistem. Reja perutnine in svinj pa ostaja prej ko slej pri enakem načinu intenzivnega krmiljenja. Pri pašnokosnem sistemu ne gre več za tradicionalen ekstenziven način paše, marveč za temeljito gnojenje in postopno pašo po čredinkah. Ta način prinaša več prednosti, saj je z ekonomskega vidika bolj učinkovit, pa tudi živali se na prostem bolje počutijo, da ne govorimo o tem, da na planem dobe več vitamina D. Tudi na Dolenjskem smo v zadnjih letih dosegli velike uspehe na področju mlekojeje in mesoreje. Danes se ne dogaja več, da bi živina stradala, kvaliteta krme je vse boljša in zelo so se izboljšale higijenske razmere. Medtem ko so bili pred desetimi leti desetkrat milejši kriteriji za mleko, je tokrat tistim pogojem zadostilo precej manj kmetov kot danes.“

— Nekaj očitkov leti tudi na način hranjenja živalskih proizvodov. Ljudje zlasti mislijo, da je škodljivo večkratno odmrzovanje in zamrzovanje mesa. Kako je s tem pri nas?

„Predvsem je treba vedeti, da pri nas zelo malo mesa prodamo iz hladilnic. To se zgodi le, kadar na trgu manjka mesa in to pride iz državnih rezerv. Ponovno zamrzovanje pa je tako prepovedano. Je pa med postopki za hranjenje hrane najboljši način zamrzovanje, poznamo pa jih še nekaj kot so konzerviranje s kemičnimi preparati, sterilizacija, soljenjem. Kot rečeno, je najboljšo zamrzovanje, ker najmanj spreminja sestavo živila. Seveda mora biti opravljeno strokovno po predpisanem postopku in za različne proizvode po posebnih normah. Prvi pogoj je, da je proizvod higijensko neoporečen, saj je mišljenje, da bo z zamrzovanjem postal boljši, zmotno. Meso mora biti samo od zdravih živali, kar pomeni, da v sili zaklane živali nimajo mesta v hladilnicah ali hladilnih skrinjah. Teletina sme biti v hladilnici največ 6 mesecev, mlada govedina 18 mesecev, drobovina 5 mesecev, krvavice, ki jih ljudje tako radi spravljajo v skrinje, pa največ tri mesece. Spet moram poudariti, da imajo najboljše opanje za zamrzovanje v velikih klavnica, kjer meso naprej

ohladijo na štiri stopinje Celzija. V nasprotnem primeru se namreč v celicah naredijo ledeni kristali in pri odmrzovanju iz mesa odtečejo najboljše snovi.“

— Kako pa je z industrijskimi proizvodi? Siri, salamami, konzervami?

„Zelo težko se zgodi, da bi bila za živila škodljiva z zdravstvenega vidika. Tako kot vsi ostali proizvodi so podvrženi stalni kontroli. Težje pa jih je zagovarjati z vidika njihove kvalitete. V proizvodnji, kjer še ni vpeljana stalna zunanja kontrola, pride tu in tam do tehnoloških napak. Tako je v teh proizvodih rado preve vode, maščob, veziva, pri sirihih se pojavlja nedozorelost, napihnjenost. Tudi trajne salame, ki bi morale biti suhe, so mehke itn. Vzrokov za tako stanje je več. Eden izmed njih je pomanjkanje zunanje kontrole, katero so veterinarji že predlagali, pa tudi objektivne težave mesne industrije in vedno večje povpraševanje na trgu. Vseh teh težav pa ni opaziti v večjih centrih, kjer je ponudba večja in lahko vsak kupec najde hrano po svojem okusu in zahtevah kvalitete.“

— Kakšni so torej sistemi kontrole pri nas glede živil?

„Predvsem je treba na prvem mestu poudariti, da pri nas podjetja ne bi služila na račun zdravja ljudi, kar pogojuje naš družbeni sistem. Hkrati s tem pa imamo izdelan tak sistem kontrole, ki nam zagotavlja, da našo hrano res lahko v miru uživamo. Tako imamo kontrolo v proizvodnji krmil, zdravstvene nege in stanja živil, prometa od odpreme do sprejema, nadzor nad škropivi in zaščitnimi sredstvi ter njihovo uporabo, stalni nadzor v klavnica, mlekarnah, farmah itn. Še posebej strogo pa je nadzorovana vsa uporaba dodatkov. Seveda se tudi pri nas dogaja, da posamezni proizvajalci skušajo izigrati predpise, pri čemer je treba opozoriti, da bi bilo potrebno večje sodelovanje občanov. Še posebej v primerih, ko proizvodi ne ustrezajo zagotovitom na deklaraciji.“

Torej dileme, ali „domača“ ali industrijsko pridelana hrana, pravzaprav ni. S tako imenovano „domačo“ hrano špekulirajo predvsem ljudje, ki hočejo z malo truda na račun lahkovernosti na hitro veliko zaslužiti. In tedaj se zgodi, da kupci željni „domače“ hrane kupijo maslo spremašno z margarino, a iz lesenega modelčka in z obvezno planinkokot zaščitnim znakom. Prav tako nekaj deset par dražje plačujejo jajca, ki jih razni rejci pa tudi kmetje dobijo od kur, ki so ravno tako hranjene s krmili kot tiste na farmah. Tudi domače meso ali mleko utegne biti tako ali drugače okuženo. Kljub očitni prednosti industrijskega načina pridelovanja hrane ali intenzivnega kmetijstva pa je vendarle treba dodati, da je mogoče pridelati tudi hrano na stari način. Vendar bi bila ta hrana izredno draga, vprašanje pa je tudi, če bi bila boljša.

Kot je rekel magister Bunc, živimo vsi v istem biotopu, ki je tako ali drugače že zastrupljen s pesticidi in drugimi snovmi, ki so onesnažile naše okolje, zato je kmetova njiva v nekem oddaljenem kraju po tej strani enaka tisti na velikem kmetijskem posestvu. Sploh pa bi ob starem načinu pridelovanja hrane, ki je bil daleč manj učinkovit, na svetu zavladala še hujša lakota. Zato je sedanji intenzivni način pridelovanja hrane življenjska nuja. Vendar gre vzporedno z njim tudi vse večji napor za izobraženost delavcev v našem kmetijstvu, na področju torej, kjer so v trebanjski občini s stalnim izobraževanjem kmetov že veliko dosegli. In prav ta oblika se je izkazala kot najbolj učinkovita za zagotavljanje najbolj zdrave in kvalitetne hrane. Z marsikatero od teh resnic pa bi se lahko seznanili tudi kupci teh proizvodov.

Govorice o boljši kvaliteti „domače“ hrane, ki jo tako cenimo, da smo je pripravljene nekajkrat preplačati, bi ob večji vrednosti o pridelovanju hrane vsekakor imele manjšo moč, kot jo imajo nekod zdaj.

PETAR DOGAN

Medtem ko je po zagrebških ulicah tekla kri, ko so hlapci režima streljali na goloroko delovno ljudstvo in so padale nove žrtve današnjega krvavega režima, je v bolnišnici „Usmiljenih sester“ ugasnilo mlado življenje.

Dne 23. t. m. je umrl tovariš Petar Dogan, kovinarski delavec, star 25 let, doma iz Mostarja (Hercegovina). Po dvomesečni bolezni je nemila smrt pokosila mlado življenje tega pogumnega borca iz vrst delavskega razreda. Tudi tovariš Petar je žrtev žandarskega kopita, žrtev jugoslovanske buržoazije in njenega eksponenta — beograjske vlade!

Žandarsko kopito mu (je) poškodovalo ledvice, ki so začele gniti, in zato je moral tako mlad umreti. Kot mlad delavec (vajenec) je v najbolj zgodnjih letih začel najaktivneje delati v delavskem gibanju. Zaradi tega so ga pogosto preganjali, hlapci režima so ga zapirali in pretepali. Vendar vse to ni moglo omajati tovariša Petra, to ga je še bolj prepričalo o nepravilnosti kapitalistične družbe do delavskega razreda (in) o potrebi odločnega boja za pravice delovnega ljudstva.

Po naravi tih in skromen, pri delu pa neutrujen organizator in agitator se je tovariš Petar z dušo in s telesom predal delavskemu gibanju in dal zanj tudi svoje življenje.

Že pred dvema letoma mi je v Srbiji pogosto pripovedoval: V niškem zaporu so mi skrajšali življenje za veliko let, na smrt so me pretepli in me tako pretepenega in na pol golega vrgli na beton v celico, kjer sem preležal 3 dni v največjem mrazu. Vem, je rekel, ne bom dolgo živel, imam pa eno željo, da bi dočakal in videl svobodnega delavskega razreda v Jugoslaviji, pa čeprav bi se potem končalo moje življenje. Želja tovariša Petra se ni uresničila, prej je moral v grob. Njegovim krvnikom se je posrečilo iztrgati ga iz našega okolja. Njegova usta so za vedno umolknila, toda njegova dejanja so živa. Namesto Petra prihajajo novi borci, namesto enega prihaja 10—100 in na tisoče novih borcev.

Tovariš Petar je tiho končal svoje življenje. Za njegovo smrt in pogreb ni vedel zagrebški proletarijat. Vedelo je le 5—6 tovarišev, ki so bili na njegovem pogrebu, ker je prav takrat zagrebška policija začela divjaško preganjati zagrebški proletarijat.

Se huje nas je prizadel odhod tovariša Petra, ker se delavski razred ni mogel posloviti od njega.

Pa vendar! Namesto solz stiskamo pesti. Namesto besed slovesa stiskamo zobe in ni daleč uresničitev dela, ki si se mu Ti ves posvetil. Jugoslovanski proletarijat bo znal ceniti Tvojo žrtev.

Spomin nate bo večno ostal v srcih vseh, ki so te poznali in za katere si se bojeval in dal svoje življenje.

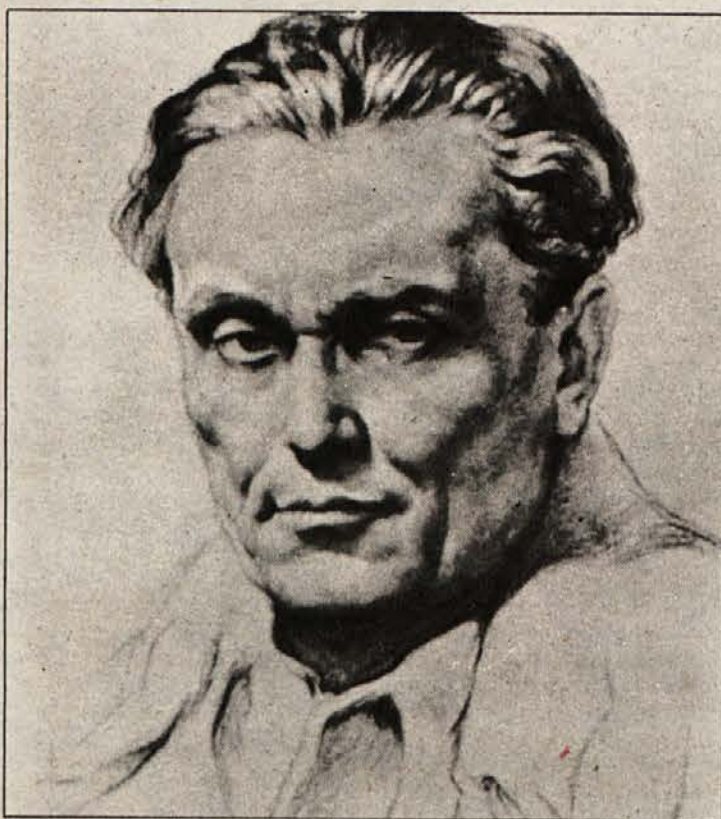
Slava tovarišu Petru Doganu!

(Iz prve knjige Zbranih del)

IZ ŽIVLJENJA KOMUNISTOV NA ROBIJI V JUGOSLAVIJI

Navajam kratek odlomek iz svojega srečanja in doživetja z M. Pijadom in še z nekaterimi tovariši v lepoglavski kaznilnici. Rad bi vsaj približno opisal nekatere tovariše, zlasti tovariša M. Pijada, ki že 10 let trpi v kaznilnicah Jugoslavije. V kaznilnicah zato, ker so tovariša Pijada z nekaterimi tovariši že dvakrat vrgli iz Mitrovice v Lepoglavo in nazaj iz Lepoglave v Mitrovice. To pogosto premeščanje iz kaznilnice v kaznilnico se dogaja zato, ker režim meni, da so ti ljudje nevarni za mir in red v kaznilnicah, če ostanejo dalj časa v enem kraju. Ta premeščanja so združena z raznim trpinčenjem, ki ga počenljajo tako žandarji na poti kakor uprava kaznilnice, kamor tovariši pridejo. Zaradi takšnih premeštitev in trpinčenja je izgubil svoje mlado življenje Zlatko Šnajder. Navajam primer, kako tovariše trpinčijo, brž ko je prvokrat prišel v Lepoglavo: „Ko so nas v Mitrovici prignali na dvorišče, so nam začeli žandarji groziti, da nas bodo pobili kot zajce, brž ko se med potjo zganemo. Nato jih je hujskal še upravnik kaznilnice, znani sadist in krvnik komunistov v Mitrovici — Pušić. Žandarji so nas vso pot spremljali z grožnjami in psovkami. Jaz in moji trije tovariši smo dobili vtis, da se žandarji res pripravljajo, da nas pobijejo, potem pa razglasijo, da smo hoteli pobegniti. To je bilo leta 1929 in 1930 v „modi“. Ko smo prispeli na postajo v Lepoglavi, je bila temna noč (do kaznilnice je kakih 800 korakov). Žandarji so se postavili za nami in nam zagrozili, da bodo brž streljali za vsak sumljiv korak. Tako smo prehodili to pot v razpoloženju na smrt obsojenih, pričakujoč vsak trenutek, da bodo počili strelji ali nas bodo zabodli v hrbet.“ To počenljajo sluge krvavega režima po nalogu, da tako prirejejo borbem delavskega razreda predsmrtno trenutke. M. Pijade je prišel v Lepoglavo s tovariši Čakijem, Gruborjem in Čipčićem. Dotlej smo bili v Lepoglavi samo trije komunisti, ker smo bili obsojeni, preden je prišla za krmilo vojaško-fašistična diktatura, državno sodišče pa je pošiljalo vse v Mitrovice.

Prihoda tovariša M. Pijada smo bili zelo veseli, zlasti jaz. Meni se je posrečilo dobiti ga za delo v kaznilniški električni centrali, kjer sem delal tudi jaz kot električar. Tu sva ostala skupaj, dokler me kazensko niso premestili v mariborsko kaznilnico. Tu sem imel priložnost spoznati značaj in življenje tega našega tovariša, ki je bil leta 1925 obsojen na 20 let robije, in to zaradi sadizma režima, ki je takrat mislil s to kaznijo zastrašiti S(tjepana) Radića, ko je le-ta potoval po Evropi in se napolnil celo v Rusijo. Tovarišu Pijadu so pozneje to kazen znižali na 12 let (lani je bil tudi on med drugimi obsojen na dva leti, ker je prepeval rev(olucionarne) pesmi, tako da mora presedeti skupaj 14 let robije!) Tovariš Pijade ima zdaj približno 48 let, toda zaradi muk, ki jih je doslej prestal na robiji, je videti mnogo starejši. Tovariš Pijade je študiral na slikarski akademiji v Muenchnu že pred vojno. Pozneje je kot umetnik delal v Parizu, kjer je bil večkrat lačen kot sit. Med svetovno vojno se je mudil v Makedoniji, kjer je bil nameščen na neki gimnaziji kot učitelj risanja in je nekaj časa celo nadomeščal ravnatelja gimnazije. Takoj po vojni je pustil državno službo, opustil slikarstvo in se kot komunist posvetil novinarstvu. Na prvem jugoslovanskem novinarskem kongresu v Sarajevu leta 1920 je bil izvoljen za prvega tajnika tega društva, ki je bilo ustanovljeno na tem kongresu za vso SHS. Njegovo ostro pero je često zadelo nasprotnike delavskega razreda v SHS. Urejal je in neutrudno sodeloval pri raznih komunističnih listih in revijah. Po prepovedi partije in rev(olucionar)ne tiska je svoje delo nadaljeval, dokler ga končno niso aretirali in leta 1925 zaradi tiskanja partijskega ilegalnega lista obsodili na 20 let robije. Ko je prišel na robijo, ni klonil, ni prekrizal rok. Videl je, kaj manjka delavskemu razredu v Jugoslaviji je bila potrebna marksistična izobrazba, to največje



orožje v boju proti buržoaziji. Lotil se je dela. S pomočjo še nekega tovariša je prevedel v naš jezik veliko Marxovo delo „Kapital“, prevedel je tudi „Bedo filozofije“ in še nekatera dela. S temi svojimi deli je storil proletariatu naše države veliko uslugo. Svojo komunistično dolžnost je doslej dostojno izpolnjeval.

Tovariš Pijade se na robiji ukvarja tudi s slikanjem. Ker je kaznilnica obzidana z visokim zidom, smo uredili stvar tako, da je lahko slikal s strehe centrale, ki je ravna. Naslikal je več krasnih krajin. Ko je izčrpal obzorje s strehe, je začel slikati oblake, v čemer je velik umetnik — to so njegove najlepše slike. Pri meni v elektrarni je s posebno ljubeznijo pazil na stroje, ko so obratovali. Često je izrazil željo, da bi postal delavec kovinar. Drugače je še zmeraj stari borec. Spričo kake krivice, ki jo stori uprava, zna vzrojni ne glede na disciplinsko kazen, ki ga čaka. Nekoč je kaznilniški učitelj, ki je sicer režimski vohun, v kaznilnici pa tudi cenzurira pisma, grobo ravnal z nekim mladim tovarišem, ker je v pismu napisal nekaj proti njegovi volji. Pijade je šel k učitelju posredovati; (pri tem) sta se sprla, ker je ta šolmošter nazval komuniste bandite. Učitelj je poslal oba na raport. Na raportu se je upravitelj prepričal, da učitelj nima prav, a je hotel kaznovati samo delavca; toda Pijade je protestiral in zahteval, naj kaznujejo tudi njega. Seveda so mu ugodili in ga vrgli v „samico“ . . .

(Iz druge knjige Zbranih del)

KATOLIČANI IN DOGODKI V ŠPANJI

V Španiji se Ljudska fronta junaško bojuje proti krvoločnim bandam fašističnega generala Franca in njegovih oficirjev, ki so se izdajalsko uprli zakoniti vladi. Danes je že vsemu svetu jasno, saj je z dokumenti dokazano, da je bil upor v Španiji prijavljen pri Hitlerju v Berlinu, da fašistom v Španiji izdatno pomaga z modernim orožjem nemški, italijanski in portugalski fašizem. Toda danes je jasno tudi to, na čigavi strani so reakcionarni katoliški voditelji. So na strani tistih, ki so izzvali ta krvavi pokol v Španiji, so na strani Hitlerja, Mussolinija in njunega plačanca generala Franca ter še drugih generalov—izdajalcev Španije. Medtem ko fašisti vsaj od neke mere odkrito delajo in govorijo, kar hočejo, pa mnogi katoliški predstavniki najodvratneje obrekujejo ter preobračajo pravo stanje. Ustavili se bomo samo pri tem, kaj pišejo katoliški predstavniki v Jugoslaviji.

Nesramno laganje „Hrvaške straže“ in „Slovenca“ gre tako daleč, da pišejo, kakor da so upor začeli komunisti. „Delavska olimpiada v Barceloni je bila samo krinka za pripravo upora“, blebeta „Slovenec“ z dne 23. 8. „Bela Kyn je odpotoval v Barcelono. Moskva je dala komunistom v Španiji milijone za izvedbo volitev“ itd. Nenehoma se ponavljajo stare in oguljene laži, ki jim komaj kdo verjame. Oba časnika, katerih izdajatelji hočejo biti nosilci krščanske morale, resnice in ljubezni med narodi, pišejo s tolikšnim sovraštvom in tako protislovno, da se bralci začudeno sprašujejo: od kod to sovraštvo in s čim pojasniti neresnice, ki jih objavljata ta dva časnika. „Ljudska fronta v Španiji je na volitvah v cortese prišla z nasiljem do večine in s tem tudi do oblasti, zaradi česar le-ta niti ni zakonita,“ piše „Hrvaška straža“ po listu „Osservatore Romano“, ki polemizira z ženevskim profesorjem Guglielmom Ferrerom, ker dokazuje, da je ljudska vlada v Španiji popolnoma zakonita. Te volitve je izvedel klerofašist, vodja španskih katolikov Gil Robles, ki je imel v rokah vso oblast. Njegova korupcionistična teroristična vlada je postala španskemu ljudstvu tako zoprna, da je glasovalo skoraj v celoti za Ljudsko fronto in zrušilo to vlado.

Včasih celo „Hrvaška straža“ in „Slovenec“ sramežljivo priznata, da je bilo v Španiji tudi nekaj krivice. „Slovenec“ z dne 29. 8. piše: „Carska oblast v Rusiji in pravoslavna Cerkev nista hoteli priznati rojstva novega socialnega obdobja in to se jima je pozneje maščevalo. Podobno se je zgodilo v Mehiki. Tudi tam so cerkveni krogi zamudili znamenje časa in niso znali pravočasno vključiti delavskih množic v cerkveno, versko družbo.“ V Španiji: „Špansko meščanstvo je živelo v dobrih gospodarskih razmerah. Toda pri tem pa ni imelo smisla za težave delavskih slojev. Žalostno je tudi, da niti s katoliške strani ni bilo razumevanja za socialno pravičnost.“ S tem klerikalci, čeprav sramežljivo, priznavajo, da je bila zmaga Ljudske fronte v Španiji rezultat izkoriščevalskega ravnanja plemstva in cerkvenih bogatašev z ljudstvom. Medtem ko „Slovenec“ le priznava bedo delavskega razreda, pa „Hrvaška straža“ z dne 19. 8. piše: „Najbolj razširjen je predsodek, da je upor v Španiji le delo vojakov in fašistov. To ni upor gospode, ampak upor kmetov iz najrevnejših krajev Španije, proti katerim so delavci in rudarji pravi gospodje!“ Torej kdo ima prav? „Hrvaška straža“ ali „Slovenec“? Jasno je, da „Hrvaška straža“ laže, debelo laže, kakor pravijo naši kmetje. Vsak otrok že

v četrtem razredu osnovne šole ve, da je pokrajina Navarra najbogatejša v Španiji; samo kulaki, ne pa revni kmetje iz te pokrajine se bojujejo na strani fašistične bande proti španskemu ljudstvu. Ali sploh kdo lahko verjame, da se bodo siromašni kmetje bojevali proti Ljudski fronti, saj jim je razdelila zemljo, odvzela plemičem in škofom, ti pa prav zato tako divje besnijo proti ljudski vladi in soromašnim kmetom; požigajo in uničujejo cele vasi in vsi kar je v njih živega.

(Iz tretje knjige Zbranih del)

LOVRU KUJARJU

Na Veliko noč sem bil na veliki zabavi (svatbi) (pokrajinske konferenci) naše slovenske družine (Partije). Bilo je prav veselo, ko so bili povabljeni znanci in prijatelji (delegati) iz vseh delov Slovenije. Pilo in jelo se je na veliko in lahko si misliš, da zmo dvajset ljudi precej pospraviti. Razen petja in plesa se je malo tu politiziralo. Zlasti zdaj v Sloveniji zaradi „Anschlussa“. O tem sem na zabavi tudi največ govorilo. Pripoveduje(jo) se zanimive stvari: naši Nemci in nemčurji komaj čakajo, da bi Hitler prišel v Slovenijo. To ne bi bilo ravno zanimivo, če tudi slovenski kmetje sami (ne) bi želeli isto. Hitlerjevski agitatorji od zunaj in znotraj do kraja izkoriščajo. Njihovi avtomobili in avtobus križarijo po dolgem in počez po Sloveniji ter drzno izzivajo in širijo pravljice „raju“, ki je zdaj v Avstriji in Nemčiji. Naši pristojni jih pri tem ovirajo, ovirajo pa tiste, ki želijo to zatreti. O tem bom pisal tudi „R(undschau)“.

Na zabavi so bili tudi Šepovi (Miletičevi) ljudje, vendar sem obsežno pojasnil položaj glede te zadeve, tako da je zdaj v Sloveniji v redu. Izročena je bila soglasna solidarnost z mojimi ukrepi. Prav prijetno sem bil presenečen spričo pametnih pogovorov in zanosu teh ljudi. Zelo drago mi je bilo, da sem mogel govoriti tudi z Birkom (Edvardom Kardeljem). Zdjaj je spet zdrav, le namestitve nima. Mislim, da mu je treba dati sodelovanje s Kanado, onemu pa to vzeti, zakaj Birk ima zmeraj dovolj konkretne snovi s terena za dopise.

Pisal sem ti že, da je v Zagrebu zbolelo (bilo aretiranih) precej ljudi zaradi turizma (španskih zadev) in tako pokvarilo vse kupčije. Veliko časa bo potrebno, da se navadimo na ta šport. Če bi bil odšel takrat, ko sem hotel, vsega tega ne bi bilo, vsega je namreč zares kriv pobalin, ki je sicer še zdrav in se čuva, ker se vse vali nanj, pa je zares seznanjen z vsem.

Piši mi takoj, kaj je pri tebi novega. To je moj novi naslov, vendar pošlji samo . . . nič drugega.

(Iz četrte knjige Zbranih del)

BOJ ZA MLADO GENERACIJO

Ko govorimo o teh slabostih in pomanjkljivostih, moramo opozoriti tudi na napačen odnos mnogih partijskih organizacij in posameznih tovarišev do vprašanja dela med mladino. Nekateri partijske organizacije in tovariši so sploh ne zanimajo za delo med mladimi in ne pomagajo organizacijam Skoja pri njihovem delu. Te organizacije in posamezniki mislijo, da jim ni treba več skrbeti za to, kaj se dogaja v Skoju, če ima le-ta svoja vodstva; drugi spreminijo, da Skoj nima nobene samostojnosti pri delu in da morajo vodilni skojevci za vsako malenkost vprašati partijske organizacije ali posameznike. O boji delajo veliko napako. Prvi morajo vedeti, da je dolžnost vseh organizacij Partije, od celice do najvišjega partijskega foruma, da pomagajo mladini s svojim aktivnim delom. To morajo razumeti kot eno od področij svojega dela v tovarnarskih sindikatih in drugih množičnih organizacijah za pridobivanje in zbiranje delovne mladine v Zvezi komunistične mladine, obenem pa se morajo bojevati za vsakdanje potrebe delovne in šolske mladine. Drugi pa morajo vedeti, da delati in pomagati mladini ne pomeni omejevati samostojnost vodenja Zveze komunistične mladine in njenih forumov ali si prilščati kake „pristojnosti“ itd. kar pogosto ovira samoiniciativo mladinskih forumov in ustvarja seveda tudi nezdrave odnose, ovira pravičen razvoj in razmah pri delu Skoja. Kontrola partijskih organizacij nad delom Skoja ne sme ovirati njegove samoiniciativnosti. Ali da bi partijske organizacije zares lahko opravljale to kontrolo, je potrebno, da temeljito proučijo direktive o mladinskem vprašanju, ki jih izdaja CK SKOJ s pomočjo in kontrolo CK KPJ. Prav to, da nekatere partijske organizacije in forumi ne poznajo bistva direktiv o mladinskem vprašanju, povzroča tkim. spor zaradi „pristojnosti“. Delo v Skoju vodijo mladi komunisti, ki jih je Kompartija določila samo za to težko in odgovorno delo. Potrebna jim je pomoč, in to stalna pomoč vseh partijskih organizacij.

Uspehi Zveze komunistične mladine Jugoslavije, doseženi v zadnjih letih, so res veliki, vendar še zdaleč niso takšni, da bi nas lahko zadovoljili in uspavali. To so samo prvi koraki pri pridobivanju delovne mladine. Velikanska večina delovne mladine je še pod vplivom reakcije: duhovščine, nacionalšovinistov itd., velikansko število delovne mladine je še prepuščeno strahotnemu izkoriščanju po tovarnarskih in drugih delodajalcih, velikansko število mlade generacije tava v neznanju in je lahek plen buržoaznih demagogov itd. Nasprotno, zdaj je treba potrojiti prizadevanja za delo med mladimi: med kmečko mladino, med šolsko mladino, med mladino v vojaških oblekah. To mladino je treba zbrati za boj za njene vsakdanje potrebe. To mladino je treba vzgajati in jo pojasniti vzroke, zaradi katerih zdaj tako trpi, pokazati ji je treba pot, po kateri naj gre, pot k boljši in srečnejši prihodnosti. Komunisti in skojevci morajo s svojim požrtvovalnim delom pridobiti zaupanje in ljubezen mlade generacije. Ta mlada generacija mora vedeti, kje je danes njeno mesto.

Komunisti in skojevci, ki delajo med mladino, imajo veliko in častno nalogo — nalogo, da mlado delovno generacijo približajo in pripeljejo k Partiji, da ustvarijo tisti rezervoar, ki bo dal Partiji nove kadre borcev, nove sveže moči, ki bodo izpolnile in okrepile vrste avantgarde delavskega razreda.

Naloga Skoja in komunistov je, da rešujejo delovno mladino, da ne dovolijo reakciji in gnilemu kapitalizmu, da bi s krvjo mlade delovne generacije podaljševal svoje oslabele življenje. Ne dovolimo, da bi mlada generacija umirala za tisto, kar ovira srečo in blaginjo delovnega človeštva! Ne dovolimo, da bi razna duhovščina in drugi reakcionarji zastrupljali kri naše krvi, našo delavsko in kmečko mladino! Bojujemo se za to mladino in ne dovolimo, da bi kapitalistični izkoriščevalci položili nanjo svojo krvniško roko. Boj za mladinske množice naj bo bojno geslo Zveze komunistične mladine Jugoslavije v boju za mlado delovno generacijo.

(Iz pete knjige Zbranih del)

Kot zadnji je v zbirki Ljudska knjiga pri Prešernovi družbi za lansko leto izšel roman Vincenta Blasca Ibaneza „Mrtvi ukazujejo“ v prevodu Alenke Bole-Vrabec. Roman o poslednjem potomcu slavne družine Febrer z otoka Mallorce je po nekaterih svojih črtah zasnovan kot močno delo, vendar pisatelju ni šlo vse najbolj srečno od rok. V romantično zgodbo, katere poglaviti čar je okolje Balearskih otokov Mallorce in Ibiza ter starožitna družba, je pisatelj nasilno vrnil idejo o močnem vplivu, ki ga ima preteklost na sedanjost.

„Tisto, kar včasih izrečemo kot zadnji preblisk našega mišljenja, je misel drugih ljudi... Okusi, muhavosti, kreposti, hibe, nagnjenja in odpori, vse to je delo tistih, ki so sicer izginili, ki pa so vendar preživeli v nas samih... Mrtvi ukazujejo in nesmiselno se je upirati njihovim zapovedim.“ To je nekaj stavkov, ki kažejo, kaj je imel avtor v mislih, ko je romanu dal naslov „Mrtvi ukazujejo“. Žal ni našel tej ideji ustrezne pripovedi. Nič tako dodelanega in premišljenega ne bomo našli v tem romanu, kot lahko preberemo v delih, denimo, francoskega pisatelja Zolaja, ki je svoje pripovedi gradil na podobni osnovni zamisli, le da je ni oblekel v romantično groteskno obleko vladavine mrtvih, ampak jo je izrekel v prepričljivejši obliki vpliva dednosti na človeka.

Ibanez se ne potruži, da bi osnovno zamisel okrepil s pripovedjo. Zvest nekemu drugemu klicu (odkrila bi ga globlja analiza) pisatelj pripelje roman do srečnega konca. Junak pripovedi se srečno zaljubi v pieprosto dekle, njegovo ogroženo premoženje pa mu reši prijatelj, tako da je bodočnost, lepa in srečna, zagotovljena.

„Ne, mrtvi ne ukazujejo! Ukazuje življenje in življenju ljubezen.“ Tako Ibanez zaključuje roman.

Kljub nasilnemu filozofiranju je roman prijeten branje. Ibanez zna mojstrsko pisati, zato mu bo bralec odpustil napako, da je pozabil, da mora ideja ostati v romanu prikrita, če hoče, da bo žarela kot resnica in življenje samo.

M. MARKELJ

knjige

noč in dan

Več romanov in novel je Beno Zupančič motivno zasnoval po dogodkih zadnje vojne, izseke tega prelomnega in za marskoga usodnega obdobja je obdelal literarno prepričljivo, prav tak pa je tudi njegov roman „Noč in dan“, ki je v dveh knjigah izšel pred tremi leti, nedavno tega pa je Mladinska knjiga delo ponatisnila v eni knjigi, saj je pisatelj roman nekolikaj skrajšal.

Roman je umetniška podoba Ljubljane v predvojnem in vojnem času. V središču pripovedi je fant Jošt s svojimi



obzorja

ljubeznimi, v muhastih odraščajočih letih pa se mora nenadoma prilagajati vojni stihiji. Iz kolesarske družine ga vodi pot v odporniško gibanje pa v partizane, s katerimi se bori, izgublja in zmaguje. Po dolgi noči, ki jo prežarjajo tudi prameni svetlobe, končno napači dan svobode, ki ga junak popiše v pesmi.

„Noč in dan“ je delo, ki z literarno izmišljenimi junaki in njihovimi doživetji spretno povezuje vse odločilne stvarne dogodke na Slovenskem med vojno.

razkošen priročnik

Četudi je pri nas fotografija, po cenah in založenosti tržišča s fotografskim materialom sodeč, pravi luksuz in je ukvarjanje z njo boleče za žep, je fotoaparati skoraj obvezen spremljevalec slovenske družine. Nemalo je takih, ki se tesneje navežejo na malo napravo, s katero je mogoče zaustaviti tok časa ter ujeti in za bodoče rodove shraniti trenutke veselja, žalosti, mladosti ali



otročstva. Ob priložnostnih posnetkih za družinski album marsikdo odkrije, da ponuja fotografija veliko širše možnosti ustvarjanja. Razumljivo je, da se novopečeni fotografski navdušenec, ki želi kreniti po malo strmejši poti fotografije, ozre za primernimi priročniki. Zdj pri tem ni v zadregi, saj je nedolgo tega izšla pri Cankarjevi založbi „Velika knjiga o fotografiji“.

Razkošni in dragi priročnik je dejansko prevod izbranih poglavij obširnejše in v svetu dobro poznane zbirke knjig o fotografiji, ki jih je izdal Time - Life. Prevod sta pripravila poznana slovenska mojstra fotografske kamere Oskar Dolenc in Marko Aljančič. Knjiga je razdeljena na 14 poglavij, v njih pa so zajeti: zgodovina fotografije, osnovni tehnični pojmi, fotografski postopki pri snemanju in delu v temnici ter uvod v razumevanje umetniške fotografije. Največ pozornosti je posvečeno tehničnim vprašanjem, zato morda za ljubitelja na višji stopnici fotografskega znanja knjiga s te plati ne bo zanimiva. Večino bo pritegnila bogata slikovna oprema, saj so avtorji dali v knjigi največji možni poudarek prav vizualni plati poučevanja. Mestoma so slike celo odveč, gotovo pa ne v poglavju o zgodovini fotografije in v zaključnem poglavju, ki predstavlja pravo malo domačo fotografsko galerijo.

In kaj bi dejali k poslovenjenju? Prevajalca sta upoštevala že uveljavljene slovenske izraze, izognila pa sta se nekaterim starejšim izrazom, ki se v slovenščini niso uveljavili, četudi so primerno prevajali tujke (utrjevalec - fiksir ipd.)

M. M.

za mlade

Po prikupni otroški pesmi D. Radoviča „Pa mi verjamete?“ je dobila naslov knjiga, ki prinaša izbor jugoslovanskega modernega pesništva za mlado no. Uvodoma so objavljene pesmi V. Nazora in O. Zupančiča, torej dveh utemeljiteljev moderne literarne tvornosti za mladino v jugoslovanski književnosti, po starostnem zaporedju pa so nato razvrščena dela še 36 ustvarjalcev. Urednik in glavni prevajalec Niko



Grafenauer (ob njem so pesmi slovenili še številni slovenski pesniki) si je prizadeval, da bi v knjigi zbral vse najboljše, kar je pesništva za mladino nastalo v zadnjem več ko polstoletnem časovnem razponu. Pred pesniškim deležem je Grafenauer objavil tudi kratke zapise o ustvarjalcih, seveda s posebnim ozirom na njihovo literarno snovanje za mlade, z domiselnimi risbami je knjigo opremil Milan Bizovičar, izdala pa jo je Mladinska knjiga.

iz izložbe

Iz lanskega programa knjižnih izdaj je Mladinska knjiga nedavno tega poslala med bralce prvih šest knjig zbirke Vezi, katere namen je nadoknaditi zamujeno pri slovenjenju proznih del sodobnih jugoslovanskih književnikov. V zbirki bodo izhajale izključno tiste knjige, ki jih doslej še nismo imeli priložnost brati v slovenščini, pričujoči izbor pa kaže izredno raven Vezi. Dodajmo še, da so posamezne knjige opremljene s kratkimi zapisi o piscih in njihovem delu.

Makedonskega pisatelja Metodija Foteva roman „Vščani in vojaki“ je poslovenila K. Špurova. Gre za obsežno pripoved o dogodkih med zadnjo vojno v vasi ob Praspanskem jezeru. Kljub vojni vihri tamkaj vlada dokajšnje zatišje. Z afriških in drugih bojišč prihajajo italijanski vojaki v vas na tritedensko okrevanje, njihovo prilagajanje povsem neznanemu okolju pa je prikazano v luči surovosti, kakršne so zmožni ljudje v vojni. Četudi ne ubijajo, so moralno propadli in zapisani klavnemu pogubljenju.

„Tiha groza“ je naslov romana hrvaškega književnika Zvonimira Majdaka. Delo (prevedel ga je J. Kajzer) govori o izkrivljenih početjih v nekem uvoznem izvoznem podjetju, razgalja plehkost direktorjev, sekretarjev, uradniških ljubic in opraviljk, v osnovi pa je to vseeno roman o malih ljudeh in velikih prevarah, ki jih skušajo neodgovorneži prikriti s tančico družbenih svetinj. Pripoved se resda konča z moralno srečnim poudarkom, ta pa ne more izničiti tihe groze, ki se loteva prizadetih opazovalcev nečednih dejanj, katera so posledica potrošniške miselnosti.

Prevod romana „Dorotaj“ srbskega pisatelja Dobrila Nenadića je delo J. Prešerna. Dasi je pisec dogajanje postavil v prvo desetletje 14. stol., gre za pripoved, ki obravnava čisto sodobna vprašanja človeškega pehanja in nehanja. To so tesnoba, hudi duševni pretresi, neizpolnjena ljubezen, hrepenenja in žrtvovanja za različne življenjske smotre. Zgodba o naslovnem junaku, menihu, predstavniku preprostega življa, in njegovi nesrečni ljubezni s plemkinjo je tankočuten oris človeške pojavnosti, ki jo omejujejo ustaljene, zvečine nepravilne družbene norme.

„Smrt preži v oče“, zbirko novel Rexhepa Qosaja, albanskega pisatelja s Kosova, je iz srbohrvaščine poslovenil M. Jesih. Enajst psihološko in eksistencialno zasnovanih novel tvori pripovedno celoto, katere osrednji junak je izobraženec, ki dokaj neuspešno išče svoj pravi jaz v razvejeni zdajšnjosti. Junak, po poklicu pisatelj, se nenehno sprašuje o moralnih razsežnostih svojih početij, razpet je med velikimi pričikovanji in neizbežno, manj rožnato resničnostjo.

Bosenskega pisatelja Mešo Selimovića ni treba posebej predstavljati, lahko smo prebrali že več njegovih romanov, za Vezi pa je H. Vogel prevedel „Otok“, roman, sestavljen iz



devetnajstih krajših besedil, ki se navidez samostojna, združujejo v zaokroženo pripoved. Beseda teče o zakonskem paru, ki se iz hrupnega mesta preseli na pust otok, da bi v samoti in preprostosti dočkal usodno uro. Ženo in moža veže ljubezen, s pomočjo katere premagujeta medsebojno neskladnost, oživljata spomine na neizpolnjene želje.

Knjigo „Zmaji s periferije“ srbskega književnika Vidosava Stevanovića sestavlja devet novel, ki jih je poslovenila N. Pirjevec. Junaki posameznih besedil so ljudje vele-mestnega predmestja, ki nemočno životarijo, ne uspe jim zbrati dovolj moči, da bi iz nenehne boje za obstanek izšli kot pokončni zmagovalci. Na škarpah posedajoči fantje, natakariče, propadli študentje, taksisti, upokojenci - to so ljudje, ki jih tepe življenje, za mračno usodo pi niso vselej sami krivi.

„Zgodovina in znanost bosta o tem izrekli svojo oceno... Ta dela so tudi zgodovinsko pričevanje o naših spoznanjih in možnostih za delovanje v slehernem obdobju našega revolucionarnega boja. So podoba naše rasti in vsega, kar smo naredili in kako smo naredili, včasih tudi z enostranskimi spoznanji in presojami pa tudi z zmotami... Nimam pravice, da bi v teh delih kot pričevanjih spremenil karkoli, da bi danes nekatere stvari morda izgledale drugačne... Naj nas zgodovina in prihodnji rodovi sodijo po tem, kakšni smo bili, kako smo se razvijali in v katero smer smo se gibal.“

To so Titove besede iz uvoda v prvo knjigo njegovih Zbranih del, katerih pripravo za tisk je sproti spremljal, še zlasti pa je bila dragocena njegova pomoč pri zgodnjih, nepodpisanih besedilih; le on jim je lahko verodostojno priznal avtorstvo in osvetlil razmere, v katerih so nastajala.

V slovenščini je doslej izšlo že pet knjig Zbranih del Josipa Broza-Tita, predvidoma pa jih bodo natisnili vsaj še desetkrat toliko. To veliko kulturnozgodovinsko, družbenopolitično in založniško dejanje bo postreglo s prvič zbranimi in kronološko razporejenimi deli, ki bodo pričevala o ogromni Titovi vlogi v nedvomno najpomembnejši, nad pol stoletja dolgi časovni prelomnici v zgodovini jugoslovanskih narodov in narodnosti. Ta čas bo večno zaznamovan s Titovim revolucionarnim delom in ustvarjalno miselnostjo.

Slednje bodo njegova Zbrana dela prikazala v treh sklopih. Najprej bosta zajeta graditve marksistične partije in priprava socialistične revolucije, torej čas, ko se je Tito prekalil v enega najbolj odločnih in vztrajnih borcev za enotnost KPJ. V naslednjih delih Tito ne bo razviden samo kot prvi ustvarjalni mož komunistične partije, ampak tudi kot pronicljiv strateg zmagovite osvobodilne vojske in revolucije. Največ knjig pa bo obsegalo Titovo delo iz časa graditve samoupravne socialistične družbe, se pravi povojnega obdobja do zdajšnjosti, ki je bilo do potankosti izpolnjeno s Titovo neizčrpno dejavnostjo.

Zbrana dela bodo celovit prikaz Titovega vztrajnega prizadevanja za pravice delavskega razreda, za obstoj in bratski razvoj jugoslovanskih narodov in narodnosti ter za mir v svetu. Iz del se bo zrcalila življenjska pot njihovega tvorca, hkrati pa bodo tudi vir za temeljit vpogled v zgodovinsko kovnico KPJ oz. ZKJ.

Slovensko izdajo Zbranih del Josipa Broza-Tita pripravljajo po knjigah v srbohrvaščini (teh je izšlo že deset), v vsaki knjigi so Titovim besedilom dodane tudi priloge, v pojasnjevalne opombe k dogodkom, pojavom, pojmom in podobnem, izčrpna kronologija Titovega življenja in dela v času, ko so nastajala besedila posameznih knjig, vse knjige pa so opremljene s seznanom osebnih imen s krajšimi življenjepisnimi podatki in zemljepisnih imen ter razlago kratic. Vrsta slovenskih zgodovinarjev si prizadeva v prevode vnesti dopolnilne podatke, ki se znašajo na zgodovino delavskega gibanja na Slovenskem, ter tako odpraviti nedorečenosti, morebitne napake ali dvomnja.

V petih knjigah (zalagata jih Borec in Komunist), ki so že dostopne v slovenščini, je po kronološkem vrstnem redu objavljenih 233 Titovih besedil (prištevamo jim lahko še dvanajst iz prve knjige, ki so nastala skupinsko v okviru zagrebškega mestnega komiteja KPJ in pokrajinskega delavskega sindikalnega odbora) in 127 dokumentarnih prilog, ki pojasnjujejo čas in prostor Titovega delovanja.

Prva knjiga. Prvo znano Titovo besedilo je bilo napisano v začetku maja 1926 v Kraljevcu, zadnje, objavljeno v uvodni knjigi Zbranih del, pa ima datum 2. avgust 1928, torej je nastalo tik pred Titovo aretacijo, ki ji je sledil t. i. bombaški proces. Nad polovico člankov, poročil, pisem ipd. govori o težkem položaju delavcev (slabe higienske razmere v nemogočih delovnih okoljih, nehumano ravnanje z delavci, izkoriščanje ženske in otroške delovne sile), Tito razkrinkava kršenje zaščitne delavske zakonodaje, iz osmrtnice ob izgubi kovinarja pa veje njegov odnos do tovarišev in soborcev, s katerimi je verjel v boj, ko so ga bili. Tito je razčlenil frakcijske skupine, ki so škodovala komunističnemu gibanju, obsodil je tudi napake levičarjev, ni zgolj ugotavljal dejansko stanje, ampak kazal pot, po kateri je treba iti. Tudi za hip ni podvomil, da bo položaj delavcev moč izboljšati edinole z bojem, zato je pozival k sindikalni povezanosti. „Delavci morajo sami vzeti usodo v svoje roke, saj se ne morejo nadejati pomoči od nikoder.“ To so Titove besede.

Druga knjiga. Besedila so nastala v času med avgustom 1928 in marcem 1935. Ta leta so zaznamovala velike politične in gospodarske spremembe (Aleksandrova diktatura, svetovna gospodarska kriza, zmaga fašizma ipd.). Tito je bil zvečine po zapornih, a je kljub temu s pisano besedo razgaljal buržoazno ureditev in pozival na boj zoper reakcionarni režim. V težkih pogojih ilegale je strnjeval partijske vrste, budno je spremljal delo na terenu. Govoril je: „Komunisti morajo voditi stavke, delo ne od zunaj, temveč med množico.“

Tretja in četrta knjiga. Od pomladi 1935 do septembra 1939 je Tito spisal besedila, iz katerih je razvidna pomembnost utrjevanja komunistične partije. S prihodom na čelo KPJ je Tito slednjo rešil, da ni pod pritiskom od zunaj in od znotraj zašla na stranpot. Zatrli je frakcijske težnje, premagal pritisk šestojanuarske absolutističnega režima, saj je bilo izredno pomembno doseči trdnost partije za vodenje revolucionarnega gibanja, kajti svetu je takrat že zavladal fašizem, neizbežna je bila svetovna vojna.

Peta knjiga. 46 Titovih del iz te knjige je nastalo v razponu enega leta, od septembra 1939 do septembra 1940, to je od začetka zadnje svetovne vojne do 5. državne konference KPJ. Tito je tedaj pisal o političnih razmerah in spremembah v Jugoslaviji, beseda teče o stanju KPJ in njenih nalogah zaradi vojne vihere, o potrebnosti enotnosti sindikalnega gibanja, veliko pozornost pa je namenjal mednarodnim razmeram in v luči dejstva, da se je režim jugoslovanske buržoazije že začel približevati fašističnim silam, razgaljal protiljudsko naravo tega režima ter zastavil programsko osnovo revolucionarnih in rodoljubnih sil jugoslovanske družbe pod vodstvom KPJ.

D. R.

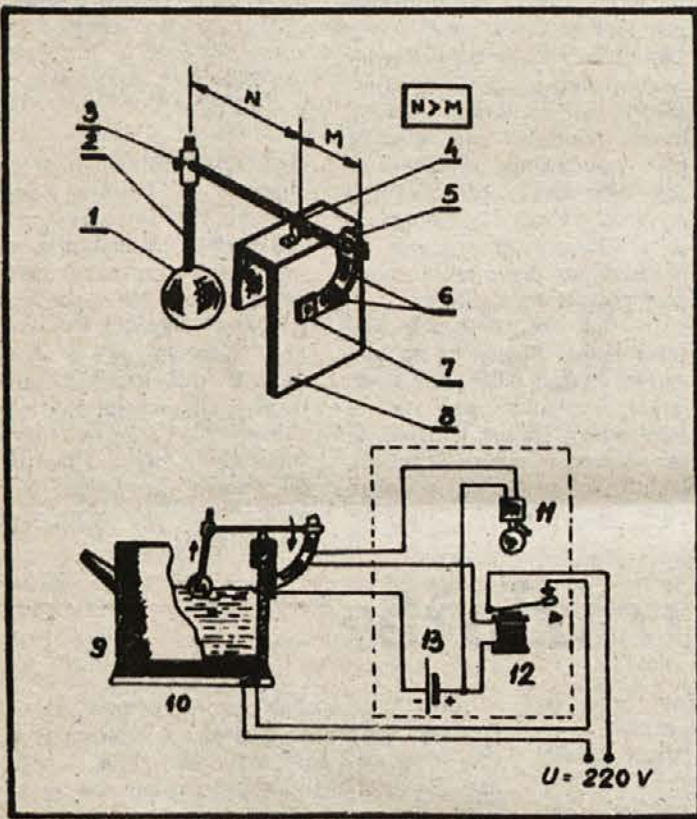


temno, belo in dvodelno

Pomladno-poletne obleke za tako imenovane „boljše“ priložnosti so letos tudi praktične. Spodaj obleka z izrezom in brez rokav, priložnosti so letos tudi praktične. Spodaj obleka z izrezom in brez rokavov, drugo-

barven šal ovrtnik. Krilo je lahko povsem oprijeto, z razporkom, če vam je to všeč in če je primerno postavi, lahko pa je tudi rezano v pole ali pa z drobnim plisajem. Kot okras služi tudi pas in pa torbica v obliki pisma.

alarm za gospodinje



Naprava, o kateri pišemo danes, pomaga predvsem gospodinjam. Med drugim prepreči, da bi prekipelo mleko, izključi štedilnik, da ne bi prekipela juha, itd. Skice sta jasno razvidni konstrukcija in načelo uporabe. Številke pa pomenijo: 1—plovec, 2—vzvod, 3—zglob, 4—tečaj, 5 in 6 kontakti, 7—vijaki, 8—nosilec, 9—lonc, 10—plošča štedilnika, 11—električni zvonec, 12—rele in 13—vir električne napetosti.

iz domače delavnice



Kvačkana neoprijeta jopa s kratkimi rokavi, ki se ne zapenja in je brez ovrtnika, je tako preprostega kroja, da jo brez strahu lahko same naredite. Prav vam bo prišla zato, da vas v tanki bluzi ne bo zeblo, pa tudi zato, da skrijete okrogline okrog pasu. Ko izbirate barvo volne, se odločite za letos moderne pastelne tone.

NAŠI ZAKLADI

HIŠASTE ŽARE



Hišasta žara je pogrebna posoda v obliki hiše. Služila je kot „šramba“ upepeljenih ostankov pokojnika. Položena je bila v grobišče. Ob njej pa so arheologi odkrili še vrsto nagrobnih pridakov in iz vsega nekako izluščili domnevo o življenju takratnih prebivalcev na območju med Gorjanci in Mirno. Prebivalci so bili Latobiki, keltsko pleme, ki se je sredi prvega stoletja našega štletja naselilo na jugu in vzhodu do današnje slovensko-hrvaške meje pa do Gorjancev in Sotle, severna meja je tekla po Savi do Litije, na jugu pa se je sled za njo izgubila na Kočevskem. Besedo Latobiki bi lahko prevedli kot „ljudje iz močvirja“. Domnevajo, da so Latobiki prišli na naša tla s Češkega.

Na Dolenjskem so arheologi odkrili okoli 100 hišastih žar. Največ so jih našli na območju nekdanjega Neviodunuma, današnjega Drnovega pri Krškem. Neviodunum je dobil mestne pravice pred nekaj več kot 1900 leti in ob enem zveneče ime Municipium Flavium Latobiorum Neviodunum. Ime je rimsko, naselbina je torej nastala v latobiškem okolju po prihodu Rimljanov.

V zgodnji antiki so Rimljani mrlične upepeljevali. Na našem ozemlju je bilo upepeljevanje v prazgodovini razširjeno predvsem na območju kulture žarnih grobišč, kasneje ga je na Dolenjskem v cvetočem obdobju halštata zamenjal skeletni pokop. V zgodnji antiki pa je bilo pri nas upepeljevanje pravilo. S časom ko je pri nas končan obred upepeljevanja (okrog l. 250 po našem štletju) je označen tudi konec uporabe hišastih žar.

Hišaste žare so izdelovali s pomočjo lončarskega vretena. Pri tem so bili pravi mojstri, saj si strokovnjaki še danes belijo glave z vprašanjem, kako so hišaste žare sploh izdelali. Začeli so namreč pri dnu in končali pri vrhu, kar pa je tehnično skoraj neizvedljivo, če vemo, da je posoda na vrhu zaključena. In to z glinastim zaključkom v obliki gumba ali pa je bil na vrhu upodobljen stiliziran petelin. Med hišastimi žarami velja za posebnost tista, ki ima razen petelina še shematizirano človeško glavo. Odkrili so jo v Novem mestu.

Če si ogledamo hišasto žaro od blizu, vidimo, da stoji na masivnem dnu, ki je na prehodu v trebuh žare ločen z žlebom. Spodnji del se konča tam, kjer je žara najširša in še posebej označena z žlebom. Sledi pas ob vratih, nato pa glina prehaja v vrh, ki se, kot že rečeno, konča z gumbom ali petelinom. Vrat, rež, lin, oken je lahko več. Hišaste žare so visoke 25 do 40 centimetrov, široke okrog 25, spodaj na dnu pa približno 10 centimetrov. Žare so iz gline in pobarvane rdeče, rjavo, oranžno, črno, včasih so tudi poslikane.

V Novem mestu so našli 12 hišastih žar, odkrili pa so jih še v Senušah pri Krškem, v

Šentjerneju, na Raki pri Krškem, v Hrastu na Gorjancih, v Ljubljani, v Ribnici pri Brežicah, v Bršljinu, v Straži, na Velikem Kamnu, v Dolenjem Polju itd.

In ker je bilo v Drnovem, nekdanjem antičnem bogatem pristanišču, ki se je nekajkrat znašlo v središču zelo pomembnih dogodkov, v četrtem stoletju pa doživelo konec, najdenih največ hišastih grobišč (33 hišastih žar), se pomudimo še pri teh.

Arheologi so v Drnovem našli na grobnih skrinjah, v katerih so bili shranjeni poslednji ostanki na grmadi sezganih umrlih. Te grobnje skrinje so bile sestavljene iz skril, oziroma neobdelanih kamnitih plošč, ki so bile postavljene v nekakšne zaboje. V Drnovem so našli več kot 300 takšnih grobov.

Zanimive so tudi grobnice. Te so bile zidane in nekatere tudi poslikane. Za enega najlepših primerkov rimskega stenskega slikarstva in grobniškega slikarstva pri nas velja ena od grobnic, odkrita v Drnovem. V njej so prizori voznika z volovsko vprego in sodom na vozu, prizor pojedine, četverovprega v cirkusu, vrsta rastlinskih slikanih vzorcev.

Praviloma so bile hišaste žare odkrite prav v grobnicah. Sodeč po tem, kje so jih našli in kako so stale v grobnicah, so predstavljale keltsko svetišče v malem. Poleg hišastih žar so raziskovalci odkrili v grobnicah še vrsto drugih predmetov, tako v zidani grobnici s polkrožnim obokom in štirimi kvadratnimi nišami: okrogel lonc, enoročajni vrč, skodelo. V neki drugi grobnici so našli na krožnike, lončke, vrče, v tretji na steklene skodelice, stekleno solnico, kozarce, oljenko, trebušast lonc. Marsikaj od tega je mogoče videti v Narodnem muzeju v Ljubljani in pa seveda v Dolenjskem muzeju.

Tretji tip grobišč pa je bil namenjen posmrtnim ostankom revežev. Te so dali v grobove, stisnjene v gruče med velikimi grobnimi parcelami takratnih imenitnejšev ali pa so jih preprosto zagreblji v zemljo. Sicer pa smrt izenači vse.

